

**NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO**

Rozbor hospodaření

**Národního pedagogického muzea a knihovny
J. A. Komenského
za rok 2016**

Obsah:

ČÁST A. ÚVODNÍ USTANOVENÍ	4
A.1 Údaje o zpracovateli	4
A.2 Pedagogické muzeum	5
A.2.1 <i>Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení</i>	5
A.2.1.1 Sbírkotvorná činnost, evidence sbírek	6
A.2.1.2 Inventarizace sbírek	8
A.2.1.3 Evidence pohybu sbírek, badatelé, poskytování odborných konzultací	9
A.2.1.4 Ochrana sbírek, konzervování, restaurování	14
A.2.2 <i>Odborná a vědeckovýzkumná činnost</i>	16
A.2.2.1 Příprava a realizace odborných konferencí	16
A.2.2.2 Zpracovávání scénářů výstav	16
A.2.2.3 Další vědecká, výzkumná a odborná činnost	16
A.3 Pedagogická knihovna	19
A.3.1 <i>Základní informace o činnosti</i>	19
A.3.2 <i>Knihovní fond</i>	23
A.3.3 <i>Služby uživatelům</i>	25
A.3.3.1 Studovny	26
A.3.3.2 Půjčování knih	26
A.3.3.3 Informační, referenční, reprografické a rešeršní služby	26
A.3.3.4 Centrum pro školní knihovny (ČŠK)	27
A.3.4 <i>Spolupráce s českými a zahraničními institucemi</i>	27
A.3.5 <i>Sukova studijní knihovna literatury pro mládež</i>	28
A.4 Oddělení IT	29
A.5 Výstavní, publikační, vzdělávací činnost a spolupráce se školami	30
A.5.1 <i>Výstavní činnost</i>	30
A.5.2 <i>Publikační činnost</i>	35
A.5.3 <i>Aktivity k historickým výročím</i>	36
A.5.4 <i>Spolupráce se školami</i>	37
A.5.4.1 Vzdělávací pořady	37
A.5.4.2 Podpora čtenářské gramotnosti	40
A.5.4.3 Specializované webové stránky	40
A.5.5 <i>Kulturně-vzdělávací a prezentační činnost</i>	40
A.5.5.1 Prezentační činnost a spolupráce s médii	41
A.5.5.2 Ostatní kulturně-vzdělávací a prezentační aktivity	42
A.5.6 <i>Účast pracovníků NPMK na odborných seminářích, konferencích, vzdělávacích a ostatních akcích</i>	43
A.5.7 <i>Rezortní projekty a digitalizace</i>	49
A.5.7.1 Projekty	49
A.5.7.2 Digitalizace	51
A.5.8 <i>Akreditované programy</i>	52
A.5.9 <i>Zahraniční spolupráce</i>	52
A.7 Budování Památníku Hodonín u Kunštátu a jeho stálé expozice	55
A.7.1 <i>Stavebně technické aktivity</i>	56
A.7.2 <i>Scénář expozice</i>	56
A.7.3 <i>Členství v IHRA</i>	57
A.7.4 <i>Propagace Památníku</i>	57
A.7.5 <i>Další aktivity související s budováním Památníku</i>	58
A.8 Objekt Jeruzalémská 12, Praha 1 – rekonstrukce objektu a redislokace Pedagogické knihovny .	58

ČÁST B. KOMENTÁŘ K TABULKÁM.....	59
B.1 Údaje o zpracovateli (tabulka č. 1).....	59
B.2 Celkové finanční prostředky organizace za hlavní činnost (tabulka č. 2).....	60
B.2.1 <i>Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.1) (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT)</i>	<i>62</i>
B.2.2 <i>Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.2) (prostředky poskytnuté MIMO kapitolu MŠMT)</i>	<i>62</i>
B.3 Přehled o závazcích a pohledávkách (tabulka č. 3).....	62
B.4 Přehled o čerpání účelových prostředků (tabulka č. 4)	63
B.5 Čerpání účelových prostředků – přehled o prostředcích spolufinancovaných z rozpočtu EU a ostatní zahraniční programy (tabulka č. 5)	64
B.6 Peněžní fondy (tabulka č. 6).....	64
B.7 Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů (tabulka č. 7).....	65
B.8 Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů (tabulka č. 8)	65
B.9 Majetek, s nímž je zpracovatel příslušný hospodařit.....	65
B.10 Provedení řádných a mimořádných inventarizací majetku a závazků	65
B.11 Pořádání mezinárodních konferencí a zahraniční aktivity	66
ČÁST C. TABULKY	69
PŘÍLOHY	70
Ukázky postupu restaurátorských prací.....	70
<i>Komplexní restaurování knižní vazby.....</i>	<i>70</i>
<i>Komplexní restaurování třídní knihy.....</i>	<i>70</i>
<i>Komplexní restaurování školního obrazu.....</i>	<i>71</i>
<i>Čištění a konzervování školního obrazu.....</i>	<i>71</i>
Osnovy akreditovaných programů.....	72
<i>Historie českého školství a vzdělanosti součástí výuky dějepisu:</i>	<i>72</i>
<i>Významné osobnosti moderních dějin. Evropský humanista Přemysl Pitter v kontextu 20. století</i>	<i>72</i>
<i>Současná literatura pro děti a mládež.....</i>	<i>73</i>
Seznam zkratk	74

Část A. Úvodní ustanovení

A.1 Údaje o zpracovateli

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (NPMK) je státní příspěvkovou organizací přímo řízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. NPMK vzniklo k 1. 7. 2011 delimitací bývalé Národní pedagogické knihovny Komenského, divize Ústavu pro informace ve vzdělávání k Pedagogickému muzeu J. A. Komenského v Praze (PM JAK)¹, a to na základě *Opatření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy kterým se mění činnost Ústavu pro informace ve vzdělávání a Pedagogického muzea J. A. Komenského a zahajuje se reforma správy informací ve vzdělávání.*

NPMK je badatelským centrem, které se na centrální úrovni zabývá dějinami českého školství, pedagogiky, učitelstva a vzdělanosti v návaznosti na život, dílo a odkaz J. A. Komenského; věnuje se rovněž dokumentaci těchto oborů. Jeho součástí je rovněž veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského, která na centrální úrovni nabízí knihovnické služby z oboru pedagogiky a příslušných společenskovědních oborů vědeckým pracovníkům, učitelům, studentům a žákům.

Sbírkový fond odborného historicko–pedagogického oddělení (pedagogické muzeum) tvoří podsbírký Knihy (fond je specializovaný na vývoj českého školství), Písemnosti a tisky (dokumenty a pozůstalosti osobností, dokumenty různých typů a druhů škol apod.), Archiv P. Pittra a O. Fierzové (česká a švýcarská část), Historická podsbírká (fondy školních obrazů, grafiky, umělecká sbírka, umělecké tisky), Mapy, Školní pomůcky a inventář (včetně lavic, tělocvičného nářadí ap.), Fotografie. Muzeum se ve své odborné činnosti řídí *Zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy* a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 122/2000 Sb.) a dalšími předpisy Ministerstva kultury (zejména Vyhláškou č. 96/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ze dne 12. dubna 2013 a souvisejícími metodickými pokyny).

Veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského (sídli na adrese Jeruzalémská 12, Praha 1) shromažďuje knihy a časopisy z pedagogiky a příbuzných oborů společenských věd. Její fond tvoří více než 500 tisíc svazků a obsahuje mj. knihy, periodika, elektronické dokumenty a mapy. Pedagogická knihovna je podle *Zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, ve znění pozdějších předpisů (knihovní zákon)* specializovanou knihovnou se zaměřením na výchovu, vzdělávání, školství.

NPMK je členem Asociace muzeí a galerií ČR (AMG); Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP); Sdružení knihoven ČR (SDRUK). V souvislosti s budováním Památníku Hodonín u Kunštátu NPMK spolupracuje s Mezinárodní aliancí pro připomínku holocaustu (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA).

Organizační struktura NPMK:

- 1) historicko-pedagogické odd.
- 2) veřejná pedagogická knihovna (Pedagogická knihovna J. A. Komenského)
- 3) ekonomicko-správní odd.
- 4) odd. IT
- 5) kulturně-vzdělávací oddělení
- 6) Památník Hodonín u Kunštátu.

¹ PM JAK bylo státním resortním muzeem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy od r. 1991.

Budování Památníku Hodonín u Kunštátu spadalo přímo do kompetence ředitelky NPMK. Budováním Památníku Hodonín u Kunštátu včetně expozice bylo NPMK pověřeno usnesením vlády ČR č. 158 ze dne 2. března 2011 (viz též níže).

V r. 2016 NPMK plnilo úkoly v hlavních oblastech kmenové činnosti, zejména v péči o sbírky, realizaci výstav a akcí v rámci kulturněvzdělávacích projektů.

V r. 2016 NPMK plnilo zejména tyto prioritní úkoly:

- 1) spoluorganizovalo významnou mezinárodní konferenci *Humanita jako základní hodnota výchovy a vzdělávání. Od Komenského nápravy věcí lidských k pedagogům, vychovatelům - humanistům v dramatických událostech 20. století*, NPMK, 17.října 2016
- 2) plnilo usnesení vlády ČR ze dne 2. března 2011 č. 158 o změně usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu (podrobně viz část A.7 – Budování Památníku Hodonín u Kunštátu)
- 3) realizovalo nutnou rekonstrukci objektu Jeruzalémská 12, Praha 1, a to z důvodu redislokace Pedagogické knihovny J. A. Komenského
- 4) realizovalo redislokaci Pedagogickou knihovnu J. A. Komenského
- 5) z důvodu nejasností ohledně plánované rekonstrukce depozitárních prostor v Roháčově 42, Praha 3 (majitelem objektu) NPMK vytypovalo vhodné prostory pro nový depozitář a realizovalo přestěhování části sbírkového fondu NPMK (podsbírký Školní pomůcky, Mapy a fondu školních obrazů)
- 6) odborná oddělení NPMK plnila úkoly vyplývající ze tří resortních projektů: 1. projekt *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek*; 2. *Retrokonverze lístkového katalogu hlavního fondu Pedagogické knihovny*; 3. *Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*.
- 7) *Český učitel a republika* – příprava ke 100. výročí založení Československa (v r. 2016 bez finančního čerpání).
- 8) realizovalo 3. cyklus úspěšných vzdělávacích programů akreditovaných pro účely dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů)
- 9) zajišťovalo kulturně-vzdělávací aktivity v souladu materiálem *Významná historická výročí v letech 2014-2018*, č.j.: MSMT-10639/2014).

A.2 Pedagogické muzeum

A.2.1 Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení

A.2.1.1 Péče o sbírky

Péče o sbírky se uskutečňovala v souladu s vnitřními předpisy NPMK. Zasedání Poradního sboru NPMK pro sbírkotvornou činnost se konalo dne 29. listopadu 2016.

V depozitářích (Roháčova ul., Praha 3 – do opuštění depozitáře, Lhota u Dolních Břežan) byly prováděny pravidelné kontroly (monitorování klimatických podmínek – teploty a relativní vlhkosti) a odstraňovány případné nedostatky.

V květnu 2016 provedlo MK aktualizaci sbírky NPMK v CES. V CES je k 31.12.2016 zapsáno 33 821 položek.

A.2.1.1 Sbírkotvorná činnost, evidence sbírek

Oddělení muzea rozšiřovalo své sbírky v souladu se zřizovací listinou NPMK o předměty a dokumenty z oblasti historie školství, učitelstva a vzdělanosti a další materiály dokládající vývoj a současný stav pedagogiky. Rozšiřování sbírek se děje jednak prostřednictvím darů, jednak nákupy (zejména z resortního projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek*) a dále zpracováním dosud nezpracovaných fondů. V r. 2016 NPMK evidovalo 667 přírůstků (tj. 848 kusů) získaných nákupem, dary a evidováním nezpracovaných fondů.

Historická podsbírka

1. st. evidence: 267 přírůstků (267 ks)

2. st. evidence: 3665 záznamů²

Komentář:

Podsbírka byla rozšiřována zejména nákupy (z projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek*). Rozšířeny byly všechny fondy podsbírky, tj. fondy umělecké sbírky, školních obrazů, umělecké grafiky, plakátů a tisků.

Za rok 2016 bylo zapsáno celkem 267 přírůstkových čísel.³

Doplňován je především fond školních didaktických obrazů z 60.–90. let 20. století, kdy muzeum jejich akvizici značně zanedbalo. Z finančních prostředků MŠMT byly opět zakoupeny chybějící, velmi vzácné a těžko dostupné originály školních obrazů z přelomu 19. a 20. století, a to soubory názorných obrazů ze zoologie, botaniky a obrazy historicko-dějepisné. K stávajícím obrazům výuky jazyků byly získány unikátní původní návrhy předložené ke schválení ministerstvu školství a národní osvěty v z doby protektorátu r. 1943. Do fondů Umělecké sbírky a Umělecké grafiky byly zakoupeny předměty související s osobností J. A. Komenského, plakety domácích i zahraničních autorů a kniha Kšaft umírající matky Jednoty Bratrské se signovanými grafickými listy od Františka Bílka.

Zápisy do 2. stupně evidence (tj. zápis i aktualizace již existujících karet) jsou prováděny včetně skenovaných/fotografovaných obrázků a jde jednak o nové přírůstky jednak o nezpracované fondy.

² V celkovém počtu jsou zahrnuty i aktualizace stávajících záznamů a zapsání odepsaných položek (tj. vytvoření evidenčních karet předmětům vyřazeným ze sbírky). Část záznamů pořídila pracovnice na DPP, bývalá pracovnice muzea, pí J. Cajthamlová.

³ Přehled přírůstků v r. 2016:

- umělecká sbírka	2 inv. čísla
- školní obrazy-různé	256 inv. čísel
- umělecká grafika	5 inv. čísel
- tisky	3 inv. čísla
- plakáty	1 inv. číslo

Fotografie⁴

1. st. evidence: 11 přírůstků (27 ks)

2. st. evidence: 27 záznamů

Komentář:

Podsbírka byla rozšiřována zejména koupí. Získáno bylo 11 přírůstkových čísel, tj. 27 kusů, z nichž nejzajímavější bylo tablo dívčího gymnasia na Královských Vinohradech z r. 1915 z Ateliéru Bufka.⁵ Zápisy do 2. stupně evidence (tj. zápis i aktualizace již existujících karet) jsou prováděny včetně zařazování digitalizovaných fotografií.

Akviziční činnost byla poněkud utlumena, vzhledem k realizaci výstavy *Historie školních budov*, která byla založena zejména na prezentaci podsbírky Fotografie. Akvizice se nyní zaměřují na získávání pohlednic z doby Podkarpatské Rusi pro výstavu *Český učitel a republika* plánovanou na rok 2018.

Knihy

1. st. evidence: sbírková 228 inv. č. (393 kusy); příruční 44 kusy

2. st. evidence: sbírková 228 inv. č. (393 kusy); příruční 44 kusy

Komentář:

Fond sbírkové části knihovny i příruční knihovny byl rozšířen o dary a nákupy knih a periodik. Fond starých tisků byl obohacován převáděním starých tisků z fondu Pedagogické knihovny. Tento převod je uskutečňován v souvislosti se sjednocením a zkvalitněním péče o staré tisky v NPMK (na základě Příkazu ředitelky NPMK č. 6/2014).⁶

Jako naprosto unikátní lze hodnotit přírůstek do fondu školních sešitů. Jde o sešit z 50. let 19. století *Úlohy Početní*. Takovéto předměty prakticky neexistují a získaný sešit je o to cennější jako doklad o výuce v minulosti.

Významné knihy z oblasti kmenologie byly do podsbírky rovněž získány darem ze zahraničí (Japonsko, Rusko, Nizozemí, Jižní Korea aj.).

Písemnosti a tisky

1. st. evidence: 92 přírůstky

2. st. evidence: 296 záznamů

Komentář:

Sbírka byla rozšiřována dary a nákupy. Vedle běžných nákupů rozvrhů a vysvědčení do sbírek přibyl například soubor školních rysů posluchače učitelského ústavu z roku 1931.

Ve druhém stupni (systematická evidence) pokračovalo zpracování rozsáhlé sbírky vysvědčení a zpracovávání rozsáhlého fondu malíře a ilustrátora Antonína Pospíšila (133 inv.č.). Vysvědčení byla zároveň zapisována do podkladů pro převedení do prohlížečského programu v systému AV media (283 kusy v r. 2016) ve stálé expozici (celkem jsou v tomto systému zpracovány 2382 kusy vysvědčení).

Byla dohodnuta spolupráce s Archivem hl. m. Prahy při digitalizaci školních kronik.

⁴ Kurátorka podsbírky Fotografie navíc zpracovává za NPMK souhrnné materiály, včetně podkladů předkládaných na MŠMT (GP, PV apod.), vede agendy související s činností Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost, evidenci a aktualizaci sbírky NPMK v CES, činností Komise pro přípravu Památníku Hodonín (resp. Pracovní skupiny ředitelky NPMK pro Památník) aj. Vzhledem k rekonstrukci přízemních prostor sídla NPMK a uzavření muzea pro veřejnost, mohla být pracovnice kulturně-vzdělávacího odd. vyčleněna na revizi podsbírky Fotografie.

⁵ V. J. Bufka byl jedním z nejvýraznějších reprezentantů umělecké fotografie začátku 20. století v Praze a v Rakousko-Uhersku.

⁶ Předávání starých tisků bude nadále pokračovat, protože při revizích v PK jsou dohledávány další svazky.

Školní pomůcky a inventář

1. st. evidence: 55 přírůstků

2. st. evidence: 55 záznamů

Komentář:

Podsíbírka se v roce 2016 rozšířila koupí (jednak přes aukční portál Aukro, jednak i od soukromých osob, které se na muzeum obrátily přímo – koupí získáno 8 přírůstků), většinu přírůstků tvořily dary (jde zejména o vyřazené pomůcky ze škol).

V r. 2016 byl největším darem pomůcky a dětské hry ze 70.–80. let 20. století ze zrušené ZŠ v obci Kruh u Jilemnice.

Mapy

Komentář:

Podsíbírka v r. 2016 nebyla rozšiřována, práce v podsbírcce se soustředila na restaurování části nejvíce poškozených map (viz část A.2.1.4 – Ochrana sbírek, konzervování, restaurování).

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

1. st. evidence: 14 přírůstků

2. st. evidence: 143 záznamů (fotoarchiv)

Komentář:

Sbírkový fond byl v roce 2016 rozšiřován pouze nákupem a dary knih ze současné produkce (14 přírůstků), z nichž nejzajímavější se jeví publikace o významném izraelském výtvarníkovi českého původu Jehudovi Baconovi, který byl jedním z židovských „dětí“ P. Pittra z období záchranné akce „zámký“. Dary pamětníků a spolupracovníků Přemysla Pittra a Olgy Fierzové v r. 2016 nebyly žádné. Práce ve sbírkovém fondu APP pokračovala zpracováním fotoarchivu.

A.2.1.2 Inventarizace sbírek

V r. 2016 nadále probíhala inventarizace sbírek dle *Plánu inventarizace sbírkových fondů NPMK, Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2* k tomuto Plánu. Plán inventarizace je plněn přiměřeně. Kurátoři podsbírek průběžně plní mimořádné úkoly (stěhování depozitáře, nové úkoly spojené s budováním Památníku Hodonín u Kunštátu aj.).

V **Historické podsbírcce** bylo v r. 2016 zrevidováno celkem 533 inv. č. z fondu školních obrazů. Konkrétně byly zrevidovány tyto fondy: O VII/C-zdravověda, CO, tělocvik (328 inv.č.), O X-náboženství (122 inv. č.), O XI-folklor (60 inv.č.), O XII-hudební výchova (23 inv. č.). Revize probíhá zároveň s čištěním a restaurováním sbírkových předmětů.⁷

V podsbírcce **Knihy** byla v roce 2016 dokončena inventarizace fondů 23-školství základní (499 inv.č., tj. 561 ks) a 26-Školy vysoké, vědecké ústavy (445 inv.č., tj. 531 ks) a byla provedena inventarizace fondů 27-Speciální školství (152 inv.č., tj. 295 ks), 28-Stavby, zařízení, hygiena škol (23 inv.č., tj. 52 ks), 29-Školní pomůcky, seznamy (121 inv.č., tj. 246 ks), 30-Organizace mládeže, rodičovská sdružení, sociální péče, rodinná výchova (180 inv.č., tj. 297 ks).

Celkem bylo inventarizováno 1420 inv. č., tj. 1982 ks. Během inventarizací byly pro všechny inventarizované předměty vytvořeny nové evidenční karty v programu BACH.

⁷ V roce 2017 bude realizována mimořádná inventarizace po přestěhování fondu školních obrazů do nového depozitáře v Horních Počernicích, ul. Ve žlábku 1849/2A.

V podsbírce **Písemnosti a tisky** byla realizována inventarizace fondu 1013-střední školy, gymnázia, zinventarizováno bylo celkem 392 inv. č. Pokračovala inventarizace fondu LM-Ligy lesní moudrosti,⁸ bylo zinventarizováno dalších 60 inventárních čísel.

V podsbírce **Školní pomůcky a inventář** jsou zatím pouze nové přírůstky, inventarizace proto nebyla nutná.⁹

Podsbírku **Mapy** tvoří nové přírůstky. Inventarizace tedy nebyla nutná.¹⁰

A.2.1.3 Evidence pohybu sbírek, badatelé, poskytování odborných konzultací

V souladu s platnou zřizovací listinou a v návaznosti na Plán činnosti na r. 2016 poskytovali správci všech podsbírek oddělení muzea služby badatelům (celkem 66 badatelů během 125 návštěv) a zajišťovali jim příslušné zázemí. Muzeum spolupracovalo též s dalšími subjekty na základě jejich žádostí.

Konkrétně se jednalo o tyto činnosti:

Historická podsbírka

10 badatelů

Komentář:

Badatelé studovali zejména fond školních obrazů pro výstavní a publikační účely. Bylo jim zpřístupněno na 700 předmětů (fyzicky i v elektronické podobě). Pro badatele byly provedeny předběžné rešerše. Konkrétně:

- J. Plešingerová, *diplomová práce*, výběr materiálu k přírodovědným obrazům (náhledové snímky, katalogy, články (cca 150 ks)
- Doc. PhDr. J. Keparťová CSc., Katedra dějin a didaktiky dějepisu Ped. fakulty UK, *antika na školních obrazech* (141 ks)
- Městská knihovna Rakovník, výstava *Řemesla* (95 ks)
- Roman Hartl, *naučná stezka Lesů ČR Sechutická* (83 ks)
- Akad. arch. P. Fuchs, *Památník J. A. Komenského ve Fulneku* (cca 75 ks – Komenský, Bílá hora)
- PhDr. Dagmar Štefancová, České muzeum hudby, příprava výstavy (cca 80 ks)
- pro pí. ministryni Mgr. K. Valachovou, *školní obrazy s Karlem IV.* (cca 20 ks)
- Městské muzeum a galerie Polička – Centrum Bohuslava Martinů, výstava (24 ks – Jaro/Velikonoce)
- Muzeum východních Čech v Hradci Králové, výstava *Velká vizita!* (31 ks – zdravotní)
- Regionální muzeum Mělník, výstava *Réva vinná a víno v Bibli* (6 ks)
- Správa Pražského hradu, výstava *Koruna matky měst / Koruna bez krále* ve Starém Královském paláci (1 ks)
- Opočno, *turistický materiál města* (1 ks - Kodymovo zdravotní desatero)

⁸ Liga lesní moudrosti je organizace podobná skautingu, která vychovává mládež v duchu zálesáctví. Její tradice sahá v českých zemích až do roku 1912. Fond obsahuje dokumenty, korespondenci.

⁹ V roce 2017 bude realizována mimořádná inventarizace po přestěhování podsbírky do nového depozitáře v Horních Počernicích, ul. Ve žlábku 1849/2A.

¹⁰ V roce 2017 bude realizována mimořádná inventarizace po přestěhování podsbírky do nového depozitáře v Horních Počernicích, ul. Ve žlábku 1849/2A.

- Muzeum Komenského v Přerově, výstava *Komenský? Toho už jsme někdy viděli!* (2 ks)
- Katedra dějin a didaktiky dějepisu Ped. fakulty. UK, *propagace sympozia (historie)* (1 ks)

Pro pracovníky NPMK byly provedeny tyto rešerše:

- pro výstavu a publikaci *Historie školních budov* (cca 60 ks)
- předvýběr pro chystanou výstavu *Za časů české královny Marie Terezie* (11 ks)
- předvýběr pro chystanou výstavu *1. republika* (21 ks)

Jednorázové reprodukční právo bylo poskytnuto těmto subjektům:

- Správa Pražského hradu, výstava *Koruna matky měst / Koruna bez krále* ve Starém Královském paláci (1 ks)

Interpretace místního dědictví, *Naučná stezka Lesů ČR Sechutická* (11 ks)

- Město Opočno, *Turistický materiál města Opočna* (1 ks)
- Regionální muzeum Mělník, výstava *Réva vinná a víno v Bibli* (3 ks)
- Muzeum Komenského v Přerově, výstava *Komenský? Toho už jsme někde viděli!* (2 ks)
- Katedra dějin a didaktiky dějepisu Ped.fakulty. UK – *propagace sympozia (historie)* repr. právo 1ks

Z Historické podsbírky byl zapůjčen celkem 171 předmět pro:

- MŠMT, Praha 1; nádvoří objektu Karmelitská 7 – *Jan Štursa: socha J. A. Komenského (bronz)* (od r. 2014 do r. 2024)
- MŠMT, Praha 1; reprezentační prostory Karmelitská 5 - *Igor Kitzberger: J. A. Komenský* (do 31.12.2017)
- Magistrát hl. m. Prahy, Archiv hl. m. Prahy; výstava *Praha Husova a husitská, 1415-2015* (2 předměty) - z r. 2015
- Muzeum východních Čech v Hradci Králové; výstava *Hurá do školy!* (47 předmětů) - z r. 2015
- Národní galerie v Praze; výstava *Budování státu* (1 předmět) - z r. 2015
- Muzeum Cheb; výstava *Hurá do školy!* (29 předmětů)
- Městská knihovna Rakovník (roubenka Lechnýřovna); výstava *Řemesla. Historie s budoucností* (41 předmět)
- Muzeum Brněnska-Muzeum ve Šlapanicích; výstava *Hurá do školy!* (44 předměty)
- výstavu v NPMK *Nesmíme zapomenout: (5 sbírkových předmětů)* - z r. 2015.

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy má dlouhodobě zapůjčenou *Blaťáckou plenu* (pomocný fond).¹¹

Fotografie

6 badatelů (z toho 3 pouze elektronicky)

Komentář:

Badatelé studovali fond pro účely výstavní, vědecké, studijní a publikační. Z větší části šlo o sjednání Dohody o udělení jednorázového reprodukčního práva:

- pro soukromého badatele fotografie *školních budov v období 1900–1920* (467 fotografií elektronicky)

¹¹ Kurátorka Historické podsbírky spravuje zároveň Pomocný fond. K 31.12.2016 je v Pomocném fondu zapsáno 77 ev. č., tj. 204 ks.

- pro konferenční příspěvek a odbornou publikaci o *výuce vaření*, Univerzita Pardubice (191 fotografií, z toho 141 elektronicky)
- pro časopis *Senát*, rubrika *Fotoreportáž* (3 fotografie elektronicky)
- pro natáčení České televize v NPMK (4 fotografie)
- pro výstavu *Velká vizita!*, Muzeum východních Čech v Hradci Králové (15 fotografií elektronicky)
- pro článek o *Vilému Gablerovi a Vyšší dívčí* (3 fotografie elektronicky).

Pro badatele byly provedeny předběžné rešerše.

Na výstavě NPMK *Historie školních budov. Od tereziánských reforem po současnost* je reprodukováno 229 fotografií a ve stejnojmenné publikaci 90 fotografií.

Knihy

24 badatelé (45 návštěv)

Komentář:

Badatelům byl během návštěv zpřístupněn 721 svazek. Dále bylo poskytnuto 24 konzultací o dějinách školství a jejich zpracování, dostupnosti pramenů a literatury.

Pracovníkům NPMK bylo poskytnuto 136 výpůjček.

Pro publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo nakladatelství Springer International Publishing AG (1 ks).

Z podsbírky Knihy byly zapůjčeny celkem 264 předměty pro:

- Muzeum východních Čech v Hradci Králové; výstava *Hurá do školy!* (62 předměty) - z r. 2015
- Muzeum Cheb; výstava *Hurá do školy!* (69 předmětů)
- Muzeum Brněnska-Muzeum ve Šlapanicích; výstava *Hurá do školy!* (71 předmět)
- ZŠ Mníšek pod Brdy; *oslavy 60. výročí založení školy* (53 ks)
- výstavu v NPMK *Nesmíme zapomenout* (5 předmětů) - z r. 2015
- výstavu v NPMK *Historie školních budov* (4 předměty).

Písemnosti a tisky

6 badatelů, toho 1 na fond OMEP (39 návštěv)

Komentář:

Zájem badatelů se soustředil zejména na fondy Františka Bakuleho a Václava Příhody a na Ligu lesní moudrosti. Mezi badateli byli jak studenti vysokých škol a doktorandi, tak vysokoškolské pedagogové a zájemci z řad širší veřejnosti.

Dále byl studován fond OMEP (Michael Christian ze Švýcarska, byla pro něj vypracována rešerše).¹²

Pro výstavní a publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo Muzeu Brněnska–Muzeu ve Šlapanicích na výstavu *Hurá do školy!* (1 ks).

Z podsbírky Písemnosti a tisky byly zapůjčeny celkem 63 předměty pro:

- Muzeum východních Čech v Hradci Králové; výstava *Hurá do školy!* (19 předmětů) - z r. 2015
- Muzeum Cheb; výstava *Hurá do školy!* (19 předmětů)

¹² Fond OMEP (a fond Archiv dějin učitelstva) jsou zařazeny v podsbírce Písemnosti a tisky, ale jsou spravovány kurátorem podsbírek Mapy a Školní pomůcky.

- Muzeum Brněnska-Muzeum ve Šlapanicích; výstava *Hurá do školy!* (19 předmětů)
- výstavu v NPMK *Nesmíme zapomenout* (6 předmětů) - z r. 2015.

Školní pomůcky a inventář

Pro výstavní a publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo Muzeu Brněnska–Muzeu ve Šlapanicích, výstava *Hurá do školy!* (2 ks).

Z podsbírký Školní pomůcky a inventář bylo zapůjčeno celkem 70 předmětů pro:

- Muzeum východních Čech v Hradci Králové; výstava *Hurá do školy!* (26 předmětů) - z r. 2015
- Muzeum Cheb; výstava *Hurá do školy!* (21 předmět)
- Muzeum Brněnska-Muzeum ve Šlapanicích; výstava *Hurá do školy!* (23 předměty).

Mapy

Z podsbírký Mapy bylo zapůjčeno celkem 12 předmětů pro Národní galerii v Praze na výstavu *Budování státu* - z r. 2015.

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

10 badatelů (28 návštěv)

(česká a švýcarská část)

Komentář:

Badatelé se soustředili zejména na tematiku pedagogické a výchovatelské práce Přemysla Pittra a Olgy Fierzové v Milíčově domě.

Pro publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo těmto subjektům:

- Náboženská společnost českých unitářů, článek *Petr Chrdle: Přemysl Pitter. Evropský humanista a spravedlivý mezi národy* v časopise *Tvůrčí život* (6 ks)
- Spolek Němců a přátel německé kultury, publikace *Osudy Němců z Jizerských hor po roce 1945* (1 ks)
- Rod Gragg, soukromý badatel, USA, publikace o holocaustu *My brother's keeper* (1 ks)
- Vitalis s.r.o., kniha *Olga Fierz: Kinderschicksale in der Wirren der Nachkriegszeit* (skeny původního vydání)
- Petr Chrdle, esperantská verze publikace *P. Pitter: Duchovní revoluce v srdci Evropy* (6 ks)
- Petr Chrdle, sborník *Almanaho Lorenz, Brazílie, článek o P. Pittrovi* v esperantu (6 ks)
- Sabine Dittrich, spisovatelka, SRN, publikace *P. Pitter: Unter dem Rad der Geschichte* (58 ks)
- Sabine Dittrich, spisovatelka, SRN, článek o *O. Fierzové* v časopise *Significant women in history* (5ks).

Archiv dále poskytoval rešeršní služby veřejným i soukromým subjektům. Archiv rovněž odborně průběžně spolupracoval se členy Nadačního fondu P. Pittra a O. Fierzové.

Mateřské škole *Milíčův dům*, Praha 3, bylo dlouhodobě (od r. 2014 do r. 2019) zapůjčeno 8 předmětů pro expozici *Pracovna P. Pittra*.

Využití sbírkových předmětů NPMK – zápůjčky muzeím v ČR (souhrn)

- MŠ Milíčův dům, Praha 3; expozice *Pracovna P. Pittra* (8 předmětů, od r. 2014 do r. 2019)
- MŠMT, Praha 1; nádvoří objektu Karmelitská 7 – *Jan Štursa: socha J. A. Komenského (bronz)* (od r. 2014 do r. 2024)
- MŠMT, Karmelitská 5, Praha 1 - reprezentační prostory objektu; *Igor Kitzberger - J. A. Komenský* (do 31.12.2017)
- Muzeum východních Čech v Hradci Králové; výstava *Hurá do školy!* (158 předmětů, z toho 3 z pomocného fondu) - z r. 2015
- Magistrát hl. m. Prahy, Archiv hl. m. Prahy; výstava *Praha Husova a husitská, 1415-2015* (2 předměty) - z r. 2015
- Národní galerie v Praze; výstava *Budování státu* (13 předmětů) - z r. 2015
- Muzeum Cheb; výstava *Hurá do školy!* (141 předmět, z toho 3 z pomocného fondu)
- MŠMT, Praha 1; reprezentační prostory Karmelitská 5 - *Igor Kitzberger: J. A. Komenský*
- Městská knihovna Rakovník (roubenka Lechnýřovna); výstava *Řemesla. Historie s budoucností* (41 předmět)
- Muzeum Brněnska-Muzeum ve Šlapanicích; výstava *Hurá do školy!* (159 předmětů, z toho 2 z pomocného fondu)
- ZŠ Mníšek pod Brdy; *oslavy 60. výročí založení školy* (53 ks)
- SOA Praha-SOKA Benešov; výstava *František Josef I., jeho rodina a Velká válka* (1 předmět).

Z fondu PK bylo zapůjčeno 12 knih pro výstavu *Praha Husova a husitská, 1415-2015* v Clam-Gallasově paláci (Archiv hl. m. Prahy) - z r. 2015, 55 knih pro výstavu *Zlatá stuha - nejkrásnější knihy dětem* (Poštovní muzeum v Praze) - z r. 2015, 19 knih pro výstavu *Broučci Jana Karafiáta* (Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, Galerie Slováckého muzea v Uherském Hradišti) a trvá dlouhodobá zápůjčka 9 knih (od r. 2014 do r. 2019) do stálé expozice *Valdštejnové na Třebíči* v Muzeu Vysočiny Třebíč.

Celkem byly z fondů NPMK zapůjčeny 673 předměty.¹³

Dále bylo pro výstavní a publikační účely poskytnuto jednorázové právo pro využití 164 reprodukcí snímků:

- Náboženská společnost českých unitářů, článek *Petr Chrdle: Přemysl Pitter. Evropský humanista a spravedlivý mezi národy* v časopise *Tvůrčí život* (6 ks)
- Spolek Němců a přátel německé kultury, publikace *Osudy Němců z Jizerských hor po roce 1945* (1 ks)
- Extra Publishing s.r.o Brno, časopis *Tajemství české minulosti* (25.3.2016) (1 ks)
- Katedra dějin a didaktiky dějepisu PedF UK, propagace *symposia Dějiny jako příběh a obraz* (1 ks)

¹³ Z fondu muzea bylo zapůjčeno 570 sbírkových předmětů, z toho 9 dlouhodobě, 8 předmětů z pomocného fondu. Z fondu PK 95 předmětů, z toho 9 dlouhodobě.

- Rod Gragg, soukromý badatel, USA, publikace o holocaustu *My brother's keeper* (1 ks)
- Správa Pražského hradu, výstava *Koruna matky měst / Koruna bez krále* (1 ks)
- Interpretace místního dědictví, Roman Hartl, *Naučná stezka Lesů ČR Sechutická* (11 ks)
- Týdeník Naše rodina, článek v týdeníku č. 15/2016 (1 ks)
- FF Univerzity Pardubice Prof. K. Rýdl, konference a publikace na téma *ženská práce* (30 ks)
- Město Opočno, *turistický materiál města* (1 ks)
- Týdeník Naše rodina, článek v týdeníku, 28.6.2016 (2 ks)
- Vitalis s.r.o., kniha *Olga Fierz: Kinderschicksale in der Wirren der Nachkriegszeit* (skeny původního vydání)
- Petr Chrdle, esperantská verze publikace *P. Pitter: Duchovní revoluce v srdci Evropy* (6 ks)
- Petr Chrdle, sborník *Almanaho Lorenz, Brazílie, článek o P. Pittrovi v esperantu* (6 ks)
- Springer International Publishing AG, publikace (1 ks)
- Nakladatelství Lidové noviny, sborník *Ecclesia*, článek *Zdeněk Beneš: Jeden zapomenutý text českého dějepisectví. Dějiny české v kamenotiskových obrazech* (3 ks)
- Muzeum Brněnska–Muzeum ve Šlapanicích, výstava *Hurá do školy!* (21 ks)
- Regionální muzeum Mělník, výstava *Réva vinná a víno v Bibli* (3 ks)
- Kancelář Senátu PČR, časopis *Senát*, rubrika *Fotoreportáž* (1 ks)
- Muzeum Komenského v Přerově, publikace *Komenský? Toho jsme už někde viděli!* (2 ks)
- Katedra dějin a didaktiky dějepisu PedF UK, časopis *Marginalia historica* (2 ks)
- Česká televize, pořad *Zpravodajství* (4 ks)
- Sabine Dittrich, spisovatelka, SRN, publikace *P. Pitter: Unter dem Rad der Geschichte* (58 ks)
- Muzeum východních Čech Hradec Králové, výstava *Velká vizita!* (15 ks)
- Masarykův ústav a archiv AV ČR, článek *Ženské otázky v cyklu Lidových novin Za časů císaře pána* (1 ks)
- V. Prokop, Sokolov, publikace *Klasikové dobrodružné ilustrace 20. století* (3 ks)
- Sabine Dittrich, spisovatelka, SRN, článek o *O. Fierzové* v časopise *Significant women in history* (5ks)
- FF univerzity Pardubice (pro. K. Rýdl), článek o *Vilému Gablerovi a Vyšší dívčí škole* ve sborníku k výročí prof. M. Lenderové (4 ks).

A.2.1.4 Ochrana sbírek, konzervování, restaurování

Na restaurátorském úseku pracovaly v období leden–září dvě restaurátorky na poloviční úvazek, od září pracuje na poloviční úvazek další restaurátor. Restaurátoři průběžně monitorovali stav klimatických podmínek (teplota a relativní vlhkost) v budově NPMK, v depozitářích (Roháčova ul., Praha 3 a po přestěhování Ve žlábku 1849/2A, Horní Počernice; Lhota u Dolních Břežan) a stav plísní v těchto objektech. Rovněž byl sledován fyzický stav sbírkových předmětů zejm. ve stálé expozici muzea (čištění předmětů ve „staré tělocvičně“), depozitářích muzea a byly podávány odborné zprávy k tomuto sledování. Výsledky byly konzultovány s kurátory sbírkových fondů. Průběžně byla prováděna odborná metodická činnost v oblasti restaurování a uchovávání papíru, dále byly zpracovávány restaurátorské

zprávy včetně fotodokumentace k provedeným pracím na jednotlivých archiváliích (knihy, písemnosti, školní obrazy, fotografie, mapy).

Restaurátoři spolupracovali a konzultovali problematiku s restaurátory a dalšími odborníky.

Celkem bylo vlastními kapacitami v r. 2016 restaurováno a konzervováno (vyčištěno a vyspraveno) 797 sbírkových předmětů, z toho 3 svazky z fondu Pedagogické knihovny. Konkrétní příklady restaurátorských postupů jsou uvedeny v příloze).

Pět předmětů je v procesu restaurátorského zásahu (rozpracování), pro 6 silně poškozených sbírkových knih byl vypracován seznam poškození a restaurátorský záměr (pro případné restaurování).

Restaurátoři spolupracovali při redislukaci restaurátorského ateliéru z objektu Mikulandská, Praha 1 do objektu Jeruzalémská, Praha 1 a při stěhování sbírkových předmětů z depozitáře Roháčova, Praha 3 do depozitáře Ve žlábku 1849/2A, Praha 9.

V rámci resortního projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek* (projekt *Záchrana*) bylo zrestaurováno 8 školních obrazů z konce 19. století a byly pořízeny speciální materiály pro potřeby restaurátorek a preventivní konzervaci (obalová media).¹⁴

Historická podsběrka

Muzejními restaurátory byly restaurovány, očištěny a konzervovány 783 školní obrazy, konkrétně: 65 zrestaurováno, z toho 20 velkoformátových, 718 konzervováno, z toho 129 velkoformátových, z toho 43 v lištách. Externě bylo restaurováno 8 školních obrazů.

Fotografie

Bylo vyčištěno 1 školní tablo (z Ateliéru Bufka).

Mapy

Byla restaurována 1 mapa (inv. č. M8 – Mapa škol království Českého).

Písemnosti a tisky

Bylo restaurováno 5 třídních knih.

Knihy

Byly restaurovány 4 předměty, zhotoveno 30 speciálních nekyselých obalů na staré tisky.

Byly zdigitalizovány další 4 nabídkové katalogy školních pomůcek (z konce 19. a 1. poloviny 20. století), které slouží zejména odborným pracovníkům (originály jsou příliš křehké na to, aby mohly být běžně používány).

¹⁴ Viz též část A.5.4 Resortní projekty a digitalizace.

A.2.2 Odborná a vědeckovýzkumná činnost

Odborná a vědecko výzkumná činnost byla realizována průběžně v rámci různých oblastí. Činnost je projednávána s *Vědeckou radou NPMK*.

A.2.2.1 Příprava a realizace odborných konferencí

Mezinárodní konference *Humanita jako základní hodnota výchovy a vzdělávání. Od Komenského nápravy věcí lidských k pedagogům, vychovatelům - humanistům v dramatických událostech 20. století*, NPMK, 17. 10. 2016

Dne 17. října 2016 se v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského konala již čtvrtá konference věnovaná dějinám školství a pedagogiky, kterou za finanční podpory MŠMT uspořádalo NPMK ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci, Fakultou přírodovědně-humanitní a pedagogickou. Setkání bylo symbolicky věnováno jubilatům doc. PhDr. Růženě Váňové, CSc. a PhDr. Martinu Steinerovi, předním českým odborníkům v oblasti dějin školství a kmenologie.

Mezinárodní konference připomněla společné úsilí mnoha vychovatelů a zapomenutých pedagogických osobností, které se zasadily o zachování či znovunalezení lidské důstojnosti těch nejzranitelnějších – dětí v tragickém 20. století. Velmi působivý byl blok vystoupení pamětníků, kteří přežili internaci v nacistických a komunistických lágrech; velký ohlas mezi posluchačstvem měly zejména vzpomínky paní Věry Sosnarové, která jako zázrakem přežila neuvěřitelných devatenáct let věznění ve stalinském pracovním táboře (GULAG).

Príspevky z konference jsou postupně publikovány v odborném časopisu *Historia scholastica* (1. číslo časopisu bylo publikováno v září 2015 - viz A.5.2 - publikační činnost).

A.2.2.2 Zpracovávání scénářů výstav

V roce 2016 byla zpracována libreta a scénáře na tyto výstavy:

- *Tabor Hododnín u Kunštátu: Průsečík tragických osudů 1940-1950. Střední Evropa.*
- *Historie školních budov od tereziánských reforem po současnost* (úprava a dokončení scénáře)
- *Za časů české královny Marie Terezie*
- *Český učitel a republika* (zahájení prací na scénáři). V rámci projektu byly realizovány výzkumné práce při studiu archivních materiálů k období 1. československé republiky v oblastním archivu v Berehovu na Ukrajině. Pokračoval rovněž výzkum problematiky perzekuce českého studentstva po listopadu 1939. Byly především dohledány další materiály k Marku Frauwirthovi a Maxmiliánu Martischnigovi.

A.2.2.3 Další vědecká, výzkumná a odborná činnost

V r. 2016 byly pracovníky NPMK zpracovávány tyto odborné a výzkumné úkoly:

- výzkum v souvislosti s přípravou odborné publikace *J. A. Komenský v českém a světovém výtvarném umění* ve spolupráci s vydavatelstvím Academia
- Historie školních budov
NPMK si vytklo za cíl zpracovat v dlouhodobém horizontu komplexně téma historie školních budov. Prvním krokem k celkovému zpracování tématu se stala výstava

„*Historie školních budov. Od tereziánských reforem po současnost*“ otevřená na podzim 2016 (trvá do srpna 2017). Při této příležitosti byla vydána i stejnojmenná publikace, která představuje problematiku školních budov z hlediska dějin školství a jako taková je vůbec první prací svého druhu v naší odborné literatuře. Národní pedagogické muzeum zároveň na svém webu spustilo interaktivní mapu školních budov (npmk.cz/skolnibudovy), jejímž prostřednictvím se může do dokumentace podoby školních budov zapojit široká veřejnost (ať už jednotlivci nebo žáci a studenti, kteří zpracují historii „svojí“ budovy, případně i odborná veřejnost – specialisté na dějiny školství). Interaktivní mapa bude fungovat i po skončení výstavy, cílem je zdokumentovat pokud možno všechny školní budovy v ČR. NPMK přímo oslovuje širokou veřejnost i školy, klíčová ale bude institucionální spolupráce s paměťovými institucemi (místní vlastivědná muzea, státní archivy) a Českou školní inspekcí, které pomůžou při shromažďování dokumentace k budovám škol.

Kromě průběžného doplňování mapy školních budov bude probíhat odborné zpracování různých dílčích témat z dané problematiky (budovy pokusných škol, výzdoba školních budov, budovy menšinových škol, budování školské sítě na Podkarpatské Rusi v meziválečném období), které budou zpracovány formou odborných studií (případně samostatných monografií) a publikovány v odborných časopisech zaměřených na dějiny školství (zpracování výše uvedených témat je rozvrženo do roku 2022, hlavními zpracovateli budou odborní pracovníci NPMK, příp. ve spolupráci s odborníky z akademického prostředí).

- Probíhal projekt *Školákem ve válečných letech 1938-1945* ve spolupráci s Památníkem Terezín a Institutem Tereziánské iniciativy. Cílem projektu je přiblížit žákům a studentům každodenní realitu Protektorátu Čechy a Morava prostřednictvím školního prostředí. V rámci přípravných prací bylo realizováno 7 celodenních výjezdů do zúčastněných škol, dvoudenní semináře v Terezíně (8. - 9. 6. 2016) a pracovní setkání v Terezíně a řada pracovních setkání v Praze v průběhu celého roku. Dále pak korektury výstavních panelů. Projekt vyvrcholí výstavou v prostorách Pedagogické fakulty UK od 15.3. do 8.5.2017. (Mgr. M. Šustová)
- pokračovala odborná spolupráce při vypracování a aktualizace hesel pro komeniologickou encyklopedii *Encyclopaedia Comeniana* (ve spolupráci s komeniologickými odborníky z ČR a zahraničí) (PhDr. Markéta Pánková)
- byl vypracován oponentský posudek na bakalářskou práci Kateřiny Fuchsové *Významní pedagogové pohřbení na Malostranském hřbitově* (Mgr. M. Šustová) (obhájeno na Filosofické fakultě Karlovy Univerzity v Praze, Ústav etnologie)
- byl vypracován oponentský posudek na článek *Obálky sešitů místo obrázků v učebnicích* pro časopis *Marginalia historica* (Mgr. M. Šustová).
- byly vypracovány posudky na tři studie pro časopis *Marginalia historica* vydávaný na Katedře dějin a didaktiky dějepisu PedF UK v Praze:
 - o *Fenomén Bakule*
 - o *Zpěv a hudba na dívčím lyceu*
 - o *Kantorské paměti.*

Šlo o příspěvky, které zazněly na symposiu pořádaném v roce 2015 Katedrou dějin a didaktiky dějepisu PedF UK k poctě Jana Jakuba Ryba (*Škola a hudba (nejen) v době J. J. Ryby*).

Odborní pracovníci se rovněž zúčastnili odborných seminářů a konferencí v ČR i v zahraničí, jejichž náplní byly dějiny školství, muzeologie, muzejní pedagogiky atd. (podrobně viz část A.5.4).

Příspěvky přednesené na konferencích pořádaných jinými subjekty:

- Česká škola Řím, zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.* (23.1.2016) - přednáška o Karlu IV. (PhDr. M. Pánková)
- Katedra dějin a didaktiky dějepisu PedF UK, mezioborové sympozium *Dějiny jako obraz* (13.–14.4.2016) – příspěvek *Závěsné časové přímky a názorné přehledy využívané ve výuce dějepisu do roku 1948* (Mgr. M. Šustová)
- Katedra historie FF UP v Olomouci, konference *Střední školství v českých zemích v 18. až 20. století – kontexty, bilance, perspektivy výzkumu* (28.–29. 4.2016) – příspěvky *o výuce dějepisu na středních školách v letech 1848-1918* (Mgr. M. Šustová), *Vývoj školních vysvědčení a klasifikace na středních školách od gymnaziální reformy v roce 1776 po rok 1918* (Mgr. J. Bartošová), *Názory na podobu školních budov na přelomu 19. a 20. století* (PhDr. J. Šimek, Ph.D.)
- Východoevropská slavistická univerzita v Užhorodě, Ukrajina, konference *Prominent Researchers of Slavic World* (20.5.2016), příspěvek *Augustin Bartoš – český defektolog* (Mgr. J. Bartošová)
- Úřad vlády ČR, Magistrát hl. m. Prahy, Dům národnostních menšin, o.p.s., (místo konání: Clam-Gallasův palác, Praha 1) konference *Děti a mládež národnostních menšin* (10.11.2016) – referát: *Vzdělávání Romů v historickém kontextu* (PhDr. M. Pánková)
- PS PČR, konference MŠMT *Škola pro budoucnost a budoucnost pro školu* (14.11.2016) – příspěvek *Historický pohled na učitele a žáka* (PhDr. M. Pánková)
- FF UJEP v Ústí nad Labem, seminář pro cca 40 učitelů dějepisu SŠ a studenty oboru historie na FF UJEPu (18.11.2016), přednáška *P. Pitter v letech 1945–1950* (PhDr. L. Lajsková)

Pracovníci NPMK působí v těchto odborných a vědeckých radách a komisích:

- Vědecká rada NPMK
- Comenius Academic Club
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost NPMK
- Správní rada Nadačního Přemysla Pittra a Olgy Fierzové
- Ediční rada Nadačního Přemysla Pittra a Olgy Fierzové
- Emisní komise při Ministerstvu průmyslu a obchodu
- Unie Comenius
- Pracovní skupina při NPMK pro vybudování Památníku Hodonín u Kunštátu
- IHRA
- Sdružení historiků České republiky (Historický klub 1872).

A.3 Pedagogická knihovna

A.3.1 Základní informace o činnosti

Veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského (dále jen PK) je s účinností od 1. 7. 2011 oddělením Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského (NPMK).

PK je podle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), veřejnou specializovanou pedagogickou knihovnou v působnosti MŠMT. Knihovna spravuje přes 500 tis. svazků, poskytuje knihovnické a informační služby právnickým a fyzickým osobám, především z oblasti pedagogiky, školství, výchovy, výzkumu, vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Současně plní funkce veřejně přístupné vědecké knihovny, která vytváří a spravuje státem dotovaný fond domácí a zahraniční literatury, informačních pramenů a zdrojů z oblasti výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd. Knihovna je zapsána v evidenci knihoven MK ČR pod č. 6251/2011.

Jako specializovaná knihovna s celostátní působností ve smyslu knihovního zákona (viz § 13) PK vytváří také historické fondy učebnic, komeniologické literatury a literatury pro děti a mládež, buduje a zpřístupňuje sekundární informační fondy. Zpracovává a zpřístupňuje tematické a oborové bibliografie a databáze, plní funkci centra meziknihovních výpůjčních služeb a spolupracuje s knihovnami v oblasti své specializace. Ve spolupráci s Národní knihovnou ČR přispívá do Souborného katalogu ČR. Dokumentačně zpracovává českou i zahraniční článkovou pedagogickou literaturu a přispívá do Kooperačního systému článkové bibliografie (Kosabi), budovaného v Národní knihovně ČR.

V rámci své činnosti PK pokračuje v naplňování trendů a dílčích cílů *Plánu implementace Státní kulturní politiky na léta 2015-2020*, v jehož intencích zpracovala i teze svého rozvoje pro období let 2016-2020, dále pak nové *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2016 až 2020* (pozn.: koncepce byla vládou vzata na vědomí – viz usnesení vlády ze dne 23. listopadu 2016 č. 1032) a dalších souvisejících strategických dokumentů¹⁵, v nichž je významným způsobem zdůrazněna funkce a role knihoven v naší současné informační společnosti. PK akcentuje jejich priority a využíváním svých fondů, speciálně zaměřených dílčích projektů a odborných seminářů se tak podílí na jejich naplňování. Vedle toho knihovna zároveň reflektuje vyvíjející se potřeby a požadavky svých uživatelů a snaží se jim vycházet v rámci svých možností vstříc.

Činnost PK vycházela ze schváleného Plánu činnosti Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského na rok 2016 a v širších souvislostech z tezí svého rozvoje pro období let 2016-2020. Koncepčním rámcem jejího fungování byl *Plán implementace Státní kulturní politiky na léta 2015-2020*.

Nicméně činnost PK v roce 2016 zásadním způsobem ovlivnilo její stěhování a uzavření knihovny pro veřejnost na dobu 4,5 měsíců. Po 65 letech změnila adresu svého působiště a přestěhovala se z Mikulandské ulice č. 5, Praha 1, do Jeruzalémské ulice č. 12, rovněž v 1. pražském obvodu. Tato skutečnost podstatně ovlivnila skladbu jejích aktivit v tomto roce, neboť knihovna podle zřizovatelem schváleného materiálu *„Stěhování Pedagogické knihovny J. A. Komenského a ostatních pracovišť NPMK z Mikulandské 5, Praha 1, do zrekonstruovaného objektu v Jeruzalémské 12, Praha 1, včetně harmonogramu a*

¹⁵ Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 – 2020; Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020; Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020, Strategie celoživotního učení České republiky a další.

finalizace uložení, péče a ochrany knihovního fondu“ soustředila většinu svých sil na přípravu k přemístění, vlastní přestěhování a usazení Pedagogické knihovny v nově zrekonstruovaném objektu. Z uvedených důvodů se PK kromě plnění úkolů k zajištění plynulého provozu zaměřila na řadu aktivit, které s plánovaným přestěhováním knihovny úzce nebo v širším vztahu souvisely, např.: očista databáze uživatelů, profilace fondu PK a pravidelné odvozy vytipovaných částí staršího fondu do mimopražského depozitáře ve Lhotě, cílená informační kampaň vztahující se k dočasnému uzavření knihovny, podíl na výběrových řízeních na stěhování knihovny a na stacionární regály do hlavního skladu, během stěhování a před vlastním znovuootevřením popularizace a propagace činnosti PK na novém působišti (zejména prostřednictvím webových stránek za vydatné spolupráce oddělení IT, ale i zpracováním podkladů pro média a vybrané časopisy, např. Bulletin SKIP, Naše rodina, Duha, Čtenář aj.) apod.

Standardní kmenovou odbornou činnost, tj. rešeršní, referenční a informační služby, reprografické služby z fondu PK, služby elektronické Pedagogické knihovny (e-PK) v souladu se zákonem č. 257/2001 Sb., o poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb výpůjční služby, včetně meziknihovnických výpůjčních služeb, **PK, jako specializovaná veřejná knihovna, rozvíjela a poskytovala** spolu s vybranými doprovodnými akcemi **v období 2. 1. – 29. 4. a od 15. 9. – 23. 12. 2016**, tj. před uzavřením knihovny pro veřejnost a po svém znovuootevření v tzv. zkušebním provozu. **Vlastní přerušení činnosti knihovny pro veřejnost a nahrazení činnostmi spojenými se stěhováním, usazováním a kontrolou fondů spadalo do období od 2. 5 do 14. 9. 2016.** Je proto pochopitelné, že statistické údaje o PK a jejích odborných aktivitách za rok 2016 vykazující snížené hodnoty jsou z uvedených důvodů neporovnatelné s předchozími léty. Přesto bylo celkem za všechny úseky kromě dílčích odborných konzultací zpracováno 229 rešerší (knihy 113, články 116, z toho 29 rešerší pro e-PK).

Je tedy nesporné, že se tento rok stane pro knihovnu rokem přelomovým a bude v její téměř stoleté historii představovat významný mezník. Pro PK se přestěhováním do nově zrekonstruovaných prostor otevírá nová etapa v jejím vývoji. Během více než čtyřech měsíců, vyhrazených na její přesun a „usazení“ knihovního fondu v nově vybudovaných prostorách, bylo m. j. koordinováno přestěhování celkem 3500 běžných metrů (bm) publikací, z toho cca 900 bm do mimopražského depozitáře ve Lhotě. Oproti plánované namátkové revizi knihovního fondu po přestěhování knihovny byla zahájena jeho komplexní revize. PK k realizaci této mimořádně náročné aktivity využívala v roce 2016 kromě kmenových pracovníků také brigádníků, což jí umožnily zvláštní finanční prostředky (viz schválený materiál „*Návrh na čerpání OON ve výši 208 tis. Kč v rámci příprav, stěhování a usazování PK v r. 2016*“), rozdělené v průběhu roku do 3 fází, a částečně byla k tomuto účelu rovněž využita pracovní kapacita a odborná erudice brigádníků financovaných z projektu Retrokonverze 2321.

Nejvýraznější změnou pro odbornou veřejnost je v porovnání s předchozí nabídkou služeb PK rozdělení bývalé jedné studovny a jejího příručního fondu mezi dvě studovny – všeobecnou a speciálních fondů, které jsou situovány po obou stranách půjčovny a zaujímají spolu s ní celé 2. patro budovy. Celkový počet čtenářských míst v obou studovnách je nyní 28. Novinkou je elektronický vstupní systém vymezující pohyb veřejnosti a zaměstnanců v rámci celého objektu a zajišťující rovněž jeho žádoucí ochranu a bezpečnost. Zároveň knihovna vstřícně reflektuje potřeby svých uživatelů, např. zajištěním bezbariérové dostupnosti čtenářského patra a úpravou sociálního zařízení s bezbariérovým přístupem pro uživatele s omezenou možností pohybu umožňuje dostupnost služeb knihovny i pro handicapované čtenáře, naplňuje tak standardy fyzické dostupnosti kulturních institucí poskytujících veřejnou službu a zvyšuje jejich uživatelský komfort. Zřízením dětského koutku v půjčovně pamatovala zase na speciální potřeby rodičů s dětmi z početné uživatelské obce vysokoškolských studentů.

Samozřejmostí je i speciální počítač pro slabozraké uživatele knihovny. Všechny změny, rozšíření a zkvalitnění služeb PK a jejich organizace se m. j. promítly i v úpravě některých vnitřních předpisů, zejména Knihovního řádu, který byl v září 2016 novelizován, nebo i v novém dokumentu Režim provozu v knihovních skladech Pedagogické knihovny J. A. Komenského z poloviny listopadu 2016. Dále byly aktualizovány www stránky knihovny.

Důležitou snahou PK, kterou rozvíjí již řadu let v rámci své celostátní působnosti, je dbát na zlepšování služeb poskytovaných uživatelům nejen standardním způsobem v samotné budově knihovny, ale i vzdáleným uživatelům, kteří do knihovny vstupují prostřednictvím internetu. Katalog na webu knihovny umožňuje čtenářům nejen prohlížet a vyhledávat záznamy, ale zároveň i objednávat knihy z kteréhokoliv počítače připojeného na internet. Mimopražští uživatelé si mohou knihy objednat prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby z nejbližší veřejné knihovny. Tato služba spolu s elektronickou Pedagogickou knihovnou (e-PK), která je navázaná na katalog knih, časopisů a databázi článkové literatury (PBD), zpřístupňuje fondy a služby PK pedagogickým pracovníkům z celé republiky. Návštěvnost webových stránek PK se v roce 2016 pohybovala kolem 107 návštěv za den.

Knihovna pokračovala v naplňování prací vyplývajících z řešení resortního projektu retrokonverze, a to ve formě zpracování záznamů hlavního fondu PK, současně probíhalo zpracování fondu výročních zpráv a retrokonverze unikátní kartotéky učebnic. Maximální zpřístupnění fondu uživatelům prostřednictvím online katalogu na webu PK patří mezi hlavní cíle retrokonverze, kterou knihovna zahájila v roce 2010.

V průběhu roku 2016 se pracovníci PK účastnili řady seminářů, odborných školení a vzdělávacích kurzů. Uskutečnily se odborné exkurze především pro studenty pedagogických fakult, středních pedagogických a knihovnických škol, ale také pro kolegy z pražské pobočky SKIP, členy redakční rady časopisu Bulletin SKIP a účastníky podzimních odborných seminářů nebo jako součást programu Gremiální porady ekonomické sekce MŠMT dne 14. 12. 2016 (pozn.: většina se uskutečnila po otevření knihovny na podzim 2016). K propagaci svého poslání a aktivit NPMK využila PK akci Dvorky 2016, kterou pořádala PedF UK na zahájení nového semestru dne 13. 10. 2016, v rámci tradiční akce Týden knihoven (3. - 9. 10. 2016) uskutečnila Den otevřených dveří PK s prohlídkami objektu a jeho interiéru nebo se účastnila konference MŠMT pod názvem „Učitel 21. století“, která se konala v prostorách PSP ČR. Kromě svého přestěhování a částečně omezené kmenové odborné činnosti dále knihovna realizovala i další aktivity odborného a popularizačního charakteru (podrobněji viz dále).

V roce 2016 PK spolupracovala s novým dodavatelem zahraničních časopisů, kterým se podle výsledku výběrového řízení na dodavatele 35 cizojazyčných titulů (vč. 5 slovenských) pro daný rok stala firma EBSCO s cenovou nabídkou v celkové výši 398.367,76 Kč. Podílela se i na výběrovém řízení téhož zaměření pro léta 2017-2018, jehož vítězem se opět stala firma SUWECO, s níž PK spolupracovala v letech 2013-2015.

Plán digitalizace dle Koncepce digitalizace NPMK byl v r. 2016 z důvodů řešení jiných prioritních úkolů a dlouhodobému odstavení obou skenerů naplněn pouze částečně a to pouze formou digitalizace tzv. on demand pro služby e-PK v počtu 1756 kopií a pro vlastní potřeby knihovny v počtu 1 934 kopií.

Statistika výkonů PK v r. 2016

Registrovaní čtenáři

Rok	2015	2016
Celkem	7 602	5754
z toho aktivní/ nově registrovaní	1 844	1721
studující	3 704	2256
pracovníci školství	2 139	1727
ostatní čtenáři	1 759	1771
Registrovaní uživatelé e-PK	470	427

V databázi jsou registrováni pouze čtenáři, kteří jsou aktivními uživateli knihovny v posledních dvou letech a dále ti, vůči kterým má knihovna pohledávky (dle zákona o ochraně osobních údajů).

Návštěvníci knihovny celkem

Rok	2015	2016
Celkem:	24 777	24812
z toho: půjčovny	17 312	13205
studovny	7 114	4887
Sukovy studijní knihovny	220	378
Virtuální návštěvníci knihovny (web PK)	255 312	287 646

Údaje zahrnují četnost návštěv registrovaných i neregistrovaných čtenářů, kterým jsou poskytovány pouze prezenční služby z fondu studoven. Každoročně se zvyšuje počet virtuálních návštěvníků knihovny, čtenáři čím dál tím více využívají výhody vzdáleného přístupu, možnosti objednávky knih nebo časopisů přes webový katalog.

Výpůjčky

Rok	2015	2016
Celkem svazků (hl. f. / abs. + prez. /, Sukova k. a MVS)	96 136	78 758
Absenční	63 868	51 055
Prezenční: hlavní fond	31 066	27 121
Sukova studijní knihovna	1 202	378
Fotokopie náhradou za výpůjčku (strany)	15 596	8 280
Meziknihovní výpůjční služba (MVS)	423	204
e-PK kopie	2 187	1756
e-PK rešerše	70	29

A.3.2 Knihovní fond

A.3.2.1 Budování knihovního fondu

Knihovna nakupuje, trvale uchovává a půjčuje odbornou literaturu z oblasti pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství v kontextu společenských věd. Nákup knihovního fondu vychází ze schváleného akvizičního plánu knihovny, který byl tematicky dodržen. Vzhledem k průběžnému nárůstu cen knih využívá PK i možnost nákupu přímo u vydavatelů. Nezanedbatelnou část knih, především z oblasti literatury pro děti a mládež, získává knihovna dary přímo od nakladatelů. Vedle toho získává darem publikace i od mnoha institucí (např. od MŠMT, Akademie věd ČR, Národního ústavu pro vzdělávání a dalších) a od soukromých osob.

Na nákup knih do hlavního fondu a do Sukovy knihovny bylo v roce 2016 vynaloženo 176 332,- Kč (z toho 174 831,- Kč za knihy do hlavního fondu, 1 501,- Kč za knihy do Sukovy knihovny). Nákup probíhal v knihkupectvích: Academia, Neoluxor, Karolinum, Portál, Centrum učebnic v Ostrovské ulici a knihkupectví Pedagogické fakulty UK. Do těchto knihkupectví jsou vystavovány celoroční objednávky, díky nimž PK získává při vlastních nákupech slevu. Dalším akvizičním zdrojem je nákup prostřednictvím individuálních objednávek v jednotlivých nakladatelstvích (např. Grada, Infra, Wolters Kluwer a další) a na mimopražských univerzitách v Brně, Olomouci, Ostravě, Hradci Králové, Pardubicích, Plzni. Z důvodu stěhování knihovny do nových prostor v Jeruzalémské ulici byl nákup knih přerušen od dubna do konce srpna 2016. Předplacené české a zahraniční časopisy docházely do knihovny po celý rok bez přerušení.

PK se v roce 2015 připojila k nově vytvořenému projektu Česká knihovna realizovanému Moravskou zemskou knihovnou v Brně z pověření a za finanční podpory Ministerstva kultury. Projekt má za cíl podporovat nákup nekomerčních titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované beletrie pro děti a mládež, děl literární vědy, kritiky a věd příbuzných a je určen profesionálním veřejným knihovnám a knihovnám vysokých škol literárního zaměření. Ve čtyřech dodávkách PK obdržela bezplatně vybrané publikace v celkové hodnotě 7 630,- Kč.

Přehled činnosti úseku doplňování a zpracování fondu PK za rok 2016:

Čerpání:

Knihy: 176 332,- Kč (z toho 174 831,- Kč za knihy do hlavního fondu, 1 501,- Kč za knihy do Sukovy knihovny)

Časopisy: 464 822,- Kč (z toho 402 083,- Kč SUWECO, 62 739,- Kč za předplacené české časopisy)

Zpracování: přírůstek knih do hlavního fondu za rok 2016 : 2 616/2016 (z toho 1 218 výročních zpráv)

Úbytek hlavního fondu (svazky) za rok 2016 : 6 969 (pozn.: rozsáhlá profilace fondu PK, vyřazování multiplikátů)

Rešerše vyhotovené v úseku doplňování a zpracování fondu: 113 (z toho 26 z e-PK)

Statistika PK 2016

	Součet	Součet
KNIHOVNÍ FOND	2015	2016
Stav primárních fondů celkem (svazky)	506 833	507 359
z toho: hlavní fond	448 735	444 382
Sukova knihovna	62 371	62 977
Nákup knihovního fondu (v Kč)	900 000	641 154
knihy	435 000	176 332
časopisy	465 000	464 822
Přírůstek primárních fondů celkem (svazky)	7 727	3 222
z toho: hlavní fond	6 990	2 616
Sukova knihovna	737	606
Počet nově zpracovaných titulů	5 121	1 734
z toho: hlavní fond	4 384	1 128
Sukova knihovna	737	606
Počet titulů odebíraných časopisů	185	177
z toho: hlavní fond	178	169
Sukova knihovna	7	8
Úbytek primárních fondů (svazky)	4 273	6 969
z toho: hlavní fond	4 273	6 969
Sukova knihovna	0	0

V rámci spolupráce s Národní knihovnou ČR bylo předáno do Souborného katalogu ČR (CASLIN) celkem 6 724 záznamů. Velká část těchto záznamů byla vytvořena v rámci retrokonverze a z této dávky bylo v souborném katalogu založeno 2 710 nových záznamů dokumentů, tj. takových, které dosud žádná knihovna do souborného katalogu nenahlásila.

A.3.2.2 Ochrana a organizace knihovního fondu

Přípravné práce související s organizací a ochranou knihovní fondu PK v celkovém rozsahu 8 km (tj. cca přes 500 tisíc svazků), započaly ve velkém časovém předstihu před vlastním stěhováním a předcházely jim úvahy a činnosti usilující o optimalizaci jeho nového uložení v pražském hlavním depozitáři situovaném v novém sídle PK, tzn. v Jeruzalémské ulici, i v mimopražském depozitáři ve Lhotě. Důležitá byla v tomto ohledu provedená profilace fondu a díky tomu získaná prostorová rezerva ve skladu Lhota pro převoz a nové uložení cca 900 běžných metrů z hlavního depozitáře v Mikulandské ulici.

Po přestěhování knihovního fondu PK vysoutěženou firmou, ale i vlastními silami, v přípravném období, bylo uložení celého fondu zkontrolováno a fond prochází komplexní revizí (viz příloha Zpráva o revizi fondu PK). Též byla zrevidována část fondu, která byla vyexpedována do mimopražského depozitáře Lhota.

Bylo třeba rozdělit fond studovny PK do dvou studoven – Studovny všeobecné (jsou zde uloženy převážně časopisy, včetně vázaných ročníků periodik nejčastěji požadovaných uživateli knihovny, dále příruční knihovna zaměřená na jednotlivé obory pedagogiky) a Studovny speciálních fondů. Ve studovně speciálních fondů jsou uloženy učebnice pro základní a střední školy, které mají doložku MŠMT, dále metodiky a část fondu kmenian. Všechny knihy musely být znovu označeny a opatřeny bezpečnostními kódy.

Po přestěhování knihovny je v budově v Jeruzalémské ulici uložen převážně tzv. živý fond PK, který je uživateli nejvíce žádán. V mimopražském skladu PK ve Lhotě je uložen starší knižní fond a starší ročníky časopisů, fond učebnic a skript.

Část fondu je uložena a zpřístupňována ve studovnách - Všeobecné studovně a Studovně speciálních fondů. Ve Všeobecné studovně mají čtenáři k dispozici volně přístupný knižní a časopisecký fond studovny, je zde možnost vyhledávání v elektronickém katalogu i ve starších listkových katalogích. Volně přístupné jsou nové i starší ročníky českých a zahraničních časopisů. Knihy, zejména z oboru pedagogika a vzdělávání, jsou ve studovně přehledně uspořádány. Ve Studovně speciálních fondů jsou čtenářům k dispozici především současné učebnice s platnou schvalovací doložkou MŠMT, metodiky a částečně kmeniana, encyklopedie.

V roce 2016 se uskutečnila revize větších částí fondu, zejména přestěhovaných. Vedle toho proběhly přípravy na revizi fondu Sukovy studijní knihovny literatury pro děti a mládež (provádění oprav záznamů Sukovy knihovny). V souvislosti s retrokonverzí se průběžně provádí dohledávání starých tisků ve fondu PK.

A.3.3 Služby uživatelům

Důležitou součástí činnosti knihovny je také individuální práce s uživateli. V souladu s knihovním zákonem poskytuje PK jako veřejná knihovna svým uživatelům, studentům, učitelům, vědeckým a odborným pracovníkům i ostatní veřejnosti širokou škálu knihovnických a informačních služeb: výpůjční služby včetně meziknihovnických služeb, rešeršní služby z vlastních i externích zdrojů, referenční, informační a reprografické služby z fondu knihovny a služby elektronické Pedagogické knihovny (e-PK).

Služby uživatelům by byly omezeny po dobu redislokace PK do nového sídla v Jeruzalémské 12, Praha 1. Na www stránkách knihovny byly vyvěšeny informace o uzavření knihovny s dostatečným předstihem. Čtenáři do posledního dne před uzavřením knihovny plně využívali všech poskytovaných služeb knihovny: on line katalogu, služeb výpůjčních, služeb prezenčních, MVS, e-PK, rešerše, rezervace dokumentů. Do posledního dne byly i expedovány knihy z mimopražského depozitáře. Dnem uzavření knihovny (30. 4. 2016) byla v online katalogu na www stránkách knihovny uzavřena možnost objednávek knih a ponechána pouze jeho informační funkce. Služby byly obnoveny ve zkušebním provozu dne 15. 9. 2016 v půjčovně, obou nově vzniklých studovnách a v obou podlažích skladu. Kvůli dočasnému několikaměsíčnímu uzavření knihovny pro veřejnost zaznamenala v roce 2016 služba *Ptejte se knihovny* 26 dotazů.

Čtenáři měli možnost mít knihy půjčené po celou dobu uzavření knihovny, zpozdle po dobu uzavření nebylo počítáno až do konce září 2016.

Sklad PK je umístěn ve dvou podlažích. Knižní fond je uspořádán přehledněji, avšak zdá se, že bude klást větší nároky na fyzickou kondici skladníků. Po zmapování nároků na provoz knihovny a běžnou expedici nově uložených fondů bylo rozhodnuto, že do depozitáře ve Lhotě se bude zatím jezdit 1x týdně jako dosud.

A.3.3.1 Studovny

V nových prostorách v Jeruzalémské mají čtenáři k dispozici celé tzv. „čtenářské patro“, sestávající z půjčovny a dvou studoven, šatny a dalších prostor. Nově mohou uživatelé k identifikaci používat ISIC card, ITIC card, a další čipové karty.

Prezenční služby jsou nově rozděleny do dvou studoven: ve Všeobecné studovně jsou uložena aktuální čísla odborných časopisů a vázané ročníky periodik nejčastěji požadovaných čtenáři. Příruční knihovna všeobecné studovny je zaměřena zejména na jednotlivé obory pedagogiky, psychologie a příbuzných oborů. Ve Studovně speciálních fondů jsou uloženy učebnice pro základní a střední školy, které mají doložku MŠMT, dále metodiky a část fondu komenian.

Na celém čtenářském patře, v půjčovně i obou studovnách je pro registrované uživatele samozřejmostí přístup na internet, včetně wifi připojení. Ve studovnách probíhá prodej publikací a propagačních materiálů NPMK.

A.3.3.2 Půjčování knih

Půjčování knih mimo budovu knihovny, včetně meziknihovní výpůjční služby, je vázáno na registraci čtenáře. Výpůjční lhůta je jeden měsíc, výpůjčku lze až 3x prodloužit. Ve studovně i půjčovně jsou poskytovány konzultace k práci s knihovnickým systémem, ve studovně jsou uživatelé zaškolováni v práci s českými i zahraničními databázemi.

A.3.3.3 Informační, referenční, reprografické a rešeršní služby

Služby jsou poskytovány všem uživatelům knihovny. Odborní pracovníci knihovny zpracovávají podle požadavků čtenářů bibliografické rešerše, poskytují konzultace a zodpovídají různě náročné dotazy.

Do článkové databáze bylo zpracováno celkem 2 067 záznamů časopiseckých článků ze 116 titulů českých i zahraničních periodik (včetně jejich indexace, zápisu do systému Verbis, kontrol a oprav). Úbytek v počtu zpracovaných záznamů oproti roku 2015 byl způsoben přerušением činnosti úseku během stěhování do nových prostor v Jeruzalémské 12 a dlouhodobou nemocí jedné z pracovníků úseku.

Každý měsíc byly z článkové databáze exportovány záznamy do databáze ANL v Národní knihovně ČR (celkem bylo odesláno 912 záznamů) a dvakrát ročně byly do databáze naimportovány záznamy z Národního ústavu pro vzdělávání.

Bylo vypracováno 116 rešerší na objednávku (z toho 21 bylo vyhotoveno pro web projektu *Čtete spolu*). Nižší počet rešerší oproti roku 2015 byl ovlivněn několikaměsíčním uzavřením knihovny během stěhování.

Jednou měsíčně (s výjimkou období stěhování knihovny) byly vybírány a na webu knihovny vystaveny novinky z českých a zahraničních periodik a předávány soupisy knižních a článkových novinek z fondu PK na e-portály *Vzdělání* a *Učitelské listy*.

V každém druhém měsíci byla vystavena na webu knihovny nová tematická rešerše nebo roční bibliografický soupis (*Ekonomika školství v ČR a v zahraničí, Komeniologická literatura*) a nový tip na článek do rubriky *Knihovna doporučuje*.

Byla provedena aktualizace *Českého pedagogického tezauru* (únor 2016).

V souvislosti s rušením příruční knihovny komenian a komeniologické studovny byl dokončen výběr publikací do studovny speciálních fondů a předávání publikací z příruční knihovny do skladu.

Do uzavření knihovny v Mikulandské byly zajišťovány služby v bibliografické a komeniologické studovně.

Pracovnice úseku se zapojily do činností souvisejících se stěhováním (třídění materiálů, balení apod.) a prací v hlavním skladu v Jeruzalémské a v mimopražském skladu ve Lhotě (revize fondu, přesuny fondu, lepení čárových kódů).

Ve spolupráci s pracovníkem IT byly zpracovány a uloženy výsledky vědecké činnosti pracovníků NPMK do systému RIV.

Zpracované záznamy	
Počet excerpovaných časopisů	116
Počet záznamů	2 067
Počet záznamů odeslaných do ANL	912
Zpracované rešerše	
Počet rešerší na objednávku	116
Počet pravidelných tematických rešerší	4
Informace ze zahraničních časopisů	12
Informace z českých časopisů	12
Bibliografické soupisy	2
Ostatní	
Počet návštěvníků bibliografické studovny	27 individuálních návštěvníků cca 30 v rámci exkurzí
Počet konzultací	9
Vyúčtováno za rešerše	1500,- Kč

A.3.3.4 Centrum pro školní knihovny (CŠK)

Funguje na principu průběžně aktualizovaných webových stránek. Je dostupné na adrese <http://csk.npmk.cz/>. Učitelům, kteří mají na starosti školní knihovnu, a knihovníkům základních a středních škol knihovna nabízí informace z oblasti vedení školních knihoven, plánování, legislativy a také informace o možnostech dalšího vzdělávání. Průběžně jsou zodpovídány dotazy směřované na Centrum prostřednictvím služby „Ptejte se CŠK“.

Hlavním cílem CŠK je podpora rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti, zprostředkovávaných školními knihovnami. K tomuto cíli směřují aktivity propagované na webových stránkách – informace ze zajímavých akcí a projektů škol, školních knihoven a organizací, se kterými CŠK spolupracuje, a zajímavé publikace, které mohou školní knihovny využít.

Aktivity: V rámci webových stránek Centra pro školní knihovny byly průběžně vystavovány aktuality z oblasti podpory rozvoje čtenářství.

A.3.4 Spolupráce s českými a zahraničními institucemi

PK spolupracuje s Národní knihovnou ČR na tvorbě Souborného katalogu ČR a spolupodílí se na tvorbě databáze Slovník českých knihovníků a na vytváření národní registrující článkové bibliografie. Zároveň je garantem za oblast pedagogiky a školství. Spolupracuje s knihovnami s obdobným oborovým zaměřením, s Moravskou zemskou knihovnou a se Slovenskou pedagogickou knihovnou v Bratislavě, rozvíjí služby e-PK ve spolupráci s knihovnami pedagogického zaměření, spolupracuje s českou sekcí IBBY, Památníkem národního písemnictví a Klubem dětských knihoven SKIP v oblasti propagace kvalitní dětské četby, s Klubem školních knihoven v oblasti podpory školních knihoven prostřednictvím

Centra pro školní knihovny. Dále spolupracuje s katalogizační komisí a s komisí pro služby pod hlavičkou SKIP a České informační společnosti (ČIS) a s bibliografickou sekcí SDRUK zejména v oblasti koordinace analytického zpracování českých periodik a s Národním ústavem pro vzdělávání (NÚV) – předávání záznamů z oblasti odborného školství do pedagogické bibliografické databáze.

A.3.5 Sukova studijní knihovna literatury pro mládež

Přírůstek fondu Sukovy knihovny 606 knihovních jednotek celkem (z toho 6 titulů zakoupeno, 600 získáno darem od nakladatelství Albatros Media, Mladá fronta, Knižní klub, Host, Argo a Portál a v prvním čtvrtletí ze soutěže o Zlatou stuhu)

Počet prezenčních výpůjček: 378

Počet rešerší na téma literatury pro děti nebo učebnic: 14

Odborné činnosti:

Průběžně jsou zodpovídaný dotazy informační, bibliografické i širší konzultace z oblasti literatury pro děti a fondu učebnic.

Na rozsahu přírůstků, počtu výpůjček a rešerší se projevilo uzavření knihovny po dobu jejího stěhování do nových prostor v Jeruzalémské ulici.

1x měsíčně jsou vystavovány na web *Novinky Sukovy knihovny* (literatura pro děti a mládež), které jsou strukturovány do oddílů: První čtení, 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ, Naučná literatura, Přečtete si s dětmi.

V prvním čtvrtletí probíhala spolupráce s českou sekcí IBBY a s direktoriem soutěže Zlatá stuha na organizačním zabezpečení *Zlaté stuhu 2016*. Podíl PK zahrnuje zpracování soupisů knih přihlášených do soutěže a zajištění zázemí pro jednotlivé poroty – literární, ilustrátorskou a překladatelskou. V roce 2016 byla Mgr. Košková, odborná pracovnice spravující m. j. fond Sukovy knihovny, naposledy členkou literární poroty (od roku 2017 bude pracovat jako členka kontrolní komise české sekce IBBY).

Anketa o nejoblíbenější knihu pro děti a mládež vydanou v roce 2015 *SUK–čteme všichni 2015*

V prvním čtvrtletí se uskutečnil 23. ročník ankety o nejoblíbenější knihu pro děti a mládež *Suk – čteme všichni 2015*. Do ankety se zapojilo téměř dva tisíce mladých čtenářů. V letošním roce bylo opět umožněno i hlasování prostřednictvím webového formuláře. Z celkového počtu dětí hlasovala asi pětina elektronicky. Hlasovalo celkem 218 knihovnic, z toho 124 prostřednictvím webového formuláře. Vyhlášení výsledků proběhlo 6. dubna 2016 v Památníku národního písemnictví v Praze na Strahově za přítomnosti spisovatelů, ilustrátorů a zástupců dětských čtenářů z Čelákovic, z Červeného Kostelce, z Dobříše, ze Dvora Králové, z Chrudimi, z Prahy, ze Sedlčan, z Turnova a z Uherského Hradiště. Výsledky soutěže jsou vystaveny na webu NPMK a zveřejněny v týdeníku Knižní novinky.

Dne 23. listopadu 2016 se uskutečnilo pravidelné *Pracovní setkání knihovníků školních a dětských knihoven*. Seminář byl zaměřen na novinky v literatuře pro děti a na příklady dobré praxe ve školních knihovnách. V rámci semináře byl vyhlášen 24. ročník

ankety Suk – čteme všichni 2016 – ankety o nejoblíbenější knihu pro děti a mládež vydanou v roce 2016.

V rámci stěhování pracoviště a především knihovního fondu byl fond Sukovy knihovny z prostorových důvodů rozdělen: velké formáty (signatura S III) jsou umístěny v dislokovaném skladu ve Lhotě u Dolních Břežan. Po přestěhování byla provedena kontrola řazení fondu jak v Jeruzalémské, tak ve Lhotě. Kompaktní regály byly opatřeny orientačním systémem – popsán rozsah signatur na jednotlivých regálech. Průběžně probíhá přesun nově zpracovávaných titulů do skladu a ve skladu je pravidelně evidována teplota a vlhkost.

A.4 Oddělení IT

Oddělení IT (OIT) v roce 2016 řešilo úkoly vyplývající ze standardní činnosti a úkoly dané dlouhodobým plánem; navíc pak mimořádně stěhování do nové budovy.

OIT standardně zajišťuje:

- provoz a správu informačních a komunikačních technologií používaných v NPMK (tj. počítačových sítí, serverů a služebních i čtenářských počítačů)
- vývoj a správu SW pro potřeby odborných oddělení i uživatelů NPMK
- rozvoj a správu knihovnických technologií :
 - provoz, správu a průběžné aktualizace automatizovaného knihovního systému (AKS) Verbis v PK, Verbis pro APP a Verbis pro Památník v Hodoníně u Kunštátu
 - provoz e-PK v modulu DDS (Document Delivery Service) v automatizovaném knihovním systému KP-WIN SQL
 - provoz datových úložišť pro správu digitální knihovny a digitalizovaných filmů
 - technickou podporu a správu e-PK– elektronické pedagogické knihovny
 - technologickou podporu retrokonverze knihovního fondu PK
 - implementaci interaktivních prvků do expozice muzea
 - technickou podporu projektů
- správu databází
- provoz a správa facebookového profilu NPMK
- spolupráci při řešení systémových problémů NPMK
- metodickou pomoc, konzultace a školení zaměstnanců
- technickou pomoc uživatelům NPMK
- implementaci nových informačních technologií do provozu/procesů muzea a knihovny, včetně výstav a muzejních expozic
- řešení vlastních projektů a spolupráci na řešení ostatních projektů NPMK z hlediska IT
- odborné zajištění kulturně vzdělávacích akcí souvisejících s podporou pracovníků ve školství a souvisejících oblastech
- pravidelnou údržbu a správu serverů AD, DHCP, DNS, Exchange
- výběr, nákup a instalaci hardware a software podle potřeb NPMK
- provoz a správu webů NPMK:
 - npmk.cz
 - pitter.npmk.cz – specializovaná webová aplikace APP (viz část A.5.5.1 - Projekty)
 - 1914-1918.npmk.cz, včetně interaktivní mapy památníků k 1. světové válce (viz část A.5.3 – Aktivity k historickým výročím)

- cteme.npmk.cz – stránky na podporu čtenářské gramotnosti (viz část A.5.4.2 – Podpora čtenářské gramotnosti)
- cenik.npmk.cz - subweb funguje od poloviny roku 2014, je řešen softwarem E-commerce PRO 4.0 (firma GlobeWeb Czech s.r.o.).
- historiascholastica.com – elektronická verze mezinárodního odborného časopisu (viz část A.5.2. – Publikační činnost)
- csk.npmk.cz – Centrum pro školní knihovny (viz část A.3.3.4)
- epk.cz – e-PK
- comeniusacademicclub.org – webové stránky prestižní mezinárodní organizace (viz část A.6 – Zahraniční spolupráce)
- npmk.cz/skolnibudovy – webové stránky k projektu Historie školních budov (viz též část A.2.2.3)

Nad rámec svých standardních činností OIT zajišťuje technickou podporu a spolupráci na výstavbě Památníku Hodonín u Kunštátu.

V roce 2016 OIT navíc participovalo na stěhování PK do budovy v Jeruzalémské ulici :

- přípravné práce související se stěhováním
- koordinace stavebních prací z hlediska optimalizace provozu IT v PK
- asistence stavebnímu dozoru v oblasti slaboproudu, IT a elektro
- zajištění překládky internetového připojení do Jeruzalémské
- asistence při realizaci stěhování
- zprovoznění počítačové sítě před vlastním stěhováním
- s tím související zálohy sítových dat, databází a elektronické pošty
- nasazení dvou nových serverů, které nahradily čtyři zastaralé a kapacitně nedostačující stávající servery
- zabezpečení zprovoznění IT techniky v nových prostorách.

Každá činnost OIT zahrnuje celou řadu dílčích činností. Vzhledem k vysoké míře elektronizace činnosti odborných oddělení je k zabezpečení jejich plynulého provozu součinnost IT nezbytná.

A.5 Výstavní, publikační, vzdělávací činnost a spolupráce se školami

A.5.1 Výstavní činnost

V roce 2016 se uskutečnily dvě krátkodobé výstavy v NPMK. NPMK rovněž realizovalo další výstavy na MŠMT a další výstavy s partnerskými institucemi v ČR a zahraničí.

Stálá expozice

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

Stálá expozice se nachází v 1. patře a v přízemí (ukázky dvou školních tříd, a to z období 1. republiky a z období socialismu)..

Krátkodobé výstavy

NPMK (v prostorách muzea Valdštejnská 20, není-li uvedeno jinak):

- *Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939. Nacistická perzekuce českých studentů během 2. světové války.* Výstava na počest 100. výročí narození Jana Opletala pořádaná pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu ČR, p. Milana Štěcha, (12.11.2015)–14.8.2016
- *Historie školních budov. Od tereziánských reforem po současnost.* Výstava mapuje vývoj školních budov, proměny jejich vzhledu i vnitřního uspořádání z hlediska požadavků hygienických a pedagogických, 6.10.2016–(31.8.2017)

ČR:

Karel IV. Život Otce vlasti

exemplář 1 (samostojný):

- Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. Termín: 25. 1. – 5. 2. 2016
- Základní škola Nad Přehradou, Praha 10. Termín: 12. 2. – 29. 2. 2016
- Gymnázium Žatec. Termín: 7. 3. – 24. 3. 2016
- 14. ZŠ Plzeň. Termín: 4. 4. - 27. 4. 2016
- Základní škola, Mendelova 550, Praha 4. Termín: 9. 5. – 26. 5. 2016
- ZŠ Olešská, Olešská 2222/18, Praha 10. Termín: 1. 6. – 28. 6. 2016
- Infocentrum Spálené Poříčí. Termín: 26. 7. - 2. 9. 2016
- Eurocentrum Jablonec nad Nisou. Termín: 3. 10. – 19. 10. 2016
- Základní škola Davle. Termín: 31. 10. – 31. 12. 2016

exemplář 2 (samostojný):

- ZŠ a MŠ Kladno, Norská 2633. Termín: 22. 1. – 23. 2. 2016
- ZŠ Kolín V. Termín: 6. 3. – 18. 3. 2016
- ZŠ Plaňany, okr. Kolín. Termín: 20. 3. – 1. 4. 2016
- ZŠ Praha 5 - Řeporyje. Termín: 4. 4. – 15. 4. 2016
- Městská knihovna Benešov, dětské oddělení. Termín: 20. 4. – 5. 5. 2016
- MKS Tachov-odbor knihovna. Termín: 11. 5. – 30. 5. 2016
- Městská knihovna Fráni Šrámka Sobotka. Termín: 1. 6. – 30. 6. 2016
- Infocentrum Dolní Bousov. Termín: 30. 8. – 26. 9. 2016
- ZŠ J. Hlávky Přeštice. Termín: 27. 9. 10. – 24. 10. 2016
- ZŠ Tuchlovice, okr. Kladno. Termín: 3. 11. – 31. 12. 2016

exemplář 3 (samostojný):

- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Termín: 1. 6. – 30. 6. 2016

exemplář 4: (závěsný)

- Město Kopidlno, 507 32 Kopidlno. Termín: 21. 9. – 9. 11. 2016

elektronická verze - na základě *Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva* byla výstava elektronicky 101x odeslána níže uvedeným 93 subjektům (+ 5 zahraničním školám, 3 školám byla výstava odeslána 2x z důvodu různého místa konání výstavy):

- Trojské gymnázium - Trojská 110/211, Praha 8
- ZŠ Velvary (okr. Kladno) - Školní 269, 273 24 Velvary
- ZŠ Dobříš, Školní 1035, 263 01 Dobříš – ve spolupráci s Městskou knihovnou Dobříš

- ZŠ Blovice - Družstevní 650, 336 01 Blovice
- Bankovní akademie a gymnázium, Kodaňská 54/10, 101 00 Praha 10
- Základní škola a Základní umělecká škola Petřvald, Školní 246, 735 41 Petřvald
- ZŠ a MŠ Praha 6, Bílá 1, 160 00 Praha 6
- Základní škola Štěchovice, Školní 122, 252 07 Štěchovice
- ZŠ Vodičkova, Vodičkova 22, 110 Praha 1
- Základní škola Praha - Radotín, Loučanská 1112/3, 15300 Praha 16 - Radotín
- Gymnázium, Arabská 14, 160 00 Praha 6
- ZŠ Kly, Kly 70, 277 41 Mělník
- ZŠ Světlava - U Hřiště 151, 251 01 Světlava
- ZŠ Český Dub - Komenského 46/I, 463 43 Český Dub
- ZŠ Davle - Školní 96, 252 06 Davle
- ZŠ Mutějovice, Husova 245, 270 07 Mutějovice
- Gymnázium Teplice, Čs. dobrovolců 11, 415 01 Teplice
- Základní škola Dobruška, tř. 1. máje 618, 334 41 Dobruška
- Základní škola Albrechtice, Opavická 1, okr. Bruntál
- Základní škola Nový Jičín, Komenského 68, 741 01 Nový Jičín
- Základní škola Zámoraví - Švabinského nábřeží 2077, 767 01 Kroměříž
- Základní škola Švermova 403/40, Liberec
- ZŠ a MŠ Celnice, Celnice 105, 387 52, okr. Strakonice
- KŠPA Kladno, Holandská 2531, 272 01 Kladno
- ZŠ a MŠ Hejnice, Lázeňská 406, 463 62 Hejnice
- ZŠ a MŠ Františkovy Lázně, Česká 39/1, 351 01 Františkovy Lázně
- ZŠ a MŠ Malenice - Na Návsí 31, 387 06 Malenice
- ZŠ a MŠ Dolní Rožínka, 592 51 Dolní Rožínka 1
- Základní škola Miloše Šolého Kouřim, 281 61 Kouřim, okr. Kolín
- ZŠ Most, Okružní 1235, 434 01 Most
- ZŠ a MŠ Lišov, Nová 611, 373 72 Lišov
- ZŠ Martina Luttera v Plzni, Školní nám. 1, 318 05 Plzeň
- Gymnázium Písek, Komenského 89, 397 01 Písek
- 16. ZŠ a MŠ Plzeň, Americká třída 30, 301 38 Plzeň
- ZŠ Skuteč, Komenského 150, 539 73 Skuteč, okr. Chrudim
- ZŠ Telecí, 569 94 Telecí, Pardubický kraj
- The English College in Prague - Anglické gymnázium, 190 00 Praha 9 - Vysočany
- ZŠ Rakovník, Husovo náměstí 3
- ZŠ Opava, Vrchní 19, 747 05 Opava
- ZŠ a MŠ Černíkovice, okr. Rychnov nad Kněžnou
- ZŠ Ostrava-Nová Bělá, Mitrovická 389, 724 00 Ostrava-Nová Bělá (2x)
- ZŠ a MŠ Tečovice 112, 763 00 Zlín
- ZŠ Zlonice, Komenského 305, 27371 Zlonice, okr. Kladno
- ZŠ Malá Morávka, 793 36 Malá Morávka, okr. Bruntál
- ZŠ Bakov nad Jizerou, Palackého 278, 294 01 Bakov nad Jizerou
- Gymnázium Soběslav, Dr. E. Beneše 449/II. 392 11 Soběslav
- Obecní knihovna Kněžmost, 294 02 Kněžmost
- ZŠ Kadaň, Školní ul. 1479, okr. Chomutov
- ZŠ Jihlava, Demlova 4178/32, 586 06 Jihlava
- Gymnázium O. Havlové Ostrava-Poruba, M. Majerové 1691, 708 00 Ostrava-Poruba
- ZŠ J. J. Ryby Rožmitál, 262 42 Rožmitál pod Třemšínem
- ZŠ Teplice, Plynárenská 2953/6, 415 01 Teplice
- Masarykova Základní škola Bohumín, okr. Karviná

- ZŠ Třemošná, okr. Plzeň-sever, 330 11 Třemošná
- Církevní gymnázium Německého řádu Olomouc, Nešverova 693/1, 779 00 Olomouc
- Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení, Voletiny 1, Trutnov 3
- ZŠ Karlovy Vary, Konečná 25, 360 05 Karlovy Vary (2x)
- Gymnázium České Budějovice, Jírovceva 8, 371 61 České Budějovice
- Základní škola Odolena Voda, Školní 200, 250 70 Odolena Voda
- Základní škola P. Bezruče, tř. TGM 454, 738 01 Frýdek Místek
- Základní škola Zlín, Křiby 4788, 760 05 Zlín
- ZŠ Rousínov, Habrovanská 312/3 okr. Vyškov
- Základní škola a MŠ Budkov, 675 42 Budkov 5, okres Třebíč
- MěK Tábor, Jiráskova 1775, 390 01 Tábor
- Základní škola Staňkov, Komenského 196, 345 61 Staňkov, okr. Domažlice
- Základní škola pro zrakově postižené, nám. Míru 19, 120 00 Praha 2
- ZŠ Štefánikova Pardubice, 530 02 Pardubice
- ZŠ a MŠ Slezské diakonie, Frýdecká 691/34, 737 01 Český Těšín
- Dino Elementary School of Prague, Bellova 352, 109 00 Praha 10 - Petrovice
- Základní škola Cheb, Májová 252/14, 350 02 Cheb
- Základní škola Velké Pavlovice, nám. 9. května 2, 691 06 Velké Pavlovice
- Základní škola Pchery, Školní 338, 273 08 Pchery, okr. Kladno
- TRIVIS-SŠV a PK a KŘ Praha-VOŠ, Praha 8 - Kobylisy
- Základní škola Zlín, Okružní 4685, 760 05 Zlín
- Základní škola Svatka, Partyzánská 310, 592 02 Svatka
- ZŠ a MŠ Nýřany, Školní 901, 330 23 Nýřany
- ZŠ a MŠ v Zahrádkách, Roztoky 230, 270 23 Křivoklát
- Gymnázium a SOŠ Moravské Budějovice, Tyršova 365, 676 02 Moravské Budějovice
- ZUŠ Pardubice-Polabiny, Lonkova 510, 530 09 Pardubice II
- ZŠ Stráž, Stráž 21, 348 02 Bor, okres Tachov
- Mateřská škola Zbraslav, Komenského 325, 664 84 Zbraslav, okr. Brno-venkov
- ZŠ a MŠ Prameny, Prameny 838/10, 734 01 Karviná-Ráj
- Základní škola a MŠ Lobodice, Lobodice 39, 751 01 Lobodice
- Městys Komárov, nám. Míru 204, 267 62 Komárov
- Městys Davle, Na náměstí 63, 250 06 Davle
- Dětské integrační centrum a mateřská škola (DIC), Hurbanova 1285/14, Praha 4
- ZŠ a MŠ Zhoř, 588 26 Zhoř 102, okres Jihlava
- ZŠ Nový Bydžov, Karla IV. 209, 504 01 Nový Bydžov
- ZŠ Josefa Hlávky Přestice, Na Jordáně 1146, 334 01
- ZŠ Čechtice, Na Lázní 335, okr. Benešov
- Obecní úřad Ohrazenice, 262 23 Jince
- KVC Kopidlno, Hilmarova 86, 507 32 Kopidlno
- ZŠ a MŠ Chomutice, Chomutice 162, 507 53 Chomutice

Komenského fascinující Labyrint světa a ráj srdce v kolážích Miroslava Huptycha

- Muzeum Rýmařov. Termín: (21. 11. 2015) – 31. 1. 2016

Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času

- SŠ cestovního ruchu, Rožnov pod Radhoštěm. Termín: (30. 11. 2015) – 22. 2. 2016
- ZŠ Železnice, Tyršova 336. Termín: 3. 3. – 22. 3. 2016
- Zámek Šluknov. Termín: 30. 3. – 27. 6. 2016
- Město Dolní Bousov, nám. TGM 1, 294 04 Dolní Bousov. Termín: 1. 8. – 30. 8. 2016
- ZŠ Praha 5 – Košíře, Nepomucká 1/139. Termín: 15. 11. – 28. 11. 2016

Kantor Jakub Jan Ryba česká škola konce 18. století

- Infocentrum Spálené Poříčí, kraj Plzeňský. Termín: 23. 2. - 31. 3. 2016

Evropský humanista Přemysl Pitter

- Muzeum Beskyd, Frýdek-Místek. Termín: 17. 3. – 15. 5. 2016

Příběhy bezvýhradné lidskosti - Přemysl Pitter, výjimečná postava v dějinách 20. století

- Salesiánské středisko mládeže, Plzeň. Termín: 12. 2. – 15. 3. 2016
- Zámek Depold v Kanicích u Domažlic. Termín: 17. 5. – 9. 6. 2016
- Farní sbor ČCE v Domažlicích. Termín: 14. 10. – 14. 11. 2016
- ZŠ a MŠ Praha 6 – Petřiny. Termín: 13. 12. – 20. 12. 2016

Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského

- Arcibiskupské gymnázium, Praha 2. Termín: 26. 1. – 25. 2. 2016
- ZŠ Štěchovice - Školní 122, 252 07 Štěchovice. Termín: 30. 5. – 14. 6. 2016
- Městys Štěchovice, 252 07 Štěchovice. Termín: 14. 6. – 18. 8. 2016
- Městská knihovna Prachovice, 383 01 Prachovice. Termín: 31. 8. – 31. 10. 2016

Hurá do školy

- Muzeum východních Čech, Hradec Králové. Termín: (18. 9. 2015) – 31. 1. 2016
- Muzeum Cheb. Termín: 7.4.2016 – 31.7.2016
- Muzeum Brněnska Muzeum ve Šlapanicích. Termín: 7. 10. 2016 – (31.1.2017)

Budování mostů. Daniel Arnošt Jablonský v Evropě raného osvícenství

- Moravská zemská knihovna v Brně, 601 87 Brno. Termín: 1. 7. – 24. 10. 2016

Vzdělávání Romů v Česku v historickém kontextu

- Dům národnostních menšin, Praha 2. Termín: 9. 11. – 11. 11. 2016

Zahraničí:

Budování mostů. D. A. Jablonský v Evropě raného osvícenství

- Žilina, Slovensko, Žilinská univerzita. Termín: únor – 20. března 2016
- Martin, Slovensko, Múzeum kultury Čechov na Slovensku. Termín: 21. 3. – 23. 5. 2016
- Banská Bystrica, Slovensko, Vedecká knižnica. Termín: 24. 5. – 26. 6. 2016

Europäischer Humanist Přemysl Pitter. Německá verze výstavy Evropský humanista Přemysl Pitter, ve spolupráci s Ackermann – Gemeinde (Německo):

- Museum Bayerisches Vogtland, Sigmundgraben 6, Hof, SRN. Termín: (2. 12. 2015) – 21. 2. 2016
- Kinderkrankenhaus, Passau, SRN. Termín: 21.6. 2016 – 15. 9. 2016

Karel IV. Život Otce vlasti

- Česká škola v Římě. Termín: 23.1. 2016 – únor 2016
- Česká škola ve Florencii, 28. 4. 2016 – červen 2016

elektronicky:

- Česká škola Madrid, Španělsko
- Czech and Slovak School of North Carolina, USA
- Czech School San Diego v Kalifornii, USA

- Česká a slovenská škola Twin Cities v Minnesotě, USA
- Východoevropská slavistická universita Užhorod, Ukrajina

Neveřejné výstavy:

NPMK (předsálí Společenského sálu):

- *Dva břehy, jeden domov*, fotografie Karla Jana Rašky nejml., americko-českého studenta (19.7.–31.12.2016)

PK

- *Řemesla dnes a před sto lety aneb co četly děti se slonem Bobem 2015*, výstava připravená z výtvarné části dětské soutěže *Čteme se slonem Bobem* na podporu čtenářské gramotnosti (Mikulandská - do uzavření prostor)
- *Broučci*, výstava z fondu Sukovy knihovny k 170. výročí narození Jana Karafiáta (Mikulandská do uzavření)

MŠMT (budova A - od r. 2015):

- *(NE)Zapomenutá řemesla*, výstava o historii řemesel (fototokopie vybraných školních obrazů K. S. Amerlinga, výučních listů, výročních zpráv apod.)

A.5.2 Publikační činnost

Publikační činnost NPMK se realizuje jednak vydáváním neperiodických titulů, jednak vydáváním mezinárodního časopisu pro dějiny výchovy a vzdělávání *Historia scholastica*. Časopis *Historia scholastica* vychází dvakrát ročně v tištěné a elektronické verzi a publikuje původní výzkumné historicko-pedagogické a přehledové statě z oblasti dějin pedagogického myšlení, školství a výchovy.

Publikační činnost PK je realizována především formou elektronického publikování *novinkové služby* na webu knihovny (1x měsíčně). Obsahuje výběr z nových knih (Učebnice - Pedagogika - Psychologie - Ostatní), novinky z literatury pro děti a mládež (První čtení - Knihy pro 1. stupeň ZŠ - Knihy pro 2. stupeň ZŠ - Naučná literatura - Přečtete si s dětmi) a informace o nových a inspirativních článcích z odborných českých a zahraničních časopisů (Informace z českých časopisů, Informace ze zahraničních časopisů a Tematická rešerše na aktuální / zajímavé téma).

Přehled titulů vydaných NPMK a publikovaných statí pracovníků NPMK:

Publikace:

- Jan Šimek: *Historie školních budov. Od tereziánských reforem po současnost*, Praha 2016, NPMK, 266 s.
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica* 2/2015, npmk.cz, 2016, 129 s. (elektronická verze)
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica* 2/2015, Praha 2016, NPMK, 163 s. (tištěná verze)
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica* 1/2016, npmk.cz, 2016, 113 s. (elektronická verze)

- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica* 1/2016, Praha 2016, NPMK, 141 s. (tištěná verze)

Články:

- Markéta Pánková a kol.: *Výchova v období totalit a muzejní podsbírky Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského*. In: *Historia scholastica* 2/2015, s. 87-106
- Jana Bartošová: Pedagogické osobnosti Podkarpatské Rusi ve fondech Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského – příspěvek z konference, sborník z konference, 2016.
- Jana Bartošová: *Augustin Bartoš – český defektolog* – příspěvek z konference *Prominent Researchers of Slavic World* v Užhorodu, v tisku
- Jana Bartošová: *Tomáš Rešátko Soběslavský*. In: Vlastivědný sborník Muzea Šumavy IX. Praha, Scriptorium 2016
- Jana Bartošová: *Heslo Opatrovny*, Encyklopedie českých právních dějin, IV. svazek (N-O). Plzeň; Ostrava: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s KEY Publishing s.r.o., 2016.

V roce 2016 pokračovala supervize a koordinace přepisů skenů korespondence P. Pittra a Pavly Moudré z let 1919 – 1939 do elektronické podoby pro přípravu publikace v nakladatelství Academia ve spolupráci s editorem publikace prof. PhDr. Jaroslavem Pánkem, DrSc., Dr. h. c.

A.5.3 Aktivita k historickým výročím

Aktivita k připomínání historických výročí se uskutečňovaly jako úkol MŠMT na základě materiálu *Významná historická výročí v letech 2014-2018*, č.j.: MSMT-10639/2014.

1. světová válka a vznik Československa

Specializovaný web 1914-1918.npmk.cz

Subweb *1. světová válka a vznik Československa* nabízí pedagogické i široké veřejnosti řešerše z fondu PK i externích databází pro orientaci v tématu, ukázky školních výročních zpráv, výběr textů vážících se k tématům 1. světové války, československých legií a vzniku Československa. Na webu je zároveň možné spoluvytvářet interaktivní mapu pomníků z 1. světové války - *(Ne)zapomenuté pomníky - stoletá paměť národa a země*. V roce 2016 zadala veřejnost přes 200 pomníků, které byly zkontrolovány a na interaktivní mapu pomníků bylo vloženo 144 pomníků (ostatní fotografie pomníků byly buď přiřazeny ke stávajícím pomníkům, nebo byly z důvodu duplicity, okopírování z internetu a nedostatečných a nedohledatelných údajů odstraněny). K 31.12.2016 bylo na interaktivní mapě 441 pomníků. Tuto činnost provází rozsáhlá hromadná korespondence se školami a průběžné konzultace s jednotlivými řediteli, zástupci a učiteli, studenty i širokou veřejností. Projekt by nebylo možné naplňovat bez významné spolupráce s oddělením IT.

Ve spolupráci s NIDV proběhly příprava a vyhlášení literární soutěže *Prostorem a časem 1. světové války* pro žáky 2. stupně základních škol a žáky středních škol, práce bez omezení literární formy (světová válka v historii naší rodiny, příběh mého pra/dědečka, odkaz legionářů dnešku, jak se žilo za 1. světové války rodinám vojáků).

700. výročí narození Karla IV.

Výstava *Karel IV. Život Otce vlasti*.

Byla vytvořena putovní výstava *Karel IV. Život Otce vlasti*. Výstava (celkem 4 paré) byla velice úspěšná, fyzicky byla zapůjčena 23 školám v ČR i zahraničí, elektronická verze této výstavy byla zaslána 101 škole (v ČR i zahraničí). Podrobný seznam škol - viz část A.5.1 Výstavní činnost.

Programy o Karlu IV. (viz část A.5.4 Spolupráce se školami)

Byly připraveny dva nové muzejní programy:

- vzdělávací pořad *Karel IV. Otec vlasti*
- výtvarná dílna *Středověká škola*.

Kalendář s tématem Karel IV.

Dále byl vytištěn kalendář NPMK na rok 2016 s tématem Karel IV., též pro reprezentační účely MŠMT.

A.5.4 Spolupráce se školami

NPMK na základě požadavků průběžně poskytovalo odborné konzultace základním, středním, vyšším odborným a vysokým školám v ČR. Pro mladší a starší žáky základních a studenty středních škol jsou k dispozici pracovní listy ke stálé expozici.

Pro univerzity jsou na základě zájmu poskytovány komentované prohlídky a informace o badatelských možnostech v NPMK.

A.5.4.1 Vzdělávací pořady

- *Pojď sem, dítě* (o J. A. Komenském), 5.4., 6.4., 12.5., 1.6., 22.6., 24.6., 6.10. 13.10., 2.12., 8.12., 13.12.2016
pro ZŠ a MŠ Grafická, Praha 5; ZŠ F. Plamínkové, Praha 7; ZŠ Petrovice, Praha 10; Gymnázium Amazon; SŠ-VOZŠ Nymburk; SZŠ Ruská, Praha 10; ZŠ Petřiny, Praha 6; FZŠ prof. Otokara Chlupa, Praha 13; ZŠ Studánka, Pardubice (340 návštěvníků)
- *Evropský humanista P. Pitter*, včetně speciálně zaměřených programů o P. Pittrovi (*Osobnost P. Pitttra, P. Pitter a ohrožené děti*), v NPMK i mimo, 5.3., 31.3., 1.4., 15.11., 16.12.2016
pro PedF UK (studenti dálkového studia); Muzeum Beskyd ve Frýdku Místku; ZŠ Pionýrů ve Frýdku; Gymnázium K Sladkovského, Praha 3; ZŠ Petřiny-jih v Praze 6 (233 návštěvníci)
- *Z babiččiny a mamínčiny aktovky*, 25.2., 10.5., 11.5., 13.5., 18.10., 2.11., 9.11., 11.11., 16.11.2016
pro ZŠ Petřiny-jih, Praha 6; ZŠ a MŠ U školské zahrady; ZŠ Na šutce, Praha 8; ZŠ a MŠ Kouzelné školy, Kodaňská, Praha 10; MŠ Angel, Praha 12; ZŠ Kladno; Montessori škola; MŠ Toulcův dvůr (231 návštěvníků)
- *České školství za Protektorátu*, 16.2., 29.11.2016
pro SPGS Beroun, ZŠ Čakovice (56 návštěvníků)

- *České školství*, 16.3.2016
pro Francouzské lyceum, Praha 5 (17 návštěvníků)
- *Školství za 1. republiky*, 29.11.2016
pro ZŠ Čakovice (15 návštěvníků)
- *Středověká škola*, 3.3., 4.3., 31.3., 14.4., 26.4., 27.4., 28.4., 29.4., 3.5., 4.5., 18.5., 19.5., 26.5., 9.6., 29.9., 5.10., 7.10., 1.11. (TVT),¹⁶ 15.11., 22.11.,
pro ZŠ Bílá, Praha 6; ZŠ Jakutská; ZŠ Buštěhrad; ZŠ Duhovka, Praha 6; ZŠ J. Wericha, Praha 5-Křivanec; ZŠ u sv. Štěpána, Praha 1; ZŠ při nemocnici na Bulovce; ZŠ Radotín; MŠ Dino school, Praha 9-Petrovice; ZŠ Horoměřice; ZŠ M. Curie, Praha 1; ZŠ Kladno; Montessori škola; Biskupské gymnázium, Korunní, Praha 2; ZŠ sv. Voršily, Praha 1; MŠ Sunny Canadian school (746 návštěvníků)
- *Tereziánské reformy školství*, 3.11. (TVT),¹⁵ 30.11.2016
pro ZŠ Slovenská, Praha 2 (36 návštěvníků)
- *Škola včera, dnes a zítra*, 29.11.2016
pro ZŠ Čakovice (31 návštěvník)
- *17. listopad 1939/1989*, 18.3., 21.10., 10.11.(TVT),¹⁵ 16.11.2016
pro SPŠ dopravní, Praha; Gymnázium L. Jaroše, Holešov; SOŠ Ostrava (84 návštěvníci)

Pro SŠ, ZŠ a MŠ byly realizovány programy:

- *Za tajemstvím písma a papíru*, 20.1., 3.2., 16.2., 17.2., 23.2., 26.2., 11.3., 7.4., 12.4., 21.4., 6.5., 12.5., 3.6., 23.6., 28.6., 14.7., 21.9., 22.9., 29.9., 4.10., 10.10., 10.11., 11.11., 15.12., 16.12.21.12.2016
pro Jedličkův ústav (celkem 3x); DDM Praha 6, ZŠ a MŠ Angel, Praha 4-Modřany; ZŠ Františky Plamínkové; ZŠ Švehlova, Praha 10; ZŠ Na líše, Praha 4; ZŠ Horoměřice; Scio škola, ZŠ Na šutce, Praha 8; ZŠ Da Vinci, Dolní Břežany; ZŠ M. Curie, Praha 1; ZŠ Jáchymova, Praha-Lysolaje; DDM Praha 2; Francouzské lyceum; ZŠ Lukov; ZŠ Velké Popovice; Gymnázium Hořice; Montessori škola, skupina domácích školáků; ZŠ Pečky 5(580 návštěvníků)
- *Malý písař*, 11.2., 2.3., 23.3., 29.3., 13.4., 10.6., 14.6., 29.6., 20.10., 25.10., 20.12.2016
pro ZŠ E. Destinové; ZŠ Lysá nad Labem; SŠ obchodní Tábor; ZŠ Métis, Praha 9; MŠ Gagarinova, Praha-Suchbát, ZŠ Na Marjánce, Praha 6; ZŠ EDUCAnet Chodov, Praha 4; SŠ Náhorní, Praha 8; Gymnázium Holešov, ZŠ Pečky (223 návštěvníci)

¹⁶ Jde o program v rámci Týdne vědy a techniky pořádané AV ČR.

Programy a výtvarné dílny k 700. výročí narození Karla IV.

- Výstava *Karel IV. Otec vlasti* – komentovaná prohlídka + projekce filmu, 8.3., 23.3., 30.3., 20.4., 22.4., 27.4., 3.5., 4.5., 13.5., 19.5., 24.5., 2.6., 7.6., 8.6., 9.6., 14.6., 15.6., 17.6., 12.8., 20.9., 7.10., 18.10.2016
pro ZŠ J. Matiegky, Mělník; EKO gymnázium; ZŠ Mochov, Praha; ZŠ Benešov; ZŠ u sv. Štěpána; MŠ Peroutkova; ZŠ Národní, Prachovice; ZŠ Dino School, Praha 10-Petrovice; ZŠ Lipence; ZŠ Barrandov, Praha 5; ZŠ na Marjance, Praha 6; ZŠ Na dlouhém lánu, Praha 6; Biskupské gymnázium, Korunní, Praha 2; MŠ Jeneč (736 návštěvníků)
- Výtvarné dílny:
 - o *Jak vypadal král Karel*, 7.4., 24.5., 18.10., 25.11.2016
pro ZŠ a MŠ Olešná; ZŠ Dino School, Praha 10-Petrovice; MŠ Jeneč; ZŠ Červený vrch (51 návštěvníků)
 - o *Jak žil Karel IV.*, 20.4., 22.4., 25.5., 26.5., 9.6.2016
pro Park Line School; ZŠ; ZŠ Čakovice, Praha 9; ZŠ Smirady (129 návštěvníků)
 - o *V dílně Mistra Theodorika* (jednorázová sobotní akce), 16.4.2016 (5 návštěvníků)

V rámci spolupráce s českými školami a univerzitami uspořádalo NPMK komentované prohlídky stálé expozice pro studenty:

- Filosofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (28.1., 19 osob)
- Vysoké školy ekonomické, dálkové studium (9.3.2016, 18 osob)
- Technické univerzity, Liberec (8.4., 6.5., 7.5.2016, 55 osob)
- studenti ze SRN (21.7.2016, 21 osob)
- Trojského gymnázia, Praha 8 (22.11.2016, 8 osob)
- Pedagogické fakulty Západočeské univerzity, Plzeň (2.12.2016, 17 osob)
- Pedagogické fakulty UK (6.12.2016, osob)

a realizovalo besedy a přednášky:

- *Sociální pedagog P. Pitter*, Katedra pedagogiky PedF UK v Praze (20.10.2016, 32 studentů)
- *P. Pitter v letech 1945–1950*, FF UJEP v Ústí nad Labem (18.11.2016, seminář pro cca 40 učitelů dějepisu SŠ a studenty oboru historie na FF UJEP)
- P. Pitter, Pedagogická fakulta Západočeské univerzity, Plzeň (2.12.2016, 17 studentů).

NPMK tyto akce realizuje každoročně na žádost zejm. vyučujících pedagogických oborů českých vysokých škol.

Na žádost Trojského gymnázia byl vytvořen a realizován pořad *Hranice jazyků o historii výuky cizích jazyků* (22.11.2016, 8 studentů).

Diplomantka katedry dějin a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty UK, Pavla Sýkorová (vedoucí diplomové práce: dr. Hana Havlůjová), realizovala v NPMK 3 výukové programy se studenty gymnázia Nad alejí, Praha 6 (21., 22. a 24.6.2016).

A.5.4.2 Podpora čtenářské gramotnosti

Subweb *cteme.npmk.cz* byl vytvořen v roce 2014 na podporu čtenářské gramotnosti, pro žáky se specifickými obtížemi při čtení a pro začínající čtenáře. Dalším sledovaným cílem je podpora dalšího vzdělávání pedagogů praktických a speciálních škol. Na stránkách jsou pravidelně zveřejňovány odborné rešerše s nabídkou využití služeb elektronických či papírových kopií. Web lze využít na podporu čtenářské gramotnosti i na běžných základních školách v rámci výuky pro 1. stupeň.

A.5.4.3 Specializované webové stránky

Pro potřeby pedagogické i široké veřejnosti byly vytvořeny tyto speciální aplikace:

- stránky na podporu čtenářské gramotnosti a výuky na praktických a speciálních školách *Čteme spolu (cteme.npmk.cz)* (viz výše)
- stránky APP o Přemyslu Pittrovi a Olze Fierzové (*pitter.npmk.cz*)
- stránky k výročí 1. světové války a vzniku Československa (*1914-1918.npmk.cz*)
- stránky věnované historii školních budov - pro zapojení široké veřejnosti (*npmk.cz/skolnibudovy*)

A.5.5 Kulturně-vzdělávací a prezentační činnost

NPMK poskytovalo individuální odborné konzultace badatelům. NPMK poskytovalo informace z dějin školství pracovníkům MŠMT a jeho přímo řízeným organizacím, dalším institucím a médiím.¹⁷ NPMK spolupracovalo s dalšími muzei v ČR i zahraničí.

V roce 2016 se také uskutečnily komentované prohlídky stálé expozice:

- výherci soutěže Boj proti korupci (27.1., 12 osob)
- pedagogové ze Švýcarska, radní pro školství MČ Praha 5 V. Šolle (12.2., 4 osoby)
- (8.3., 42 osob)-ZŠ, Karel IV.
- Den učitelů (29.3.2016, 65 osob)
- Americký klub dam (19.4., 35 osob)
- Lotyšská Jednota bratrská (19.4., 30 osob)

V rámci vědeckého festivalu *Týden vědy a techniky* organizovaném AV ČR (1.–13.11.2016) realizovalo NPMK tyto přednášky a programy:

- *Středověká škola* – dílna
- *Jak namalovat školu* – výtvarná dílna
- *Padouchové za katedrou?* – přednáška pro veřejnost
- *Veselé přírodní vědy* – víkendový workshop pro děti a rodiče, zajišťoval Klub malých debružárů.

Akce v rámci *Týdne vědy a techniky* navštívilo 175 návštěvníků.

¹⁷ Příklady dotazů:

- výuka německého jazyka po květnu 194
- vývoj výuky tělesné výchovy na českých školách
- problematika celibátu učitelek
- šikana učitelů žáky v historii českého školství

A.5.5.1 Prezenční činnost a spolupráce s médii

Během roku 2016 NPMK nadále spolupracovalo s Českou televizí (ČT), Českým rozhlasem (Čro) a s dalšími rozhlasovými stanicemi, televizí a tiskem.

Spolupráce s rozhlasem

- Český rozhlas Dvojka, 24.3.2016, o muzeu (Mgr. M. Šustová)
- Český rozhlas Dvojka, 24.6.2016, o vysvědčení (Mgr. J. Bartošová)
- Český rozhlas, Radiožurnál, 25.8.2016, rozhovor k slavnostnímu otevření PK (PhDr. M. Pánková)
- Český rozhlas, Dvojka, 26.8.2016, *Dobré ráno s Dvojkou* rozhovor k slavnostnímu otevření PK (PhDr. M. Pánková)
- 2. 6. 2016 Český rozhlas – pořad k výročí E. Štorcha (Mgr. M. Šustová)
- Český rozhlas - zahraniční vysílání, rozhovor o výstavě *Nesmíme zapomenout!* (Mgr. J. Bartošová), vysíláno 5.2.2016
- Country radio, 23.11.2016, o výstavě *Historie školních budov* (PhDr. J. Šimek, Ph.D.)
- Český rozhlas, Dvojka, 27.11.2016, *Výlety s Dvojkou*, rozhovor o muzeu, akce *Setkání Potomků slavných – maxiautogramiáda* (PhDr. M. Pánková)

Spolupráce s televizí

- Praha TV – spolupráce při natáčení propagačního materiálu o muzeu, 7. 1. 2016 (Mgr. J. Bartošová)
- Praha TV s.r.o., natáčení pro pořad *Kam vyrazit? Studuj u nás.* - expozice, výstava *Nesmíme zapomenout*, 7.1. a 3.2.2016 ; vysíláno živě
- ČT – centrum publicistiky a dokumentaristiky, natáčení pro pořad *Kalendárium* – stálá expozice, 21.8.2016
- ČT – Děčko, natáčení pro pořad pro děti *TAM TAM* – výstava *Karel IV. očima dětí*, 18.8.2016; vysíláno 26.8.2016
- Praha TV s.r.o., reportáž o výstavě *Karel IV. Život Otce vlasti*, 2. a 3.10.2016 (Mgr. M. Šustová, Mgr. E. Kuncipálová)
- ČT – zpravodajství, natáčení v expozici, 18.10.2016 (Mgr. M. Šustová)

Spolupráce s tiskem

Propagace krátkodobých výstav a akcí, na kterých se muzeum podílelo formou rozesílání tiskových zpráv i přímého oslovování vybraných novinářů (dle potřeby), zodpovídání novinářských dotazů a spolupráce na konkrétních tématech:

- Římské listy (časopis Associazione Praga), číslo II/2016, *Karel IV. a jeho význam pro české a evropské dějiny* (PhDr. M. Pánková)
- Týdeník Naše rodina, číslo 27/2016, článek o soutěži *Karel IV. očima dětí: Jak děti vidí krále a císaře* (Mgr. E. Kuncipálová)
- Týdeník Naše rodina, číslo 36/2016, spolupráce na článku Jana Semelkové: *Školní lavice, brk a hlaholice* (PhDr. M. Pánková)
- MF Dnes, 8.10.2016, spolupráce na článku Jakub Heller: *Učilo se v chalupách i palácích* (k výstavě *Historie školních budov* (PhDr. J. Šimek, Ph.D.)
- MF Dnes, 10.12.2016, spolupráce na článku Radka Hrdinová: *Kdysi bylo ve třídě i 500 dětí* (k výstavě *Historie školních budov*) (PhDr. J. Šimek, Ph.D.)
- webové stránky *řízení školy* (nakladatelství Wolters Kluwer), číslo 9/2016, článek o soutěži *Karel IV. očima dětí* (Mgr. E. Kuncipálová)
- Zpravodaj českého krajanského spolku Beseda (Braine-l'Alleud, Belgie), 2/2016, spolupráce na článku o NPMK (Mgr. E. Houserová)

- Bulletin SKIP, číslo 3/2016, Znovuotevření Pedagogické knihovny J.A.Komenského (PhDr. M. Pánková)

Ostatní spolupráce

V r. 2016 Mgr. Eva Kuncipálová se zúčastnila práce v odborné komisi pro vyhodnocení výtvarných soutěží: *Komenský a my* v Brandýse nad Orlicí a *Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice*.

A.5.5.2 Ostatní kulturně-vzdělávací a prezentační aktivity

Literárně – dramatický cyklus ve spolupráci s agenturou AMOS *Návraty – zpět ke kořenům vzdělanosti*

- 10.3.2016 *Biblická kniha přísloví*
- 2.6.2016 *Vivat Carolus Quartus*
- 29.9.2016 *Valentin Andreae: Chymická svatba svatba Christiana Rosenkreutze roku 1459*

Literární cyklus *Podvečery v Pedagogickém muzeu*

- 21. 4. 2016 *Od vědy k mikrofonu a od mikrofonu ke knize* (setkání s Václavem Větvičkou)
- 27. 10. 2016 *Setkání s Ivo Šmoldasem*

Kurs paličkování pro začátečníky

cyklus 6 výukových lekcí (říjen–prosinec 2016)

All Ladies League, 1.2.2016 – setkání s dr. Harbeen Arorou, ve spolupráci s Univerzitou Pardubice.

Den učitelů, 29.3.2016, vstup zdarma.

Mezinárodní den muzeí, 18.5.2016, vstup zdarma

Pražská muzejní noc, 11.6.2016. Uskutečnily se doprovodné programy-tradiční japonské divadlo, japonská kaligrafie, origami.

Vyhlášení výsledků výtvarné soutěže *Karel IV. očima dětí*, 16.6.2016.

Dny evropského kulturního dědictví, celkem se uskutečnilo 6 komentovaných prohlídek historických domů – sídla NPMK. 3.9. a 10.9. 2016 po 2 skupinách, 6. a 8.9. po 1 skupině

Křížovatky osudů, 20.9.2016, prezentace nového DVD o P. Pittrovi.

Den seniorů, 1.10.2016, vstup zdarma.

Slavnostní zahájení 24. ročníku ankety *Zlatý Ámos*, 5.10.2016.

Setkání s Věrou Sosnarovou, 22.11.2016.

Setkání Potomků slavných – maxiautogramiáda, 27.11.2016.

Akce ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. K. Valachové v NPMK:

- **27.1.2016** – muzeum – NPMK zprostředkovalo prohlídku pro skupinu vítězů výtvarné soutěže *Boj s korupcí*, kterou pořádala ministryně Valachová a ministr
- **28.1.2016** – muzeum – předávání *medaile Michala Velíška* dětem paní ministryní Mgr. K. Valachovou
- **16.6.2016** – muzeum – vyhlášení výsledků výtvarné soutěže NPMK *Karel IV. očima dětí* za účasti paní ministryně
- **17.6.2016** – muzeum – setkání paní ministryně se studenty – výherci dějepisné soutěže *Na pivo s Karlem Velikým aneb Všední život v dobách minulých*
- **26.8.2016** – Pedagogická knihovna, Jeruzalémská – slavnostní otevření za účasti paní ministryně
- **12.9.2016** – muzeum – tisková konference ministryně školství (zahájení *III. ročníku Sportovní liga základních škol o Pohár ministryně školství*)
- **13.12.2016** – muzeum – výlet 30 žáků 5. ročníku ZŠ, kdy jim při výjezdu do kraje PM přislíbila, že je vezme do pedagogického muzea. Paní ministryně je přijala na MŠMT v 15.30, v NPMK byli od 13.00.
- **21.12.2016** – muzeum – návštěva paní ministryně. Jednalo se o snídani, které se zúčastnilo 10 dětí z dětského domova ve věku 4–15 let, púoté se uskutečnila prohlídka muzea. Snídaně se také zúčastnil poslanec Sylor a jeho asistent p. Kozdera.

Přehled návštěvnosti muzea

Návštěvníci v muzeu	Počet návštěvníků výstav NPMK zapůjčených jiným institucím	z toho Prague Card	Celkem návštěvníků	Objednané vzdělávací pořady a komentované prohlídky pro žáky a studenty		Akce pro veřejnost pořádané muzeem (EHD, Den učitelů, muzejní noc atd.)		Ostatní akce (kulturně-vzdělávací akce, vernisáže, konference apod.)	
				počet objednávek	počet osob	počet akcí	počet osob	počet akcí	počet osob
11 520 z toho 4486 zdarma	22 247	401	33 767	149	3815	11	1348	13	1517

A.5.4. Účast pracovníků NPMK na odborných seminářích, konferencích, vzdělávacích a ostatních akcích**Oficiální zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.*, vernisáž výstavy NPMK *Karel IV. Život Otce vlasti***

Řím (Itálie), 21.–24.1.2016, PhDr. M. Pánková, Ing. S. Cigánková

Cílem cesty bylo slavnostní zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.* a vernisáž výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*. Tuto výstavu NPMK připravilo u příležitosti 700. výročí narození Karla IV. (1316-1378) pro české školy (jak v ČR, tak i v zahraničí). Součástí zahájení nadstavbového projektu byla i výuka a realizace dílen na všech stupních pod vedením ředitelky a pracovnice NPMK. Pozn.: Nadstavbový projekt *Rok s Karlem IV.* volně navazuje na předchozí úspěšný projekt *rok s J. A. Komenským*. Tato forma spolupráce mezi NPMK a Českou školou v Římě se velmi osvědčila a zapojují se i další české školy v Itálii.

Cesta byla vykonána letecky.

Seminář k 6. výročí fungování *Centra vizuální historie Malach* (CVH)

Praha, MFF UK, 25.1.2016, L. Lajsková

CVH Malach při Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze je jedním z pěti evropských přístupových bodů k archivu Institutu USC Shoah Foundation, který je tvořen rozsáhlou audiovizuální databází více než 52 000 rozhovorů s přeživšími a svědky holocaustu.

Seminář *Příručka pro školní knihovníky*

Praha, Národní knihovna Klementinum, 23.2.2016, R.Indráková

Jednání *Sekce veřejných knihoven SKIP*

Praha, Národní knihovna Klementinum, 25.2.2016, M. Junková, Š. Šuranová

Valná hromada pražské SKIP

Městská knihovna v Praze, 16.3.2016, M. Junková, Š.Šuranová

Den učitelů v Pardubicích

Pardubice, 31.3.2016, J. Bartošová

Na této akci místopředsedkyně Senátu PČR Miluše Horské byla přednesena zdravice a pozvání do muzea.

Účast na *Dni Komenského*

Gooise Meren-Naarden (Nizozemí), 31.3.–3.4.2016, PhDr. M. Pánková, L. Dani

Cílem služební cesty byla účast na každoročním slavnostním shromáždění k počtě J. A. Komenského. Cesty bylo dále využito k projednání další spolupráce s představiteli Nadace Stichting Comenius Museum a s velvyslankyní ČR J. Reinišovou.

Cesta se uskutečnila služebním vozem.

Seminář *Digitalizací k ochraně kulturního dědictví*

Městská knihovna v Praze, 5.4.2016, V. Koroušová

Jednání *Bibliografické sekce*

Městská knihovna v Praze, 5.– 6.4.2016, M. Petrovičová

Konference *Současnost literatury pro děti a mládež 2016: „Podoby příběhů v současné literatuře pro dospívající a malé dospělé“*

Krajská vědecká knihovna Liberec, česká sekce IBBY, 7.–8.4.2016, A. Košková, M. Junková

Mezioborové sympozium *Dějiny jako obraz*

Praha-Pedagogická fakulta UK, 13.–14.4.2016, M. Šustová

Na sympoziu organizovaném Katedrou dějin a didaktiky dějepisu byl přednesen příspěvek *Závěsné časové přímký a názorné přehledy využívané ve výuce dějepisu do roku 1948.*

Valná hromada SDRUK

Vědecká knihovna Olomouc, 19.–20.4.2016, M. Petrovičová

Konference *Střední školství v českých zemích v 18. až 20. století – kontexty, bilance, perspektivy výzkumu*

Olomouc-Katedra historie Filozofické fakulty univerzity Palackého, 28.–29.4.2016, M.

Šustová, J. Bartošová, J. Šimek

Příspěvky: *O výuce dějepisu na středních školách v letech 1848-1918* (Mgr. M. Šustová), *Vývoj školních vysvědčení a klasifikace na středních školách od gymnaziální reformy v roce 1776 po rok 1918* (Mgr. J. Bartošová), *Názory na podobu školních budov na přelomu 19. a 20. století* (PhDr. J. Šimek, Ph.D.).

Oficiální zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.*, vernisáž výstavy NPMK *Karel IV. Život Otce vlasti*

Florence (Itálie), 28.4.–2.5.2016, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Chrobáková

Cílem služební cesty bylo slavnostní zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.* a vernisáž výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*. Tuto výstavu NPMK připravilo u příležitosti 700. výročí narození Karla IV. (1316-1378) pro české školy (jak v ČR, tak i v zahraničí).

Po slavnostním zahájení začala výuka a probíhaly dílny na všech stupních pod vedením ředitelky a pracovnice NPMK. Pozn.: Nadstavbový projekt *Rok s Karlem IV.* volně navazuje na předchozí úspěšný projekt *Rok s J. A. Komenským*. Poprvé byla tato forma přímé spolupráce realizována s Českou školou ve Florencii za pomoci a podpory Honorárního konzulátu ČR ve Florencii.

Cesta byla vykonána letecky.

Konference *Perspektivy české muzejní edukace*

Praha, Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, 10.–11.5.2016, L. Lajsková

Akce byla věnována problematice trendů a inovací v přístupu k návštěvníkům při zpřístupnění kulturního dědictví. Byla pořádána k připomenutí 200 let muzejnictví Národním muzeem Praha, Moravským zemským muzeem Brno a Slezským zemským muzeem Opava.

Účast na pořadu s besedou k výstavě *Ich bin Jehuda Bacon*

1) Gunskirchen (Rakousko), 13.5.2016, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

2) Linz, Mauthausen (Rakousko), 18.–20.5.2016, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

Cílem obou cest bylo posílení osobních kontaktů s Jehudou Baconem, jedním z židovských „dětí P. Pittra“, a předjednání zapůjčení výstavy obrazů tohoto izraelského výtvarníka do NPMK.

Výstava obrazů výtvarníka Jehudy Bacona se konala ve dnech 21.4.–15.5.2016 v Gemeindeamt und Musikschule Gunskirchen a ve dnech 19.5.–30.6.2016 v KZ-Gedenkstätte Mauthausen.

Pan Jehuda Bacon je jedním z bývalých „židovských dětí P. Pittra“. Po pobytu v zámeckých ozdravovnách, kam se dostal poté, co prošel několika koncentračními tábory, začal nový život v dnešním Izraeli. K profesní dráze známého výtvarníka přispěly dle slov pana Bacona i kontakty a doporučení P. Pittra. Na území obce Gunskirchen byl jeden z pobočných táborů koncentračního tábora v Mauthausenu. Zde byl spolu s ostatními J. Bacon počátkem května 1945 osvobozen americkou armádou. První náčrtky pořizoval malý Jehuda již během internace v koncentračních táborech – v Terezíně, Osvětimi Birkenau, v Mauthausenu – se záměrem vše si dobře zapamatovat a později, pokud se mu podaří přežít, vydat svědectví. J. Bacon také jako jediný Čechoslovák svědčil později v procesu

s A. Eichmannem v Izraeli. Během ScC byla domluvena prezentace výstavy J. Bacona v NPMK (dohoda s výtvarníkem a jeho zástupcem pro Evropu, p. Jensem Oertelem) a bylo výrazně rozšířeno povědomí o P. Pittrovi v Rakousku.

Obě cesty se uskutečnily služebním vozem.

Nové trendy v meziknihovních výpůjčních službách (MVS), nové funkce VPK a novinky z CPK

Praha, Národní technická knihovna, 17.5. 2016, V. Korousová, Š. Šuranová

Ukrajina – účast na konferenci Východoslovanské univerzity Užhorod, badatelská návštěva oblastního archivu v Berehovu

Užhorod, Berehovo (Ukrajina), 18.–27.5.2016, Mgr. J. Bartošová, PhDr. J. Šimek, Ph.D.

Cílem cesty byla jednak účast na mezinárodní konferenci *Prominent Researchers of Slavic World* s příspěvkem *Augustin Bartoš – český defektolog* (Mgr. Bartošová), jednak návštěva oblastního archivu v Berehovu. V archivu jsou cenné fondy týkající se školství z doby 1. republiky. Pracovníci NPMK zfotografovali část dostupných archivních materiálů (inventární knihy fondů okresních školních inspektorátů, městského úřadu v Užhorodu a o některé inventáře fondů českých škol). Byla dohodnuta další spolupráce, aby byly pokud možno co nejvíce vytěženy místní archivní fondy. S představiteli univerzity byla též dohodnuta možnost nákupu starých školních vysvědčení, sešitů a podobných školních dokumentů z období 1. republiky, to však závisí na aktivitě ukrajinské strany. Návštěva byla velice přínosná a do budoucna jsou plánovány další návštěvy. S ohledem na specifikum tohoto teritoria je však třeba úzce spolupracovat s místními kontakty (zejm. s doc. Jiřím Zlatohlávkem z Východoslovanské univerzity).

Cesta byla vykonána autobusem a vlakem.

INFORUM 2016

Praha, Vysoká škola ekonomická, 24.–25.5.2016, Š. Šuranová, V. Korousová

Valná hromada SKIP ČR

Hradec Králové, 14.–16.6.2016, Š. Šuranová

Školení o inovovaném on-line programu pro obsluhu databáze CES

Praha, Ministerstvo kultury-M. Horákové, 22.6.2016, S. Cigánková, M. Šustová

Kolokvium *Jak pracuje tým. Prezentační a edukační aktivity muzeí jako důvod spolupráce napříč muzejními profesemi*

Muzeu Komenského v Přerově, 27.–28.6.2016 L. Lajsková

Kolokvium pořádala Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku AMG za podpory Komise pro muzejní management AMG, náplní kolokvia byla mimo jiné i snaha definovat místo muzejního pedagoga při naplňování poslání muzea a při tvorbě expozic a výstav.

Libdesign 2016

Praha, Národní technická knihovna, 2.9.2016, V.Korousová

Konference *Knihovny současnosti*

Vědecká knihovna Olomouc, 6.–8.9.2016, Š. Šuranová

Seminář *Searching Session 2016*

Praha, Národní technická knihovna, 4.10.2016, V.Korousová

30. mezinárodní komeniologické kolokvium *Fines – Limes – Termini. Hranice mezi filosofickou kategorií, sociální interakcí a kartografickým zápisem*

Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě, 12.–13.10.2016, M. Pánková, J. Bartošová

Slavnostní udělení ceny *Knihovna roku 2016*

Praha, Národní knihovna Klementinum, 13.10.2016, M. Junková

Seminář *Nová koncepce rozvoje muzejnictví a její rozvojový potenciál pro galerie a jejich zřizovatele*

Národní galerie-Veletržní ul., Praha, 13.10.2016, S. Cigánková

Seminář pořádaly Metodické centrum pro muzea výtvarného umění, Národní galerie v Praze a Odbor movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií Ministerstva kultury.

26. Podzimní knižní veletrh

Havlíčkův Brod, 14.–15.10.2016, M. Chrobáková, J. Suchá, L. Dani

Mezinárodní vědecká konference *Humanita jako základní hodnota výchovy a vzdělávání. Od Komenského nápravy věcí lidských k pedagogům, vychovatelům - humanistům v dramatických událostech 20. století*

Praha, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 17.10.2016.

Seminář oborových článkových databází

Praha, Ústav pro českou literaturu AV ČR, 19.10.2016, M. Petrovičová, A. Škodová

Program VISK8, konsorciální přístup na r. 2017

Městská knihovna v Praze, 21.10.2016, V. Korousová

Seminář–výukový program *Umění, vzdělanost a zbožnost Karla IV.*

Praha 2, Emauzský klášter–Národní institut pro další vzdělávání, Praha 2, 25.10.2016, L. Lajsková, S. Cigánková

Konference *Zástupce ředitele ve víru změn*

Praha 1, Jungmannova (CEVRO), Nakladatelství Wolters Kluwer, partner NPMK, 1.11.2016
PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Šustová

Workshop *CPK - Centrální portál knihoven*

Městská knihovna Praha, 7.11.2016, M. Hlasivcová, V. Korousová

Konference *Kultura 2017*

Kongresové centrum Vondruška, Praha, 8.11.2016, M. Junková

Konference *Děti a mládež národnostních menšin,*

Praha, Clam-Gallasův palác, 10.11.2016, M. Pánková, J. Seiner

Příspěvek: *Vzdělávání Romů v historickém kontextu* (PhDr. M. Pánková)

Seminář *Zkratkou ke knihovnické angličtině*

Praha, Národní knihovna Klementinum, 11.11.2016, Š. Šuranová, M. Hlasivcová, B. Stefanová

Seminář EFI 2016 (efektivní služby knihoven)

Praha, Národní technická knihovna, 11.11.2016, V. Korousová

Konference MŠMT Škola pro budoucnost a budoucnost pro školu

Praha 1, PS PČR, 14.11.2016, M. Pánková, M. Šustová, E. Kuncipálová

Příspěvek: M. Pánková: *Historický pohled na učitele a žáka*

Seminář E-knihy II.

Praha, Národní technická knihovna, 15.11.2016, V. Korousová

Setkání uživatelů knihovního systému firmy KP-SYS

Historický ústav AV ČR, Praha, 16.11.2016, V. Korousová, J. Uhrová, A. Kratochvílová

Seminář pro učitele dějepisu

Ústí nad Labem-Univerzita J. E. Purkyně, 18.11.2016, L. Lajsková

Tradiční ústecké setkání učitelů bylo věnováno didaktickým postupům v hodinách dějepisu, aktivizačním metodám a možnostem prohlubování výuky dějin 20. století. Účastnilo se cca 40 zájemců z řad učitelů dějepisu na SŠ a také byli přítomni studenti historie na FF UJEP. Příspěvek o P. Pittrovi: byly představeny jak webové stránky NPMK, tak i web věnovaný osobnosti P. Pittra. Také bylo představeno nové DVD „Křižovatky osudů“.

SDRUK - sekce pro služby

Praha, Národní knihovna Klementinum, 24.11.2016, M. Hlasivcová

Workshop věnovaný Centrálnímu portálu knihoven

Praha, Ministerstvo kultury, 25.11.2016, M. Hlasivcová, V. Korousová, Š. Šuranová

Seminář k ochraně novodobých knihovních fondů

Praha, Národní knihovna Klementinum, 25.11.2016, M. Hlasivcová

V. ročník akce Zámek plný knih

Pardubice, 25.11.2016, M. Šustová, L. Dani

Seminář účastníků Souborného katalogu ČR

Městská knihovna v Praze, 28.11.2016, J. Wittberger, E. Hrazdírová

17. konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2016

Národní archiv, Praha, 30.11.–1.12.2016, M. Junková, V. Korousová, Š. Šuranová

Debata o Doporučení UNESCO z roku 2015 na ochranu a podporu muzeí a sbírek, jejich rozmanitosti a jejich úlohy ve společnosti

Sekretariát České komise pro UNESCO, Rytířská 31, Praha 1, 5.12.2016, PhDr. M. Pánková, Ing. S. Cigánková

Doplnění fotodokumentace pro historické pozadí doby J. A. Komenského a účast na slavnostním odpoledni na počest manželů Kohnových

Regensburg, Pasov, Figling (SRN), 9.–10.12.2016, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

Cílem cesty bylo zejména posílení osobních kontaktů s jedním z židovských „dětí P. Pittra“, Pavlem Kohnem. Publicista Pavel Kohn je autorem řady publikací a článků

o P. Pittrovi a holocaustu – po pobytu v několika koncentracích přežil z celé rodiny jako jediný. Jeho manželka Rut je výtvarnice a ilustrátorka, je autorkou ilustrací českého vydání Komenského Labyrintu. Pan Kohn i paní Kohnová s NPMK dlouhodobě a úspěšně spolupracují. Cesty bylo zároveň využito pro získání fotodokumentace pro publikace o vývoji školství na našem území i v kontextu s vývojem v sousedních zemích. Cesta se uskutečnila služebním vozem.

A.5.5 Rezortní projekty a digitalizace

A.5.5.1 Projekty

NPMK realizuje tři resortní projekty, které se týkají zejména digitalizace fondů NPMK.

V roce 2016 NPMK pokračovalo v realizaci dlouhodobých resortních projektů *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek, Retrokonverze fondu PK a Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*.¹⁸

Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek

Cílem projektu je záchrana a zachování kulturního dědictví v oblasti dějin pedagogiky, školství a učitelstva. Projekt se předkládá každoročně již od r. 2009. Díky prostředkům z tohoto projektu se podařilo zachránit velké množství předmětů dokumentujících výuku.

Projekt je rozdělen na dvě části:

- záchrana¹⁹ a zpracování starých tisků ze sbírek NPMK
- záchrana historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek.

V roce 2016 bylo v rámci projektu:

- zakoupeno 178 sbírkových předmětů
- zrestaurováno 8 sbírkových předmětů (školní obrazy)
- pořízeny obaly na sbírkové předměty
- nakoupen materiál a zařízení pro identifikaci, čištění a restaurování sbírkových předmětů.

Retrokonverze fondu PK

V roce 2016 PK řešila resortní projekt MŠMT (RETROKONVERZE 2321), zaměřený na zpracovávání historických odborných periodik a výročních zpráv. Řešení projektu probíhalo v průběhu roku kromě přestávky vynucené vlastním stěhováním knihovny, účastnila se ho vedle brigádníků část odborných pracovníků knihovny. Základním cílem projektu je retrospektivní konverze listkového katalogu²⁰ hlavního fondu PK, zpřístupnění

¹⁸ Původní název projektu byl *Implementace nejnovějších technologií do procesu digitalizace a zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*.

¹⁹ Záchranou se rozumí nákup předmětů k zařazení do sbírky NPMK i zabezpečení odborného ošetření (konzervování, restaurování) existujících sbírkových předmětů, aby nedocházelo k jejich další deteriorizaci. Jde zejména o staré tisky nebo staré školní obrazy. Tyto (a další) předměty vykazují značnou kyselost, která zapříčiňuje ztrátu elasticity a pevnosti papíru. Někdy lze hovořit o celkové degradaci papíru, která způsobuje lámání a trhání papíru. Restaurátorskými zásahy lze tuto degradaci omezit, případně i zastavit.

²⁰ Retrokonverze katalogu znamená převod katalogu z listkové do elektronické podoby. V současné době je převedena do strukturované textové podoby pouze část katalogů českých knihoven, většina jich stále existuje v listkové podobě, což znamená, že většina fondů českých knihoven zůstává de facto „uzavřena“ pro jejich

záznamů a tím i největšího oborově zaměřeného fondu v oblasti pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství prostřednictvím online databáze v prostředí internetu. Projekt probíhá od roku 2010.

V rámci řešení projektu se v roce 2016 uskutečnily tyto činnosti:

- analýza nebo tvorba nového záznamu titulu, slučování původně samostatně popsaných ročníků, práce se záznamy časopisů, práce s jednotlivými ročníky
- objednávání exemplářů z depozitáře, očištění a drobné opravy, případně provizorní obal svazku a zápis do seznamu k příští vazbě
- analýzy exemplářů – ročník, rok, číslování (při absenci obálek – dohledávání v jiných knihovnách, tištěných bibliografiích, podle jednotlivých článků atd.)
- zakládání exemplářů a/nebo kontrola a oprava stávajícího, optimalizace signatury, olepování čárovými kódy, označování exemplářů štítky
- revize titulového záznamu
- tvorba nových záznamů titulů výročních zpráv, přiřazení signatury a přírůstkového čísla, olepování čárovými kódy
- revize titulového záznamu

Současně probíhalo dohledávání a opravy problémových záznamů z předchozích ročníků retrokonverze.

Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu

Cílem projektu je výrazně zvýšit dostupnost Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové jako mimořádného historického zdroje dokumentů o dějinných událostech 20. století pro badatele i širokou veřejnost na webových stránkách NPMK.

Projekt je realizován od roku 2013. Po vytvoření technického a technologického zázemí pro implementaci nejnovějších technologií do procesu digitalizace APP a dalších fondů NPMK pokračovalo v roce 2016 pokračovalo rozvíjení vlastní práce s dokumenty pro jejich zpřístupnění prostřednictvím online katalogu na webu NPMK, včetně vytváření přesné evidence dětí, které skutečně prošly zámeckými ozdravovkami. *Kartotéka dětí ze zámků*, ucelený archivní soubor, obsahuje cca 17 tisíc dokumentů (k digitalizaci jich zbývá téměř 10 tisíc). **V roce 2016 bylo zdigitalizováno 112 dokumentů tj. 3510 stran. Za rok 2016 bylo doplněno 1028 editovaných záznamů.**

Výsledky dosažené v roce 2016 umožňují:

- realizovat ochranné reformátování dokumentů ve zpřístupnitelné a uživatelsky vstřícné podobě s eliminací případného poškození archiválií
- následovat současné moderní evropské trendy sdílení sbírkových předmětů, archiválií, knih, audio i video nahrávek včetně jejich digitálních kopií **v prostředí internetu (webových stránkách NPMK)**
- výrazně **zvýšit dostupnost** Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové jako mimořádného historického zdroje dokumentů o dějinných událostech 20. století pro badatele i širokou veřejnost na webových stránkách NPMK
- využít zpracované záznamy **v prostředí internetu** a **zapojit je do výuky** společenskovědních předmětů na všech stupních škol
- **pedagogům a studentům všech stupňů škol** prostřednictvím sdílených audio/video nahrávek rozhovorů a výpovědí pamětníků a tzv. bývalých „židovských a německých dětí P.

vzdálené uživatele. Obdobná situace je i u katalogu a fondu PK, jejíž fond je v ČR největší oborově zaměřenou sbírkou dokumentů pro oblast pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství.

Pittra“ **prohloubit a oživit** v etické výchově **prezentaci kladných morálních společenských vzorů** (včetně probíhající propagace DVD nahrávek na školách či zdůraznění možnosti připojení na web přímo během vyučovací hodiny)

Specializovaný web *pitter.npmk.cz*

Výstupem projektu je subweb *pitter.npmk.cz* (dostupný též z adresy: *pitter.eu*), jehož součástí je online katalog digitalizovaných dokumentů. V online databázi je nyní zpřístupněno 3512 zpracovaných záznamů, u kterých jsou k dispozici digitální kopie dokumentů (pokud se nejedná o citlivá data, v takovém případě je zde pouze informace: „dostupný pouze v badatelské APP“).

Web je budován v základní struktuře: Pittrovy „děti“, Pitter a spolupracovníci a tzv. „akce zámky“.²¹

A.5.5.2 Digitalizace

Digitalizace fondů NPMK probíhá v souladu s *Koncepcí digitalizace muzejních sbírek a knihovních fondů NPMK* (z roku 2013) a je rozdělena dle odborných oddělení NPMK na *digitalizaci sbírkového fondu Pedagogického muzea* (sbírkový fond spravován v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy) a na *digitalizaci fondů veřejné Pedagogické knihovny* (fond je spravován v souladu s knihovním zákonem).

Digitalizace sbírkového fondu NPMK probíhá jednak na fotopracovišti NPMK a pomocí knižních scannerů umístěných v PK a v depozitáři ve Lhotě u Dolních Břežan – jde o dvojrozměrné předměty (vysvědčení, školní obrazy, mapy, knihy-titulní listy apod.) a trojrozměrné předměty (fotodokumentace školních pomůcek a zařízení),²² jednak externím digitalizováním předmětů audiovizuální povahy. V roce 2016 navázalo NPMK spolupráci s Archivem hl. m. Prahy v oblasti digitalizování školních kronik. Dále je vedena v systému Bach pomocná elektronická evidence sbírkového fondu, kdy obrazová dokumentace je součástí karet systematické evidence.

Digitalizace knihovních fondů PK se uskutečňuje vlastními silami v rámci *Koncepce digitalizace muzejních sbírek a knihovních fondů NPMK* z r. 2013 (zejména fondu historických učebních osnov, historických učebnic, školních zpráv apod.) a rezortního projektu *Retrokonverze* (viz výše).

Digitalizace Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové probíhá na základě samostatného projektu od r. 2013 (viz výše – projekt *Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*). V roce 2016 bylo zdigitalizováno celkem 112 dokumentů, resp. 3510 stran a bylo doplněno 1028 editovaných záznamů.

²¹ V roce 2016 webové stránky navštívilo 1607 uživatelů, kteří si zobrazili 7582 strany.

²² V r. 2016 celkem bylo na fotopracovišti digitalizováno 1096 sbírkových předmětů (tj. byly vytvořeny kvalitní elektronické kopie), z toho: Fotografie: 71 ks, Pisemnosti a tisky: 347 ks, Knihy: 553 ks, Historická podsbírká: 125 ks. K 31.12.2016 bylo na fotopracovišti NPMK zpracováno celkem 33 590 sbírkových předmětů. Současně v r. 2016 zhotoveno 2368 ks ostatních fotografií - reportáže, školy, APP, fotografie artefaktů zobrazujících J. A. Komenského atd.

A.5.6 Akreditované programy

V roce 2016 NPMK uspořádalo 3. cyklus vzdělávacích programů akreditovaných pro účely dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů).

Zájemci z řad pedagogů absolvovali akreditovaný program:

Současná literatura pro děti a mládež (23.2. a 8.11.2016, celkem 57 účastníků z řad učitelů, knihovníků a studentů). Cílem programu bylo seznámit posluchače s vybranými autory literárních děl pro děti a mládež, kteří publikovali v letech 1993 – 2015. Program kursu byl zaměřen zejména na rozšíření námětů na doporučenou četbu zohledňující současné čtenářské zájmy žáků a rozvoj jejich čtenářské gramotnosti.

Další dva nabízené programy *Historie českého školství a vzdělanosti součástí výuky dějepisu* a *Významné osobnosti moderních dějin. Evropský humanista Přemysl Pitter v kontextu 20. století* se neuskutečnily pro nedostatek zájemců.

A.6 Zahraniční spolupráce

Zahraniční spolupráce byla realizována v souladu s Plánem činnosti na rok 2016 za účelem prezentace českých dějin školství a rozvoje stávajících a navazování nových partnerských vztahů s obdobnými muzei, institucemi a společnostmi zejména v Evropě.

NPMK pokračovalo ve spolupráci s Českou školou v Římě, nově byla zahájena přímá spolupráce s Českou školou ve Florencii. Pokračovala spolupráce s organizací České školy bez hranic (předsedkyně Lucie Slavíková-Boucher). Spolupráce s českými školami v zahraničí se realizovala zejména poskytováním výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*.

Již tradiční spolupráce s Technickou univerzitou v Liberci se v roce 2016 uskutečnila uspořádáním mezinárodní konference *Humanita jako základní hodnota výchovy a vzdělávání. Od Komenského nápravy věcí lidských k pedagogům, vychovatelům - humanistům v dramatických událostech 20. století*, která se konala k významným životním jubileím doc. PhDr. Růženy Váňové, CSc., přední české odbornice v oblasti dějin školství a vzdělávání a PhDr. Martina Steinera, významného českého komeniologa.

Pokračovala spolupráce s evropskými pedagogickými muzei a univerzitami. Výborná spolupráce je s pedagogickými muzei v Bratislavě a Lublani prostřednictvím výměny publikací a Comenius Museum v Naardenu, se kterým NPMK realizuje řadu společných projektů. V roce 2016 proběhlo v Naardenu jednání s ředitelem Hansem van der Linde za účelem přípravy dlouhodobého plánu spolupráce (např. výpůjčka výstavy *J. A. Comenius. Education for All, Komenský ve výtvarném umění* aj.).

Byla realizována spolupráce s Asociací slovinských historiků (dr. B. Šuštar) při přípravě konference *History of Education, Slovenia* (Dějiny vzdělávání, Slovinsko) v září 2016. Jednalo se o spolupráci s vědeckým výborem konference (recenze přihlášených referátů). Dále byla realizována spolupráce se Slovinským pedagogickým muzeem v Lublani (Slovenski šolski muzej, Ljubljana) na výstavě *Paths of education in the Slavic world (Cesty vzdělávání ve slovanském světě)* zpracováním české části. Výstava o dějinách školství ve slovanských zemích byla zahájena 22.12.2016 (a potrvá do 21.4.2017).

Další živá spolupráce probíhá s polským Oblastním muzeem v Lešně. V roce 2016 začala nová etapa spolupráce s mediátekou v Meuzac (Francie) v oblasti odkazu F. Bakuleho, a to prostřednictvím diplomantky, která se zabývá pedagogickou prací F. Bakuleho.

V roce 2016 pokračovala spolupráce s Východoevropskou slavistickou univerzitou v Užhorodě, a to vystoupením na mezinárodní konferenci *Prominent Researchers of Slavic*

World (příspěvek: *Augustin Bartoš – český defektolog*) a badatelskou návštěvou archivu v Berehovu.²³

V souvislosti s budováním Památníku Hodonín u Kunštátu byly udržovány kontakty s evropskými muzei a památníky mapujícími události 2. světové války a historii holocaustu (Mechelen, Belgie a Varšava, Polsko) a kontakty v rámci IHRA.

NPMK spolupracuje a udržuje kontakty se zahraniční komeniologickou obcí v Japonsku, Koreji, Kanadě, Německu, Polsku, Rusku, USA, kde spolupracuje s prestižní organizací *Comenius Academic Club*, na Slovensku aj. NPMK udržuje živé kontakty s přímými potomky Komenského, jednak s rodinou Kallikovou z USA, jednak s potomkem J. A. Komenského žijícím v ČR (Jan Kocourek).

Potěšující je zájem o NPMK ze strany zahraničních subjektů, který se projevuje i objednávkou komentovaných prohlídek stálé expozice. V roce 2016 to byly dvě komentované prohlídky, a to pro skupinu pedagogů z Koreje a skupinu pedagogů z Litvy.

Důležitou částí zahraničních kontaktů je prezentace výstav NPMK v zahraničí. V roce 2016 byly v zahraničí prezentovány tyto výstavy NPMK (viz též níže a část A.5.1): *Budování mostů. D. A. Jablonský v Evropě raného osvícenství* (Slovensko), *Europäischer Humanist Přemysl Pitter* (Německo), *Karel IV. Život Otce vlasti* (Itálie, Španělsko, USA, Ukrajina).

Přehled konkrétních akcí v zahraničí (podrobně viz část A.5.3) a kontaktů se zahraničními subjekty:

Francie:

- Spolupráce s Mediatékou v Meuzac

Itálie:

- Oficiální zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.*, vernisáž výstavy NPMK *Karel IV. Život Otce vlasti* v České škole v Římě (21.–24.1.2016), ve Florencii (28.4.–2.5.2016)
- Spolupráce s krajským sdružením Associazione Praga a Českými školami v Římě a Florencii

Německo:

- Výstava *Europäischer Humanist P. Pitter* v Hofu (2.12.2015–21.2.2016), v Passau (21.6.2016–15.9.2016)
- Akce pořádaná manželi Kohnovými (9.–10.12.2016)
- spolupráce se spisovatelkou Sabine Dittrich (APP)
- Spolupráce s „německými dětmi“ P. Pittra

Nizozemí:

- Účast na Dni Komenského Naarden (31.3.–3.4.2016)
- Spolupráce se Stichting Comenius Museum, Naarden (soukromá nadace)

²³ NPMK má zájem o další návštěvy archivů, ale vzhledem k situaci na Ukrajině je třeba tyto aktivity důkladně naplánovat za pomoci místních spolupracovníků.

Polsko:

- Spolupráce s Oblastním muzeem v Lešně
- Spolupráce s Dokumentačním a badatelským centrem Korczakianum

Rakousko:

- Účast na pořadu s besedou k výstavě *Ich bin Jehuda Bacon*, Guns kirchen (13.5.2016), Linz, Mauthausen (18.–20.5.2016)
- spolupráce s Jensem Oertelem na přípravě výstavy *Jsem Jehuda Bacon*

Ruská federace:

- Spolupráce s ruskými komeniologi – výměna publikací a komeniologických informací

Slovensko:

- *Výstava Budování mostů. D. A. Jablonský v Evropě raného osvícenství*, Žilina, (únor – 20.3.2016), Martin, (21.3.–23.5.2016), Banská Bystrica (24.5.–26.6.2016)
- Spolupráce s MŠaP
- Spolupráce se slovenskými univerzitami (Nitra, Trnava aj.)

Slovinsko:

- Spolupráce s Asociací slovinských historiků (konference *History of Education, Slovenia* v září 2016 – spolupráce s vědeckým výborem konference, recenze přihlášených referátů)
- Spolupráce na výstavě *Paths of education in the Slavic world* slovinského pedagogického muzea (Slovenski šolski muzej, Ljubljana) – koordinace a příprava české části výstavy

Španělsko:

- elektronická verze výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*, Česká škola Madrid

Švýcarsko:

- Spolupráce se spolkem MILIDU
- servis pro badatele Michaela Christiana

Ukrajina:

- Mezinárodní konference konferenci *Prominent Researchers of Slavic World*, návštěva archivu v Berehovu (18.–27.5.2016)
- elektronická verze výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*, Východoevropská slavistická univerzita
- Spolupráce s Východoevropskou slavistickou univerzitou v Užhorodě v rámci přípravy projektu *Učitel a republika*

USA:

- elektronická verze výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*, České školy: Severní Karolína, Kalifornie, Minnesota
- spolupráce s badatelem Rodem Greggem (APP)
- Spolupráce s *Comenius Academic Club*
- Rozvíjení kontaktů s potomky J. A. Komenského – rodina Kallikova

Mezinárodní organizace

- IHRA
- Spolupráce s UNESCO
- Spolupráce s OMEP

A.7 Budování Památníku Hodonín u Kunštátu a jeho stálé expozice

Investiční záměry:

**NPMK – Památník Hodonín u Kunštátu – dostavba Památníku,
č. SMVS: 233V014000101**

**NPMK – Památník Hodonín u Kunštátu – realizace expozice,
č. SMVS: 233V014000109**

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 2. března 2011 č. 158 o změně usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu byly realizovány další kroky týkající se přípravy na vybudování Památníku Hodonín u Kunštátu (dále jen Památník). Od r. 2012 ke kmenové činnosti přibýly činnosti k realizaci budování výše uvedeného Památníku, včetně jeho expozice.

Činnosti spojené s vybudováním Památníku a s jeho prezentací byly po převážnou část roku 2016 v kompetenci manažera projektu, Ing. Pavla Štěpána (stavebnětechnické činnosti) a Mgr. Ing. P. Holovkové (obsah scénáře a jeho realizace). Tito pracovníci byli přímo odpovědní ředitelce NPMK. Další aktivity (finanční zabezpečení projektu, ediční, výstavní, propagační aj.) byly realizovány příslušnými odbornými pracovníky jednotlivých oddělení.

V roce 2016 se v oblasti budování Památníku, přípravy jeho expozice, propagace apod. uskutečnily níže uvedené činnosti.

V roce 2016 na akci s názvem ***NPMK- Památník Hodonín u Kunštátu – realizace expozice a vybavení památníku*** byly realizovány celkem 3 veřejné zakázky malého rozsahu a 3 ověření cenové přiměřenosti. Konkrétně:

- ověření cenové přiměřenosti na zpracování projektové dokumentace interiérového mobiliáře (zpracování projektové dokumentace interiéru Ing. arch. Petrem Labonkem, CSc. (mobiliář do bytu správce, kanceláří v Infocentru a dvou denních místností v baráku dozorců);
- ověření cenové přiměřenosti – výroba historických uniforem (dodavatelé: společnost UNIPREX Trade, s.r.o. a Aleš Gürtler);
- ověření cenové přiměřenosti na zpracování a vylepení velkoformátových tisků (dodavatel: R-GRAF Jaroslav Obst);
- veřejná zakázka malého rozsahu – dodávka interiérového mobiliáře (dodávka a realizace firmou Potrusil, s.r.o., Šlapanice);
- veřejná zakázka malého rozsahu – výroba a instalace výstavního fundusu a pokladny (realizace firmou INTEREXPO Brno, spol. s r.o., Brno);
- veřejná zakázka malého rozsahu – dodávka služebního vozidla dle technické specifikace (dodávka společností AUTO Jarov, s.r.o., Praha 3).

A.7.1 Stavebně technické aktivity

V roce 2016:

- byla dokončena výstavba budovy infocentra – stavba byla převzata od generálního dodavatele 29.7. 2016
- proběhla rekonstrukce baráku dozorců
- byla vymezena pietní plocha v areálu
- uskutečnily se sadové a terénní úpravy v areálu Památníku
- byly dokončeny práce na odstavné ploše (parkoviště pro návštěvníky).

A.7.2 Scénář expozice

V roce 2015 byl vypracován a schválen investiční záměr s názvem „NPMK – Památník Hodonín u Kunštátu – realizace expozice a vybavení Památníku“. Investiční záměr pokrývá náklady na přípravu a realizaci expozice a pořízení interiérového a provozního vybavení Památníku.

Dle scénáře byl vytvořen architektonický projekt a grafický návrh expozice, která je rozdělena do třech částí, stěžejní informativní část expozice je situována do novostavby 1. infocentra, 2. v baráku vězňů a 3. v baráku dozorců. V barácích je kladen důraz na pocitovou část expozice soustředěnou na romský holocaust.

V souvislosti s vytvářením grafického návrhu stálé expozice bylo nutné zajistit souhlas správců/vlastníků s použitím vybraného obrazového materiálu, což zahrnovalo řadu činností. Konkrétně byly provedeny následující činnosti, na které byla krátkodobě vyčleněna jedna odborná pracovnice Mgr. Eva Fleissigová:

1. Podle scénáře k expozici byly nalezeny, upřesněny a roztrženy jednotlivé zdroje k dokumentům a fotografiím.
2. Jednotlivé subjekty vlastníci práva k uvedeným dokumentům a fotografiím byly požádány o souhlas s reprodukčními právy (tzn. archivy, muzea, soukromé sběratele atd.). Jednalo se o 37 subjektů.
3. Následovala korespondence s uvedenými subjekty, která vyústila k získání souhlasu s reprodukčními právy, tj. k uzavření licenčních smluv nebo smluv o poskytnutí reprodukčního práva k archiváliím.
4. Byla vytvořena databáze jednotlivých schválených dokumentů a fotografií.
5. Byly připraveny podklady k zařazení schválených dokumentů a fotografií do scénáře a dále podklady k přesné citaci zdroje, který je uveden v jednotlivých poskytnutých reprodukčních právech.
6. Byly připraveny podklady pro jednotlivé korektury.

Na základě architektonického projektu byl vyroben a instalován výstavní fundus do budov areálu Památníku. Na konci roku 2016 se realizovala dodávka interiérového nábytku a vybavení a také byly připraveny základní podklady pro výběrová řízení na dodavatele expozičního osvětlení a výstavní grafiky, která se plánují realizovat v roce 2017.

V průběhu roku 2016 probíhaly práce na obsahové části expozice, řešila se autorská práva použitých obrázků a dokumentů, atp. Dále proběhly první korektury výsledných grafických návrhů. Pracovalo se na obsahu audiovizuálních prvků expozice, zpracovávaly se výpovědi pamětníků, které si budou moci návštěvníci Památníku v rámci expozice vyslechnout. Pokračovala také příprava časosběrného dokumentu o budování Památníku Hodonín u Kunštátu. Proběhl také nákup drobného expozičního materiálu z období 2. světové války z finančních prostředků MŠMT (materiál byl zaevidován do pomocného fondu).

A.7.3 Členství v IHRA

V roce 2016 pokračovaly kontakty v rámci IHRA.²⁴ Šlo zejména o sledování výstupů IHRA v souvislosti s budováním Památníku.

Základem práce IHRA je působit na vládní i nevládní organizace v členských zemích, aby podporovaly povědomí a výuku o holocaustu. Do činnosti IHRA jsou prostřednictvím stálých členů v delegaci České republiky zapojeny následující české instituce:

- Ministerstvo zahraničních věcí
- MŠMT
- Památník Terezín
- Židovské muzeum v Praze
- Muzeum romské kultury
- Federace židovských obcí v České republice
- NPMK.

V rámci delegace spolupracují i další organizace a instituce České republiky (např. Úřad vlády České republiky, MŠMT, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo kultury, Památník Lidice/KP Pietní místo Lety, Památník Bubny).

A.7.4 Propagace Památníku

Byla vytvořena putovní výstava o historii místa budoucího Památníku. Na základě požadavku Stálé mise České republiky při Radě Evropy ve Štrasburku připravilo NPMK, ve spolupráci s MŠMT, výstavu popisující historii a současnost vzdělávání Romů v České republice. Pro prezentaci v zahraničí byly vytvořeny anglické verze obou výstav.

Česká verze výstavy o budování Památníku byla prezentována na řadě škol v celé České republice; v okolí budoucího Památníku navíc na obecních úřadech, v informačních centrech a dalších místech; výstava o vzdělávání Romů byla dosud prezentována zejména jako doprovodná akce během seminářů a přednášek zabývajících se romskou problematikou, např. v Poslanecké sněmovně či Senátu Parlamentu České republiky. Výstava se nyní aktualizuje a bude poté nabízena veřejným institucím a školám všech typů.

Důležitou součástí propagace existence bývalého tábora a budoucího Památníku v jeho místě bylo rozšiřování povědomí o něm prostřednictvím akcí v areálu, mezi něž patřily:

- ve spolupráci s MRK organizace každoročního pietního aktu v neděli nejbližší 21. srpnu, na připomínku největšího transportu vězňů do Osvětimi, který byl z Hodonína vypraven právě tento den roku 1943. V roce 2016 se pietní akt konal 21.8., z důvodu dostavby nebyl areál budoucího Památníku přístupný, pietní akt se konal na lesním hřbitůvku s vystoupením PhDr. M. Pánkové.
- spolupráce s regionálními sdělovacími prostředky (zejm. s tiskem)
- NPMK informuje o Památníku na internetových stránkách.

²⁴ IHRA - Mezinárodní aliance pro připomínku holocaustu (International Holocaust Remembrance Alliance), založena 7.5.1998. Česká republika je členem od roku 2002.

A.7.5 Další aktivity související s budováním Památníku

NPMK o postupu prací při budování Památníku pravidelně informuje vládu České republiky. V roce 2016 (24.2.) byla vládou vzata na vědomí *Informace o postupu prací na budování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu a jeho oficiálním označení Památník Hodonín u Kunštátu.*

A.8 Objekt Jeruzalémská 12, Praha 1 – rekonstrukce objektu a redislokace Pedagogické knihovny

Investiční záměr:

**NPMK – Jeruzalémská 12, Praha 1 – rekonstrukce,
č. SMVS: 233V014000103**

V roce 2016 byla realizována rekonstrukce objektu Jeruzalémská 12, Praha 1, a to na základě materiálu schváleného poradou vedení MŠMT s názvem „Návrh na bezúplatný převod nemovitosti v areálu Mikulandská, Praha 1 do vlastnictví Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a návrh na redislokaci Pedagogické knihovny J. A. Komenského“, č. j. 39970/2012-19 a následných kroků (uzavření *Dohody o předání nemovitostí Mikulandská 134/5 a podmínkách užívání bytu a nebytových prostor* mezi VŠUP a NPMK ze dne 21.10.2014, předložení a schválení investičního záměru pro rekonstrukci objektu Jeruzalémská v celkové výši 52 150 tis. Kč).

V roce 2016 byla realizována redislokace PK z objektu Mikulandská 5, Praha 1 do objektu Jeruzalémská 12, Praha 1, a to na základě schváleného materiálu *Stěhování Pedagogické knihovny J. A. Komenského a ostatních pracovišť NPMK z Mikulandské 5, Praha 1, do rekonstruovaného objektu v Jeruzalémské 12, Praha 1, včetně harmonogramu a finalizace uložení, péče a ochrany knihovního fondu.*

Během března 2016 byla ve veřejné zakázce malého rozsahu ze čtyř došlých nabídek vybraná nabídka s nejnižší cenou, která i dále splňovala všechny podmínky zadávací dokumentace, společnosti Stěhování Praha, spol. s r.o., se sídlem v Ostravě. Stěhování bylo zahájeno v polovině května 2016 a ukončeno 27. 6. 2016. Náklady na stěhování byly ve výši 774 444,- Kč. O tyto náklady byl NPMK rozpočtovým opatřením navýšen příspěvek na provoz.

Nájemní smlouva na adrese Mikulandská 5, Praha 1 byla ukončena ke dni 30. 6. 2016.

Část B. Komentář k tabulkám

B.1 Údaje o zpracovateli (tabulka č. 1)

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (dále jen NPMK) je státní příspěvkovou organizací spadající přímo do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. NPMK bylo založeno v roce 1892 a 1.7.2011 byla k pedagogickému muzeu přičleněna Národní pedagogická knihovna Komenského. Od roku 2012 je součástí NPMK rovněž Památník Hodonín u Kunštátu.

Přehled základních činností

1) Výzkumná, vzdělávací, pedagogická, publikační, výstavní, propagační, přednášková a kulturně výchovná činnost v oblasti českých dějin školství, učitelstva a vzdělanosti v evropském kontextu. (Zřizovací listina NPMK)

2) Správa a ochrana muzejního sbírkového fondu z oblasti dějin školství, učitelstva a vzdělanosti.

(Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zřizovací listina NPMK a Smlouva mezi Spolkem MILIDU, Basilej, Švýcarsko a Pedagogickým muzeem J. A. Komenského v Praze ze dne 10. září 1991 (vztahuje se ke správě a péči o Archiv P. Pittra a O. Fierzové))

3) Správa knihovního fondu veřejné Pedagogické knihovny J. A. Komenského (V souladu se zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon); zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a zákonem č. 216/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony)

4) Budování Památníku Hodonín u Kunštátu a příprava scénáře a následná realizace stálé historické expozice.

(Činnost vychází z usnesení vlády ČR ze dne 2. března 2011 č. 158 o změně usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu; ze zřizovací listiny NPMK)

5) Administrativa, ekonomická a správní činnost ve vztahu k budovám (včetně IT, spolupráce s médii, účetnictví a personalistiky, spisové služby, vedení projektů aj.).

6) Metodické a vzdělávací programy pro MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ s využitím krátkodobých výstav z dějin školství a stálé expozice *Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě* včetně pracovních listů pro žáky a studenty.

B.2 Celkové finanční prostředky organizace za hlavní činnost (tabulka č. 2)

- Sumář za NPMK

Údaje o podílu státního rozpočtu na financování činnosti zpracovatele:

Schválený rozpočet: Čj.45074/2015-5 ze dne 11.01.2016	Rozpočet celkem 30 630 505,00 Kč
---	---

Rozpočet po změnách:	Úprava
Čj. 4475/20169-1 ze dne 10.02.2016	1 234 591,00 Kč
Čj. 9493/2016-1 ze dne 14.03.2016	52 300,00 Kč
Čj. 13249/2016-1 ze dne 02.05.2016	917 280,00 Kč
Čj.14955/2016-1 ze dne 23.05.2016	-137 160,00 Kč
Čj.19036/2016 ze dne 09.06.2016	408 000,00 Kč
Čj.23132/2016-1 ze dne 26.07.2016	191 614,00 Kč
Čj.30661/2016-1 ze dne 10.10.2016	356 000,00 Kč
Čj.34356/2016-1 ze dne 08.11.2016	489 876,00 Kč
Čj.34877/2016 ze dne 14.11.2016	143 948,00 Kč
Čj.36168/2016 ze dne 29.11.2016	150 000,00 Kč
Rozpočet po změnách celkem:	34 356 054,00 Kč

v tom:

Režijní náklady (depozitář Lhota)	- 85 009,00 Kč
Stěhování PK	251 600,00 Kč
Expoziční materiál	52 300,00 Kč
Depozitáře Dolní Břežany	-137 160,00 Kč
Odměny a odstupné	408 000,00 Kč
Stěhování PK	687 280,00 Kč
Mezinárodní konference Humanita	230 000,00 Kč
Datové schránky	54 450,00 Kč
Akce paní ministryně	50 000,00 Kč
Stěhování PK	87 164,00 Kč
Odpisy	549 502,00 Kč
Depozitáře Dolní Břežany	-59 626,00 Kč
Platy NV č. 316/2016	143 948,00 Kč
Energie Památník Hodonín	150 000,00 Kč
Stěhování depozitář Roháčova	25000,00 Kč*
Projekty:	
Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek	263 920,00 Kč
2321 - Retrokonverze lístkového katalogu fondu PK	425 000,00 Kč

Projekt Památník Hodonín	225 000,- Kč
Zpřístupnění Archivu P.Pitra a O.Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu	510 080,00 Kč

*25 000,00 Kč přesun prostředků z OBV do limitu mzdových prostředků.

Limit počtu zaměstnanců

Schválený rozpočet:

Čj.45074/2015-5 ze dne 11.1.2016 **44,24**

Po změnách:

Čj.4475/2016-1 ze dne 10.02.2016 - projekty **1,35**

Čj.30661/2016-1 ze dne 10.10.2016 – projekty **0,45**

Celkem: 46,04

Průměrný plat: 29 246,00 Kč

Stručné hodnocení nákladů a výnosů organizace za hlavní činnost:

Rok 2016 byl rokem mimořádným. Byly kladeny velké požadavky na zaměstnance, vedení muzea a knihovny pracovalo s maximálním nasazením. Vzhledem k tomu, že byla dokončena rekonstrukce budovy v Jeruzalémské ulici, proběhlo stěhování Pedagogické knihovny z budovy v Mikulandské 5, Praha 1, dále byla dokončena dostavba Památníku v Hodoníně u Kunštátu a také z důvodu plánované rekonstrukce, bylo nutné přestěhovat depozitář z Roháčovy ulice v Praze 3 do nových prostor v Horních Počernicích, kde jsou nyní depozitáře pro školní pomůcky (lavice, nářadí aj.) a školní obrazy. Všechny výše uvedené skutečnosti vedly k tomu, že došlo ke zvýšení nákladů organizace.

Nová budova Pedagogické knihovny v Jeruzalémské ulici je větší než byly stísněné prostory využívané knihovnou v původním sídle v Mikulandské, tj. došlo ke zvýšení nákladů nejen na energie (vytápění - plyn, el. energie), ale například i na úklid. Nový depozitář v Horních Počernicích představuje také zvýšení nákladů na pronájem, ale muzeum zde získalo větší a valitnější prostory pro uložení sbírkových předmětů.

Po dokončení stavby Památníku v Hodoníně u Kunštátu i zde vzrostly náklady na energie (vytápění – nutno temperovat po celou zimu), ostrahu a udržování včetně zajištění prostor pro budování expozice ve všech třech objektech (infocentrum, barák dozorců a barák vězňů).

Náklady

Náklady organizace zahrnují **nákup služeb**, a to na zajištění provozu budov Valdštejnská 18 a 20, Mikulandská (do 30.6.2016), Jeruzalémská, depozitářů v Roháčově ul. (do 31.10.2016), v Horních Počernicích (od 1.10.2016) a ve Lhotě a Památníku v Hodoníně u Kunštátu (pravidelné výdaje za elektrickou energii, plyn, vodné a stočné, servis a údržbu výtahů, elektrických a plynových zařízení, hydrantů a hasicích přístrojů, pojištění, telekomunikační a poštovní poplatky, úklid budov, správu počítačové sítě, svoz odpadů atd.). Dále jsou v této položce zahrnuty náklady na právní služby, grafické a tiskařské služby (tisk odborných publikací, časopisu Historia scholastica a propagačních materiálů z oblasti dějin školství a Památníku Hodonín u Kunštátu, grafika a tisk úspěšných putovních výstav pro školy (Karel IV., Vysvědčení, Komenský aj.), poplatky za účast na odborných seminářích a konferencích.

Nákup knih a předplatné časopisů vč. zahraničních pro veřejnou specializovanou Pedagogickou knihovnu J. A. Komenského.

Spotřební materiál tj. pohonné hmoty, tonery kancelářské papíry, úklidové prostředky aj.

Výnosy

Výnosy organizace za rok 2016 tvoří vstupné do Národního pedagogického muzea, prodej propagačních předmětů z dějin školství a historie muzea (pohledy, plakáty, magnetky, stará pera) a odborných historických, komeniologických a pedagogických publikací z dějin školství a komeniologie, dále čtenářské poplatky, platby za rešerše a kopírování v Pedagogické knihovně.

B.2.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.1) (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT)

- 2.1.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- kmenová činnost
- 2.1.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- neobsazeno
- 2.1.3 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- 2321 Retrokonverze
- 2.1.4 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Památník Hodonín
- 2.1.5 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- APP
- 2.1.6 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Mezinárodní konference Humanita
- 2.1.7 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Záchrana starých tisků
- 2.1.8 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Stěhování knihovního fondu
- 2.1.9 Akce paní ministryně

Príspevek od zřizovatele pro rok 2016 nepokryl náklady v kmenové činnosti, proto byl na jejich pokrytí v souladu s Rozpisem závazných a orientačních ukazatelů na rok 2016 využit rezervní fond, který byl pro tento rok rozpočtován.

B.2.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.2) (prostředky poskytnuté MIMO kapitolu MŠMT)

Negativní hlášení.

B.3 Přehled o závazcích a pohledávkách (tabulka č. 3)

I. Přehled o závazcích ke dni 31.12.2016

Závazky dlouhodobé	0,00 Kč
Závazky krátkodobé	41.841.065,01 Kč
Závazky celkem k 31.12.2016	41.841.065,01 Kč

Krátkodobé závazky jsou závazky z mezd zaměstnanců za měsíc prosinec 2016, sociální a zdravotní pojištění a daně ze mzdy splatné v měsíci lednu 2016, dále závazky k dodavatelům a krátkodobé přijaté zálohy na transfery (príspevek na provoz).

II. Přehled o pohledávkách ke dni 31.12.2016

Pohledávky dlouhodobé	0,00 Kč
Pohledávky krátkodobé	35.279.129,82 Kč
Pohledávky celkem k 31.12.2016	35.279.129.82 Kč
z toho: pohledávky po lhůtě splatnosti	0,00 Kč
v tom: starší jednoho roku	0,00Kč

Krátkodobé pohledávky jsou krátkodobé poskytnuté zálohy, odběratelé, dohadné položky (náklady příštích období, dohadný účet aktivní – příspěvek na provoz od zřizovatele).

B.4 Přehled o čerpání účelových prostředků (tabulka č. 4)

Mezinárodní konference Humanita jako základní hodnota výchovy a vzdělávání. Od Komenského nápravy věcí lidských k pedagogům, vychovatelům–humanistům v dramatických událostech 20. století **230.000,- Kč**

Příspěvek byl čerpán v plné výši, překročení o **411,- Kč** bylo hrazeno z prostředků na kmenovou činnost organizace.

Akce paní ministryně **50.000,- Kč**

Příspěvek byl čerpán v plné výši, překročení 8.992,- Kč bylo hrazeno z prostředků na kmenovou činnost organizace.

Stěhování PK **1.026.044,- Kč**

Příspěvek byl čerpán ve výši 982.444,- Kč

Vratka na účet MŠMT 43.600,- Kč

Projekt:

Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek.

Přidělené prostředky byly vyčerpány v plné výši **263.920,- Kč**

Překročení o **7.761,- Kč** bylo hrazeno z prostředků na kmenovou činnost organizace.

Projekt:

2321 - Retrokonverze fondu PK

Přidělené prostředky **425.000,- Kč**

Příspěvek byl čerpán ve výši 421.199,- Kč

Vratka na účet MŠMT 3.801,- Kč

Projekt:

Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí.

Přidělené prostředky **510.080,- Kč**

Příspěvek byl čerpán ve výši 509.559,- Kč

Vratka na účet MŠMT 521,- Kč

Projekt:

Památník Hodonín u Kunštátu – odborná a kulturně vzdělávací příprava scénáře a expozice na pietních místech areálu.

Přidělené prostředky **225.000,- Kč**

Příspěvek byl čerpán ve výši
Vratka na účet MŠMT

209.750,- Kč
15.250,- Kč

Nedočerpané prostředky z projektů *Retrokonverze fondu PK, Zpřístupnění Archivu P.Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu a Památník Hodonín – odborná a kulturně vzdělávací příprava scénáře a expozice na pietních místech areálu* a z mimořádné akce *Stěhování fondu PK* v celkové výši **63.172,- Kč** jsou prostředky na zákonné odvody z mezd, které nebylo možné předem odhadnout v přesné výši. Tyto prostředky byly v termínu vráceny na účet MŠMT.

B.5 Čerpání účelových prostředků – přehled o prostředcích spolufinancovaných z rozpočtu EU a ostatní zahraniční programy (tabulka č. 5)

Negativní hlášení.

B.6 Peněžní fondy (tabulka č. 6)

Tvorba a použití peněžních fondů se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Fond odměn:

Byl vytvořen ze zlepšeného HV z roku 2015 a byl použit na výplatu odměn zaměstnancům v roce 2016 ve výši

259.480,- Kč

Fond kulturních a sociálních potřeb:

Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán ve výši

140.377,- Kč

Rezervní fond:

V roce 2016 byly v souladu se zákonem č. 218/2000 sb., o rozpočtových pravidlech v platném znění použity prostředky z rezervního fondu. **Použití těchto prostředků bylo schváleno rozpisem závazných a orientačních ukazatelů rozpočtu na rok 2016 ve výši 1.000.000,- Kč.** Tyto prostředky byly použity v plné výši.

Fond reprodukce majetku:

Z fondu reprodukce majetku bylo hrazeno:

- výpočetní technika
- vybavení nábytkem nového sídla Pedagogické knihovny v Jeruzalémské ulici
- SW
- PD na akci Jeruzalémská 12
- drobné opravy a udržování spravovaných budov

Vzhledem k nepokrytí FRM ke dni sestavení účetní závěrky za rok 2016 byly o částku 550.000,- Kč sníženy odpisy za Památník v Hodoníně, který pravděpodobně od pololetí roku 2017 nebude ve správě NPMK a tudíž tyto finanční prostředky na jeho opravy a udržování nebudou využity.

B.7 Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů (tabulka č. 7)

Fondy NPMK – viz tabulka č. 6

Granty, příjmy od ostatních subjektů – negativní.

B.8 Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů (tabulka č. 8)

V roce 2016 bylo dosaženo **zlepšeného hospodářského výsledku ve výši 360.703,02 Kč.** V souladu se zákonem č. 218/2000 sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) **navrhujeme následující rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku:**

1. Fond odměn:	260.000,00 Kč
2. Rezervní fond:	100.703,02 Kč
Celkem:	360.703,02 Kč

B.9 Majetek, s nímž je zpracovatel příslušný hospodařit

Majetek vedený v účetní evidenci NPMK byl plně využíván k plnění úkolů v souladu s Plánem činnosti pro rok 2016.

NPMK je příslušné hospodařit s budovami a pozemky na těchto adresách:

- Valdštejská 18, 20, Praha 1 (sídlo NPMK)
- Jeruzalémská 12, Praha 1
- pozemek s budovami v katastrálním území v Hodoníně u Kunštátu (místo budoucího Památníku Hodonín u Kunštátu)

B.10 Provedení řádných a mimořádných inventarizací majetku a závazků

Inventarizace byla provedena na příkaz ředitelky organizace ke dni 31.12.2016 v rámci zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 271/2010 Sb. v platném znění. Inventarizace byla zahájena 6.10.2016 a ukončena 16.1.2017.

Ředitelkou NPMK PhDr. M. Pánkovou byly ustanoveny následující komise:

- inventarizační komise
- likvidační komise
- komise pro provádění inventarizace peněžních prostředků a cenin v pokladně

Inventarizační komise konstatovala soulad mezi účetní evidencí a inventárním soupisy, nebyly shledány inventurní rozdíly. Majetek navržený k vyřazení pro plnou opotřebovanost a nefunkčnost byl účetně odepsán a ekologicky zlikvidován.

Správa Sbírky NPMK se řídí zvláštními předpisy (Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů) a dalších předpisů Ministerstva kultury (zejména Vyhlášky MK č. 275/2000 Sb., resp. Vyhlášky MK č. 96/2013 Sb., a souvisejících metodických pokynů).

B.11 Pořádání mezinárodních konferencí a zahraniční aktivity

NPMK vybuďovalo mezinárodní síť spolupracovníků v oblasti dějin školství, kmenologie, pedagogiky a dalších společensko-vědních oborů. Spolupracuje s dalšími pedagogickými muzei v Evropské unii, zejména s muzei v Polsku, Maďarsku, Slovensku, Slovinsku, ale také s kmenologickými společnostmi v Japonsku, Jižní Koreji, Rusku, Kanadě, USA a dalšími.

Zahraníční pracovní cesty uskutečněné v roce 2016:

Oficiální zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.*, vernisáž výstavy NPMK *Karel IV. Život Otce vlasti*

Řím (Itálie), 21.–24.1.2016, PhDr. M. Pánková, Ing. S. Cigánková

Cílem cesty bylo slavnostní zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.* a vernisáž výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*. Tuto výstavu NPMK připravilo u příležitosti 700. výročí narození Karla IV. (1316-1378) pro české školy (jak v ČR, tak i v zahraničí). Součástí zahájení nadstavbového projektu byla i výuka a realizace dílen na všech stupních pod vedením ředitelky a pracovnice NPMK. Pozn.: Nadstavbový projekt *Rok s Karlem IV.* volně navazuje na předchozí úspěšný projekt *rok s J. A. Komenským*. Tato forma spolupráce mezi NPMK a Českou školou v Římě se velmi osvědčila a zapojují se i další české školy v Itálii.

Cesta byla vykonána letecky.

Účast na *Komenského dnu*

Gooise Meren-Naarden (Nizozemí), 31.3.–3.4.2016, PhDr. M. Pánková, L. Dani

Cílem byla účast na každoročním slavnostním shromáždění k počtě J. A. Komenského. Cesty bylo dále využito k projednání další spolupráce s představiteli Nadace Stichting Comenius Museum a s velvyslankyní ČR J. Reinišovou.

Cesta se uskutečnila služebním vozem.

Oficiální zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.*, vernisáž výstavy NPMK *Karel IV. Život Otce vlasti*

Florence (Itálie), 28.4.–2.5.2016, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Chrobáková

Cílem cesty bylo slavnostní zahájení nadstavbového projektu *Rok s Karlem IV.* a vernisáž výstavy *Karel IV. Život Otce vlasti*. Tuto výstavu NPMK připravilo u příležitosti 700. výročí narození Karla IV. (1316-1378) pro české školy (jak v ČR, tak i v zahraničí).

Po slavnostním zahájení začala výuka a probíhaly dílny na všech stupních pod vedením ředitelky a pracovnice NPMK. Pozn.: Nadstavbový projekt *Rok s Karlem IV.* volně navazuje na předchozí úspěšný projekt *rok s J. A. Komenským*. Poprvé byla tato forma přímé spolupráce realizována s Českou školou ve Florencii za pomoci a podpory Honorárního konzulátu ČR ve Florencii.

Cesta byla vykonána letecky.

Účast na pořadu s besedou k výstavě *Ich bin Jehuda Bacon*

- 1) Gunskirchen (Rakousko), 13.5.2016, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar
- 2) Linz, Mauthausen (Rakousko), 18.–20.5.2016, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

Cílem obou cest bylo posílení osobních kontaktů s Jehudou Baconem, jedním z židovských „dětí P. Pittra“, a předjednání zapůjčení výstavy obrazů tohoto izraelského výtvarníka do NPMK.

Výstava obrazů výtvarníka Jehudy Bacona se konala ve dnech 21.4.–15.5.2016 v Gemeindeamtund Musikschule Gunskirchen a ve dnech 19.5.–30.6.2016 v KZ-Gedenkstätte Mauthausen.

Pan Jehuda Bacon je jedním z bývalých „židovských dětí P. Pittra“. Po pobytu v zámeckých ozdravovnách, kam se dostal poté, co prošel několika koncentračními tábory, začal nový život v dnešním Izraeli. K profesní dráze známého výtvarníka přispěly dle slov pana Bacona i kontakty a doporučení P. Pittra. Na území obce Gunskirchen byl jeden z pobočných táborů koncentračního tábora v Mauthausenu. Zde byl spolu s ostatními J. Bacon počátkem května 1945 osvobozen americkou armádou. První náčrtky pořizoval malý Jehuda již během internace v koncentračních táborech – v Terezíně, Osvětimi Birkenau, v Mauthausenu – se záměrem vše si dobře zapamatovat a později, pokud se mu podaří přežít, vydat svědectví. J. Bacon také jako jediný Čechoslovák svědčil později v procesu s A. Eichmannem v Izraeli. Během ScC byla domluvena prezentace výstavy J. Bacona v NPMK (dohoda s výtvarníkem a jeho zástupcem pro Evropu, p. Jensem Oertelem) a bylo výrazně rozšířeno povědomí o P. Pittrovi v Rakousku.

Obě cesty se uskutečnily služebním vozem.

Ukrajina – účast na konferenci Východoslovanské univerzity Užhorod, badatelská návštěva oblastního archivu v Berehovu

Užhorod, Berehovo (Ukrajina), 18.–27.5.2016, Mgr. J. Bartošová, PhDr. J. Šimek, Ph.D.

Cílem cesty byla jednak účast na mezinárodní konferenci *Prominent Researchers of Slavic World* s příspěvkem *Augustin Bartoš – český defektolog* (Mgr. Bartošová), jednak návštěva oblastního archivu v Berehovu. V archivu jsou cenné fondy týkající se školství z doby 1. republiky. Pracovníci NPMK zfotografovali část dostupných archivních materiálů (inventární knihy fondů okresních školních inspektorátů, městského úřadu v Užhorodu a o některé inventáře fondů českých škol). Byla dohodnuta další spolupráce, aby byly pokud možno co nejvíce vytěženy místní archivní fondy. S představiteli univerzity byla též dohodnuta možnost nákupu starých školních vysvědčení, sešitů a podobných školních dokumentů z období 1. republiky, to však závisí na aktivitě ukrajinské strany. Návštěva byla velice přínosná a do budoucna jsou plánovány další návštěvy. S ohledem na specifikum tohoto teritoria je však třeba úzce spolupracovat s místními kontakty (zejm. s doc. Jiřím Zlatohlávkem z Východoslovanské univerzity).

Cesta byla vykonána autobusem a vlakem.

Doplnění fotodokumentace pro historické pozadí doby J. A. Komenského a účast na slavnostním odpoledni na počest manželů Kohnových

Regensburg, Pasov, Figling (SRN), 9.–10.12.2016, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

Cílem cesty bylo zejména posílení osobních kontaktů s jedním z židovských „dětí P. Pittra“, Pavlem Kohnem. Publicista Pavel Kohn je autorem řady publikací a článků o P.

Pittrovi a holocaustu – po pobytu v několika koncentračních táborech přežil z celé rodiny jako jediný. Jeho manželka Rut je výtvarnice a ilustrátorka, je autorkou ilustrací českého vydání Komenského Labyrintu. Manželé Pavel a Rut Kohnovi dlouhodobě a úspěšně spolupracují s NPMK. Cesty bylo zároveň využito pro získání fotodokumentace pro publikace o vývoji školství na našem území i v kontextu s vývojem v sousedních zemích. Cesta se uskutečnila služebním vozem.

Celkové náklady na zahraniční pracovní cesty činily 262.845,35 Kč.

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského pořádalo v roce 2016 mezinárodní vědeckou konferenci v Praze s názvem: „Humanita jako základní hodnota výchovy a vzdělávání. Od Komenského nápravy věcí lidských k pedagogům, vychovatelům – humanistům v dramatických událostech 20. století“, NPMK, 17. 10. 2016

Jednalo se o již čtvrtou konferenci věnovanou dějinám školství a pedagogiky, kterou za finanční podpory MŠMT uspořádalo NPMK ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci, Fakultou přírodovědně-humanitní a pedagogickou. Mezinárodní konference připomněla společné úsilí mnoha vychovatelů a zapomenutých pedagogických osobností, které se zasadily o zachování či znovunalezení lidské důstojnosti těch nejzranitelnějších – dětí v tragickém 20. století. Velmi působivý byl blok vystoupení pamětníků, kteří přežili internaci v nacistických a komunistických lágrech; velký ohlas mezi posluchačstvem měly zejména vzpomínky paní Věry Sosnarové, která jako zázrakem přežila neuvěřitelných devatenáct let věznění ve stalinském pracovním táboře (GULAG).

Příspěvky z konference jsou postupně publikovány v odborném časopisu *Historia scholastica*.

Část C. Tabulky

1. Údaje o zpracovateli
2. Celkové finanční prostředky organizace (hlavní činnost)
 - 2.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - sumář (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT)
 - 2.1.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- kmenová činnost
 - 2.1.3 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- 2321 Retrokonverze
 - 2.1.4 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Památník Hodonín
 - 2.1.5 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- APP
 - 2.1.6 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- mezinárodní konference Humanita
 - 2.1.7 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Záchrana starých tisků
 - 2.1.8 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- Stěhování knihovního fondu
 - 2.1.9 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost- akce paní ministryně
 - 2.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - sumář (prostředky poskytnuté MIMO kapitolu MŠMT)
3. Přehled o závazcích a pohledávkách
4. Přehled o čerpání účelových prostředků
5. Čerpání účelových prostředků - přehled o prostředcích spolufinancovaných z EU
6. Peněžní fondy
7. Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů
8. Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů

Přílohy

Ukázky postupu restaurátorských prací

Komplexní restaurování knižní vazby

(Kniha inv. č. 07115)

Kniha byla nejprve vyčištěna gumou Wallmaster pod odsávacím ramenem, jak samotné desky s mramorovaným potahem, tak jednotlivé listy. Kniha byla silně napadená plísní, papírová podložka byla velmi křehká, a proto bylo nutné knihu čistit velmi opatrně za pomoci veškerých ochranných pomůcek. Následně byla vazba rozebrána na desky s předsádkami a jednotlivé listy. V průběhu rozebírání byly zaznamenány veškeré typologické anomálie. Dále bylo měřeno pH, které bylo uspokojivé. Následovala fixace všech přípisků a razítek nasyceným roztokem cyklododekanu v benzínu. Poté byly listy koupány v lázni s přídavkem Spolaponu a promývány v čisté vodě. Po vyschnutí byly klíženy 1 % Klucelem G v etanolu (list po listu) a lisovány do úplného vyschnutí. Z lepenkových desek bylo nutné sejmut papírový povrch, plátno a předsádkové listy. Papírový povrch se sundával namočením lepenkových desek do teplé lázně. Spolu s papírovým povrchem byly takto sundány i předsádkové listy. Jak u předsádek, tak u potahu následovalo koupání v teplé lázni se Spolaponem a následné promývání v čisté vodě. Po vyschnutí klížení 1% Klucelem G v etanolu a následnému rovnání v lisu. Vyrovnané listy a potahový papír byly vyspraveny předem tónovaným japonským papírem v několika vrstvách. Jako adhezivo byl použit 4 % Klucel G v etanolu. Vysprávky byly ostříhány na původní formát a kniha byla ušita podle původního šití. Byl zaklizen a mírně zkulacen hřbet. Po zkulacení byl hřbet přelepen japonským papírem. Lepenkové desky byly použity nové z AlphaCell lepenky o stejné tloušťce, jako původní lepenkové desky. Stejně tak plátno. Desky byly svěšeny na japonský proužek a byly potaženy plátnem a původním vyspraveným potahovým papírem, který byl následně retušován pastely. V poslední řadě byla kniha podlepena a ponechána několik dní v lisu do úplného vyschnutí.

Komplexní restaurování třídní knihy

(Třídní kniha inv. č. 1000/28)

Třídní kniha byla nejprve vyčištěna gumou Wallmaster pod odsávacím ramenem. Mramorované měkké desky i samotný blok byl silně napaden plísní, proto bylo nutné knihu čistit velmi opatrně za pomoci veškerých ochranných pomůcek. V důsledku dlouhodobého působení plísní se papírová podložka doslova rozpadala pod rukama, listy byly k sobě přilepené a při jakékoli manipulaci docházelo trhlinám a ztrátám. Bylo měřeno pH, které se pohybovalo na hranici odkyselení 5,2. Po vykoupání listů v teplé lázni se pH zvedlo na 6,3, to už je hodnota, která je v normě a není proto nutné listy odkyselovat. Pro mokré čištění byla použita teplá lázeň s přídavkem Spolaponu a následné promývání v čisté vodě. Suché vykoupané listy byly dále klíženy 1% Klucelem G v etanolu a lisovány. Vyrovnané listy byly vyspraveny předem tónovaným japonským papírem v několika vrstvách. Vysprávky byly dále ostříhnuty na chtěný formát. Měkké papírové desky byly taktéž čištěny suchou i mokrou cestou, dále pak klíženy, lisovány a podlepeny po celé ploše jednou vrstvou silného japonského papíru. Vazba byla nasložkována a ušita. V neposlední řadě byla vazba podlepena a propojena tak s měkkými deskami. Následovaly barevné retuše.

Komplexní restaurování školního obrazu

(Školní obraz „Zajíc“ inv. č. OVII. A 998)

Obraz byl nejprve vyčištěn suchou cestou pomocí gumy WallMaster a suchými štětci. Poté byl z rubové strany pomalu vlhčen Thylosou 1,5% a vodou. Postupně po dokonalém provlhčení byly opatrně odstraňovány vrstvy podlepu. Tento proces trval několik dní. Podlepu byl silně kyselý a musel být sejmuto z rubové strany obrazu. Po odstranění podlepu, byl obraz ponechán v zábalu Thylosy (mokré čištění). Z obrazu byly tímto procesem odstraněny nečistoty z povrchu i ze samotné struktury. Následně byl obraz podlepen novým japonským papírem ve dvou vrstvách a byl ponechán v lisu až do samotného vyschnutí. Poté byl nový podlep zkrácen na rozměry obrazu a dále byl retušován suchými pastely, akvarelovými pastelkami a akvarelovými barvami.

Čištění a konzervování školního obrazu

(*Obrazy světových měst* (Metropolí), 14 obrazů, inv. č. OVI C - 55; OVI C -54; OVI C - 73)

Bylo provedeno suché čištění gumou Wallmaster. Zajištění odchlíplých rohů, hran, trhlin a ztrát pomocí japonského papíru a roztoku 4% Tylose MH 6000 v H₂O. Zviditelnění zmatněného obrazu a odstranění silných neprůhledných vrstev šelakového fixačního laku 98% etanolem a 4% Klucelem G v etanolu. Jednotlivé obrazy byly proloženy nekyselým papírem a uloženy v ochranném obalu zhotoveného rovněž z nekyselého papíru.

Osnovy akreditovaných programů

Historie českého školství a vzdělanosti součástí výuky dějepisu:

- Středověké a raně novověké školství. Nadčasový odkaz J. A. Komenského
Počátky středověké vzdělanosti, kdo vlastně uměl ve středověku číst a psát? Šíření vzdělanosti mezi měšťany a šlechtu. Přelomové názory J. A. Komenského, Komenského učebnice.
- Vzdělávání všem - osvěcenská reformy školství na konci 18. století
Důvod zavedení povinné školní docházky, struktura tereziánského školství, jak vypadala škola přelomu 18. a 19. století. Efektivita reforem.
- Boření mýtů - vzdělávání dívek a žen v 19. století
Snahy žen o vyšší vzdělání - jak se ženy mohly samostatně žít? Aktivita mužů ve vzdělávání žen (K. S. Amerling, V. Náprstek). Vznik škol pro ženská povolání. Tlak společnosti na zaměstnání „vhodná pro ženy“. Mateřské školy a opatrovny.
- Kdo byl omezován v přístupu ke vzdělání?
Kolik stálo studium? Možnosti čerpání stipendií. Historie škol pro zdravotně a mentálně postižené. Období druhé světové války a vyloučení židovských a romských dětí z běžné výuky. Omezování možností studia na středních a vysokých školách v době komunismu.
- Výchova loajálního občana
Snaha státu vychovat ze žáka loajálního občana - „upravování“ dějepisného vyučování, výběr článků do čítanek, občanská výchova.
- Každodenní život ve škole
Vzhled a vybavenost školních budov; hygienické nároky na školní budovu. Vývoj školního nábytku, tradice didaktických pomůcek, zdravotnické akce ve školách (očkování, boj proti alkoholu a pohlavním chorobám, problematika tuberkulózy, lékařské prohlídky); branná výchova.

Významné osobnosti moderních dějin. Evropský humanista Přemysl Pitter v kontextu 20. století

- možnost zařazení dokumentárního filmu T. Škrdlanta „Nemusíte to nazývat náboženstvím“ o životě a díle P. Pittra, který je koncipován a primárně určen jako výukový film (doba trvání cca 29 min.) - nebo dokumentárního pořadu o osudech tzv. „dětí P. Pittra“
- představení schématu, jak je možno dokumentární film zařadit do výuky a dále jej zpracovat se studenty (např. metoda doplňování časové přímky - uvědomění si přelomových dějinných milníků 20. století)
- představení dalšího úkolu: hledej jiný název pro film, napiš krátkou recenzi či oznámení o uvedení filmu např. v televizi...), studenti tak zpracovávají hlavní poselství a odkaz P. Pittra prostřednictvím mediálního sdělení
- pomocí dobových dokumentů, fotografií a odborné literatury ozřejmit na pozadí doby hlavní inspirativní zdroje pro činnost P. Pittra (důsledky 1. světové války, hospodářské krize, pacifistické hnutí, dílo L. N. Tolstého a P. Chelčického, křesťanství...)
- přiblížit aktivity ve prospěch dětí na pražském Žižkově ve 20. a 30. letech 20. století - budování a provoz Milíčova domu

- poválečná „akce zámky“ jako naprosto unikátní příklad cesty ke smíření - pomoc židovským dětem vracejícím se z koncentračních táborů a německým dětem z internačních táborů
- období exilu v 50. - 60. letech 20. století, pomoc uprchlíkům v uprchlickém táboře Valka u Norimberka
- představení aktivizačních metod pro práci se studenty, práce s dobovými texty (možno zařadit i texty v angličtině a němčině - dle metody CLIL)
- seznámení s odbornou literaturou i s díly P. Pittra (Duchovní revoluce, Nad vřavou nenávisti...), představení knihy P. Kohna „Zámky naděje“ a knihy „Dětské osudy“ O. Fierzové

Současná literatura pro děti a mládež

1. Nástin vývoje literatury pro děti a mládež u nás po roce 1990.

Tematické zaměření soudobé literatury pro děti a mládež, vznik nových nakladatelství, celostátní soutěže zaměřené na literaturu pro děti a mládež:

- a. Zlatá stuha
- b. SUK - Čteme všichni
- c. Magnesia Litera

Přehled oceněných autorů a jejich děl v uplynulých dvaceti letech.

2. Čtenářské preference dětí na základě výsledků celostátní čtenářské ankety.

Výsledky ankety v letech 1993 - 2013. SUK - Čteme všichni.

Čeští autoři a překladová literatura. Vliv televize a filmu na čtenářské preference dětí.

3. Čeští autoři a ilustrátoři ocenění v letech 2000 - 2014 v mezinárodních soutěžích.

Přehled oceněných autorů doplněný vybranou bibliografií jejich děl.

Ukázky oceněných knih (z fondu Sukovy knihovny)

4. Elektronické zdroje informací o dětské literatuře.

Přehled relevantních webových stránek, portálů či katalogů.

Forma: prezenční přednášky

+ soupis doporučené studijní literatury

Vzdělávací cíl:

Seznámení posluchačů s vybranými autory literárních děl pro děti a mládež, kteří publikovali v letech 1993 - 2013. Náměty na doporučenou četbu s přihlédnutím k současným čtenářským zájmům žáků a k rozvoji jejich čtenářské gramotnosti.

Seznam zkratk

AKS	automatizovaný knihovnický systém
ASUD	Asociace učitelů dějepisu
CASLIN	souborný katalog ČR
CES	Centrální evidence sbírek
CLIL	výuka předmětu v cizím jazyce (Content and Language Integrated Learning)
CŠK	Centrum pro školní knihovny
ČNB	Česká národní bibliografie
ČPT	Český pedagogický tezaurus
ČR	Česká republika
e-PK	elektronická pedagogická knihovna
FF	Filozofická fakulta
IBBY	Mezinárodní sdružení pro dětskou knihu (International Board on Books for Young People)
IHRA	International Holocaust Remembrance Alliance (Mezinárodní aliance pro připomínku holocaustu)
KOSABI	Kooperační systém článkové bibliografie
KP	kulturní památka
MěK	Městská knihovna
MK	Ministerstvo kultury
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZK	Moravská zemská knihovna
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NPMK	Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského
NPÚ	Národní památkový ústav
OMEP	L'Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire (Světová organizace pro předškolní výchovu)
PBD	pedagogická bibliografická databáze
PČR	Parlament České republiky
PedF	Pedagogická fakulta
PK	Pedagogická knihovna J. A. Komenského
PMJAK	Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze (do 30.6.2011, od 1.7.2011 změna názvu na NPMK)
RDA	Resource Description and Access (Popis zdrojů a přístup) - nová katalogizační pravidla
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR
SPŠ	střední průmyslová škola
SŠ	střední škola
SW	software
TUL	Technická univerzita v Liberci
UK	Univerzita Karlova
ÚV	Úřad vlády
VISK	Veřejné informační služby knihoven – program ministerstva kultury
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠUP	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
VZMR	veřejná zakázka malého rozsahu
ZŠ	základní škola